

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

DLA GMINY **ŁYSZKOWICE**

NA LATA 2025-2030

ŁYSZKOWICE
2025

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wprowadzenie	6
Metodologia opracowania Strategii	8
Podstawy prawne	10
Spójność z dokumentami strategicznymi	12
Dokumenty krajowe	12
Dokumenty regionalne	13
Dokumenty lokalne	14
Metodologia badań społecznych	14
Wybór metod i technik badawczych	15
Dobór próby i narzędzie badawcze	15
Charakterystyka gminy Łyszkowice	17
Położenie	17
Sytuacja demograficzna	18
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	20
Edukacja i wychowanie	22
Kultura, sport i rekreacja	25
Opieka zdrowotna	26
Bezpieczeństwo publiczne	27
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	27
Gminny system pomocy społecznej	33
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	38
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy	39
Struktura badanej próby	39
Problemy społeczne	41
Problem alkoholowy	42
Problem nikotynowy	44
Problem narkotykowy	45
Problem przemocy	47
Korzystanie z urządzeń elektronicznych	51
Uczestnictwo w grach hazardowych	53
Inne uzależnienia behawioralne	54
Rynek pracy	55

Ubóstwo i wykluczenie społeczne	56
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	58
Zdrowie psychiczne	60
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów	62
Struktura badanej próby	62
Problem alkoholowy.....	64
Problem nikotynowy	65
Problem narkotykowy	66
Problem przemocy	69
Korzystanie z urządzeń elektronicznych.....	73
Uczestnictwo w grach hazardowych	75
Zdrowie psychiczne	75
Zaburzenia odżywiania	76
Sytuacja społeczna gminy Łyszkowice.....	78
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	78
Wsparcie osób z niepełnosprawnością oraz osób wymagających opieki	82
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	86
Przeciwdziałanie przemocy domowej	93
Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	97
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób	100
podlegających wykluczeniu społecznemu.....	100
Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	103
Zdrowie psychiczne	108
Część programowa.....	110
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	111
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	112
Ramy finansowe Strategii.....	129
System wdrażania Strategii	130
System aktualizacji Strategii.....	131
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	132
Monitoring i ewaluacja.....	133
Wnioski i podsumowanie	137

Bibliografia	139
Spis rysunków, tabel, wykresów.....	141
Spis rysunków.....	141
Spis tabel	141
Spis wykresów	143

Wykaz skrótów

BŻ – Bank Żywności w Łodzi

FEAD – Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOKiS – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Łyszkowicach

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łyszkowicach

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

PP – Posterunek Policji w Nieborowie

pp. – punkt procentowy

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

UG – Urząd Gminy Łyszkowice

WTZ – warsztaty terapii zajęciowej

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, uwydatniając stare i generując nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 9-16.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring

³ E. Bendyk, P. Buras, *Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- ▶ wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- ▶ wsparcie osób z niepełnosprawnością oraz osób wymagających opieki,
- ▶ zdrowie psychiczne,
- ▶ profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- ▶ przeciwdziałanie przemocy domowej,
- ▶ aktywność i integracja społeczna seniorów,
- ▶ promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- ▶ wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom gminy Łyszkowice dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Identyfikacja ich i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurystyczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,

9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsiębiorstw mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- ▶ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- ▶ **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia⁵.
- ▶ **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- ▶ Strategia Demograficzna 2040,
- ▶ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- ▶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- ▶ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- ▶ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- ▶ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice są: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku oraz Strategia Rozwoju Powiatu Łowickiego 2030.

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Dokumenty lokalne

Najważniejszym lokalnym dokumentem strategicznym jest Strategia Rozwoju Gminy Łyszkowice na lata 2022-2027, która odpowiada na dynamiczne zmiany w obszarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym. Dokument ten określa kluczowe kierunki rozwoju, mające na celu zapewnienie mieszkańcom wysokiego standardu życia, jednocześnie przeciwdziałając negatywnym tendencjom oraz ograniczeniom. W Strategii Rozwoju Gminy Łyszkowice na lata 2022-2027 wyodrębniono trzy cele strategiczne:

- ▶ Rozwój Gminy w oparciu o zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru,
- ▶ Zachowanie i ochrona środowiska oraz ładu przestrzennego Gminy Łyszkowice,
- ▶ Polepszenie warunków zamieszkania oraz budowa kapitału społecznego Gminy Łyszkowice.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁶.

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie gminy Łyszkowice, ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

⁶ Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.

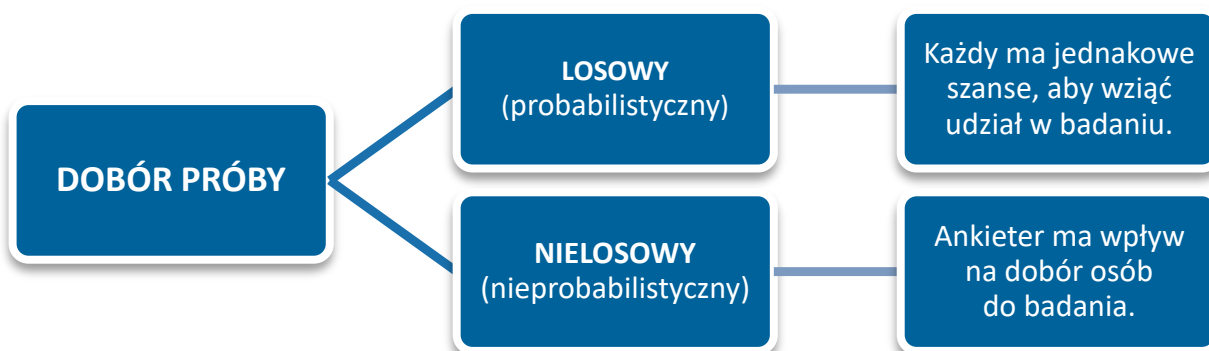
Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Łyszkowice zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁷. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedno, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*), zakładającej przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Dzięki tej technice i specjalnie do tego przygotowanej platformie internetowej, możliwe było zrealizowanie badania na dużej grupie respondentów, przy zachowaniu pełnej anonimowości badania, co zagwarantowało uczestnikom poczucie swobody i komfortu podczas udzielania odpowiedzi.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, kierowano się tym, jaki jest cel naszych badań. Wykorzystany w diagnozie **losowy dobór próby** umożliwił taki wybór respondentów, by stanowili oni jak najbardziej wartościowe źródło informacji o badanym zjawisku.

Rysunek 1. Wykorzystany dobór próby

⁷ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

Badania zostały przeprowadzone w grudniu 2024 roku i wzięło w nich udział **84 dorosłych mieszkańców** oraz **207 uczniów** z terenu gminy Łyszkowice.

Narzędziem badawczym nazywamy przedmiot służący do realizacji technik badań, czyli wszystko to, co można wykorzystać do zbierania i rejestrowania badanych faktów, informacji i zjawisk. Narzędzia badawcze użyte do zbierania danych zbudowane zostały odrębnie dla każdej grupy badawczej, uwzględniając jej charakter i ogólne cele badania.

Do przeprowadzenia badań wykorzystano kwestionariusz ankiety. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety dla uczniów i dorosłych mieszkańców miały charakter zamknięty, opatrzony kafeterią odpowiedzi zamkniętą lub półotwartą. Każdy kwestionariusz zawierał tzw. metryczkę, zawierającą w zależności od badanej grupy pytania o wiek, płeć, klasę, szkołę i wykształcenie, pozwalającą na identyfikację struktury badanej próby. Respondenci przed wypełnieniem ankiety informowani byli o celu prowadzonych badań oraz zapewniani o całkowitej anonimowości.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

Charakterystyka gminy Łyszkowice

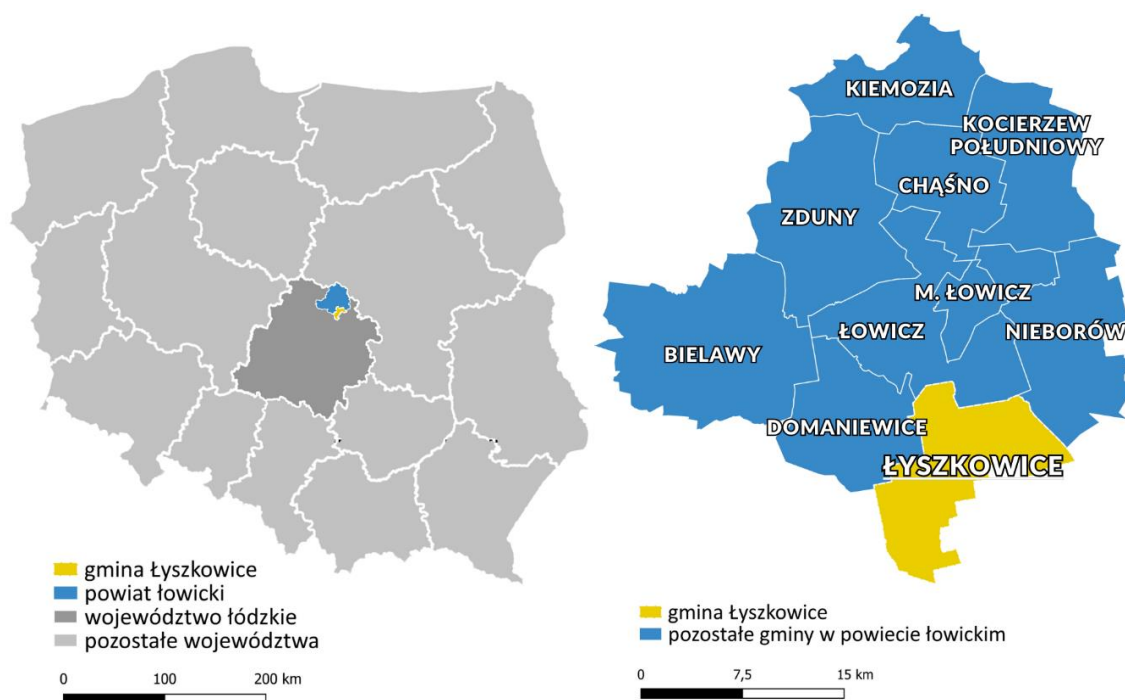
Położenie

Łyszkowice to gmina wiejska położona w powiecie łowickim, w województwie łódzkim. Zajmuje powierzchnię 107 km², co stanowi 10,8% powiatu oraz 0,6% całego województwa. Graniczy ona z gminami: Nieborów, Łowicz oraz Domaniewice (powiat łowicki), Głowno (powiat zgierski), Dmosin (powiat brzeziński), a także Lipce Reymontowskie, Maków oraz Skierniewice (powiat skierniewicki). Na sieć osadniczą Gminy składa się 21 sołectw.

Gmina Łyszkowice jest gminą o rolniczo-przemysłowym charakterze – zdecydowaną większość jej obszaru, bo aż 78% stanowią użytki rolne, a 16% - tereny leśne. Cechuje się korzystnym układem komunikacyjnym – przez jej obszar przebiega Autostrada A2 oraz droga wojewódzka nr 704 łącząca Jamno z Brzezinią.

Gmina odznacza się potencjałem przyrodniczym – na jej obszarze znajdują kompleksy leśne, cenne obszary środowiskowe, a przez jej teren przebiega szlak rowerowy „Szable i Bagnety” o długości 119 km, łączący walory przyrodnicze z historycznym dziedzictwem regionu. Trasa ta stanowi istotny atut gminy, promując turystykę rowerową oraz wspierając rozwój rekreacji i lokalnej turystyki.

Rysunek 2. Położenie gminy Łyszkowice

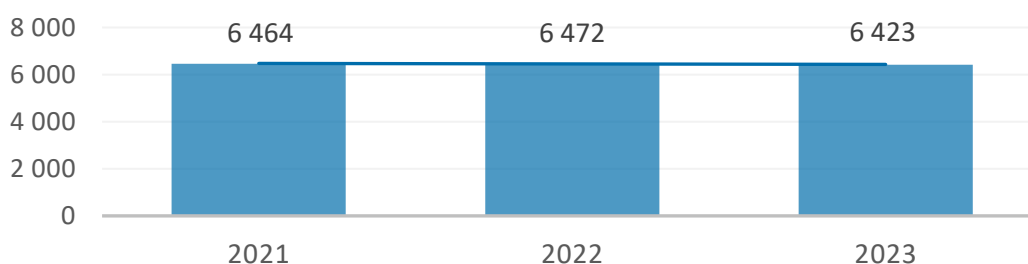
Źródło: opracowanie własne

Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Łyszkowice zamieszkują 6 423 osoby (stan na 31 grudnia 2023 roku). Na przestrzeni analizowanych trzech lat liczba mieszkańców ulegała nieznacznym wahaniom, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku, w którym Gminę zamieszkiwało 6 472 osoby.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Łyszkowice w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Łyszkowice w 2023 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -5,89 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższe wartości w porównaniu do powiatu łowickiego (-5,27) oraz nieznacznie wyższe względem województwa łódzkiego (-5,90). Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zauważalne są wahania przyrostu naturalnego na 1 000 ludności: w 2021 roku wynosił on -8,93, w 2022 roku było to -5,40, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie kształtował się na poziomie -5,89. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Łyszkowice w porównaniu do powiatu łowickiego oraz województwa łódzkiego na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
gmina Łyszkowice	-8,93	-5,40	-5,89
powiat łowicki	-7,66	-6,36	-5,27
województwo łódzkie	-7,67	-6,37	-5,90

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Łyszkowice według ekonomicznych grup wieku w roku 2023 przedstawiała się następująco:

- ▶ 19,2% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- ▶ 59,0% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- ▶ 21,8% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności o 0,2 pp. W przypadku odsetka osób w wieku produkcyjnym, dostrzegalne są tendencje spadkowe, kształtujące się na poziomie 0,8 pp. względem roku bazowego. Odwrotnie sytuacja przedstawia się w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym, a wzrost wskaźnika kształtował się na poziomie 1,0 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie łódzkim i w całym kraju. W 2023 roku w województwie było to 17,1% osób w wieku przedprodukcyjnym, 57,0% w wieku produkcyjnym oraz 25,9% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,4% w wieku produkcyjnym oraz 23,3% w wieku poprodukcyjnym⁸.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Łyszkowice w latach 2021-2023 (w procentach)

wyszczególnienie	2021	2022	2023
wiek przedprodukcyjny	19,4	19,4	19,2
wiek produkcyjny	59,8	59,5	59,0
wiek poprodukcyjny	20,8	21,1	21,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

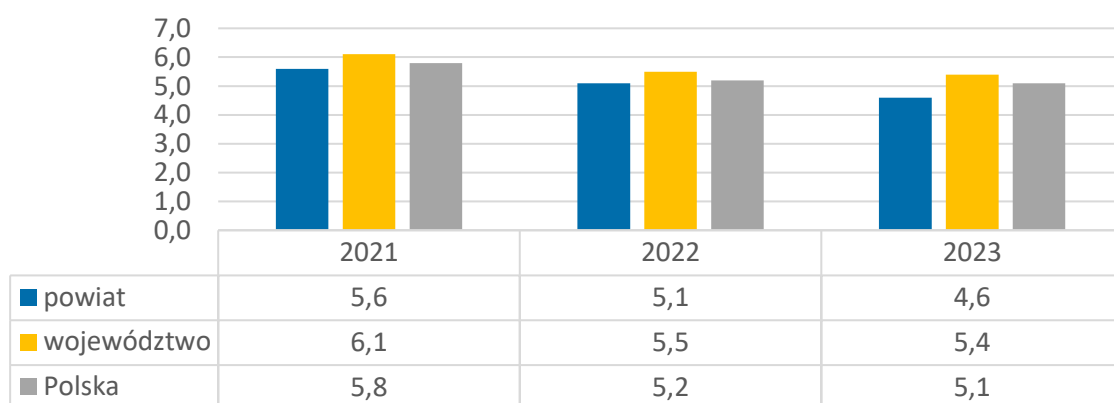
⁸ dane za 2023 rok.

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu łowickiego. W 2023 roku stopa bezrobocia w powiecie wynosiła 4,6%, a więc była niższa w porównaniu do województwa (5,4%) oraz względem kraju (5,1%). W powiecie łowickim dostrzegalna jest tendencja spadkowa wskaźnika, co może mieć związek ze stabilizacją na rynku pracy po szczycie pandemii koronawirusa. Analogiczna sytuacja widoczna jest w przypadku województwa łódzkiego i całego kraju. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie łowickim na przestrzeni lat 2021-2023 w porównaniu do województwa łódzkiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

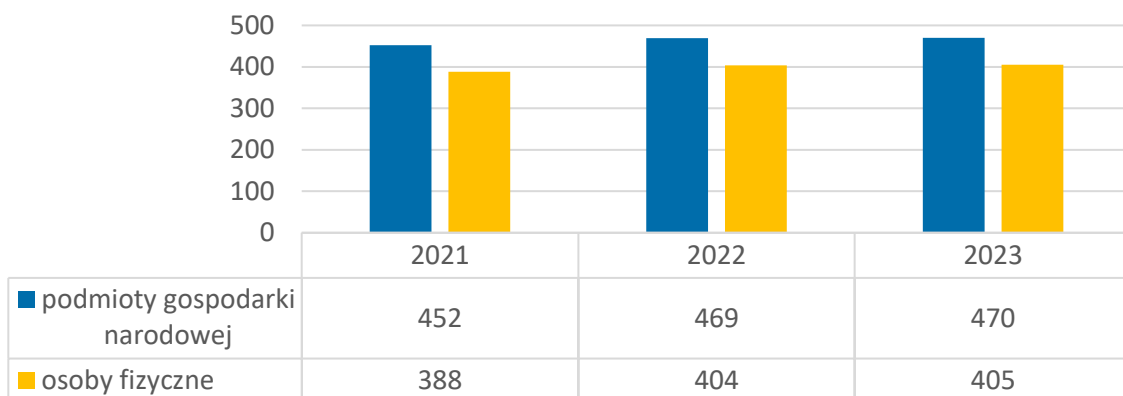

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Łyszkowice na koniec 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 470 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 405 (86,2%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Łyszkowice ulegała systematycznemu wzrostowi.

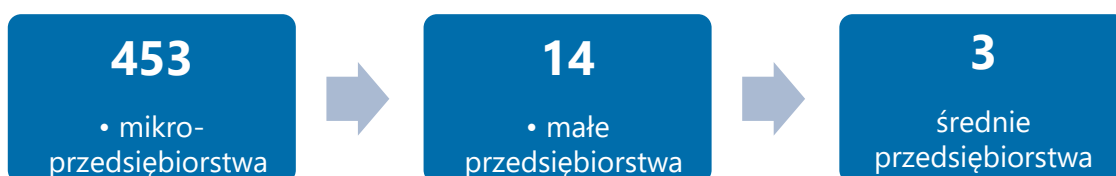
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Łyszkowice w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Łyszkowice według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 453 (stan na koniec 2023 roku). Działalność prowadzi również 14 małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników oraz 3 średnie przedsiębiorstwa z liczbą od 50 do 249 pracowników.

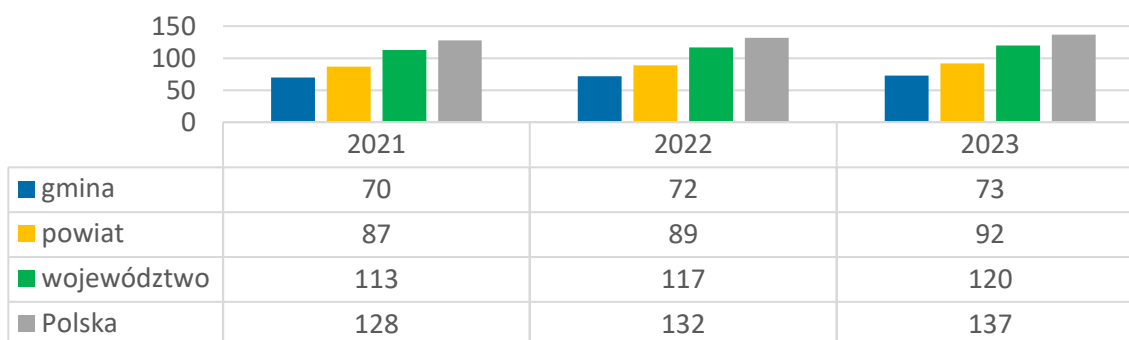
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Łyszkowice według klas wielkości (stan na koniec 2023 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Mimo systematycznego wzrostu liczby przedsiębiorstw działających w gminie Łyszkowice, porównując wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 ludności można zaobserwować mniej korzystną sytuację w Gminie niż w przypadku powiatu, województwa oraz kraju, na co wpływ może mieć m.in. niski poziom aktywności gospodarczej wśród lokalnej społeczności. W 2023 roku najwyższy wskaźnik odnotowano dla kraju, wynoszący 137 podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności, natomiast najniższy dla gminy Łyszkowice (73). Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest jego stopniowy wzrost we wszystkich analizowanych jednostkach, a w przypadku gminy Łyszkowice kształtuje się on na poziomie 4,3%. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Łyszkowice, powiecie łowickim, województwie łódzkim oraz Polsce w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Edukacja i wychowanie

W 2023 roku na terenie gminy Łyszkowice funkcjonowały następujące placówki oświatowe:

- ▶ Szkoła Podstawowa im. J. Chełmońskiego w Łyszkowicach,
- ▶ Szkoła Podstawowa im. B. Drzewieckiego w Kalenicach,
- ▶ Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Stachlewie,
- ▶ Szkoła Podstawowa w Seligowie,
- ▶ Przedszkole w Łyszkowicach.

Ponadto od 2023 roku na terenie Gminy funkcjonuje placówka zapewniająca opiekę nad dziećmi do lat 3 – Gminny Żłobek w Łyszkowicach.

W 2023 roku do szkół podstawowych na terenie Gminy uczęszczało 415 uczniów, z czego najwięcej stanowili uczniowie Szkoły Podstawowej im. J. Chełmońskiego w Łyszkowicach, a najmniej dzieci uczęszczało do Szkoły Podstawowej w Seligowie. Na przestrzeni omawianych lat zauważyć można stopniowy spadek liczby uczniów ogółem w szkołach podstawowych działających na terenie Gminy, kształtujący się na poziomie 12,3%. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Tabela 4. Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Łyszkowice w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
Szkoła Podstawowa im. J. Chełmońskiego w Łyszkowicach	324	296	276
Szkoła Podstawowa im. B. Drzewieckiego w Kalenicach	46	47	35
Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Stachlewie	77	80	81
Szkoła Podstawowa w Seligowie	26	23	23
RAZEM	473	446	415

Źródło: Raport o stanie gminy Łyszkowice za 2021, 2022 i 2023 rok

Analiza poniższych danych wskazuje na niewielkie wahania w liczbie dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym w gminie Łyszkowice w latach 2021–2023: w 2021 roku było to 224 wychowanków, w 2022 roku – 229, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 219. Najwięcej dzieci w każdym omawianym roku uczęszczało do Przedszkola w Łyszkowicach, gdzie w 2023 roku odnotowano 109 wychowanków, zaś najmniej – do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Seligowie (12 dzieci). Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

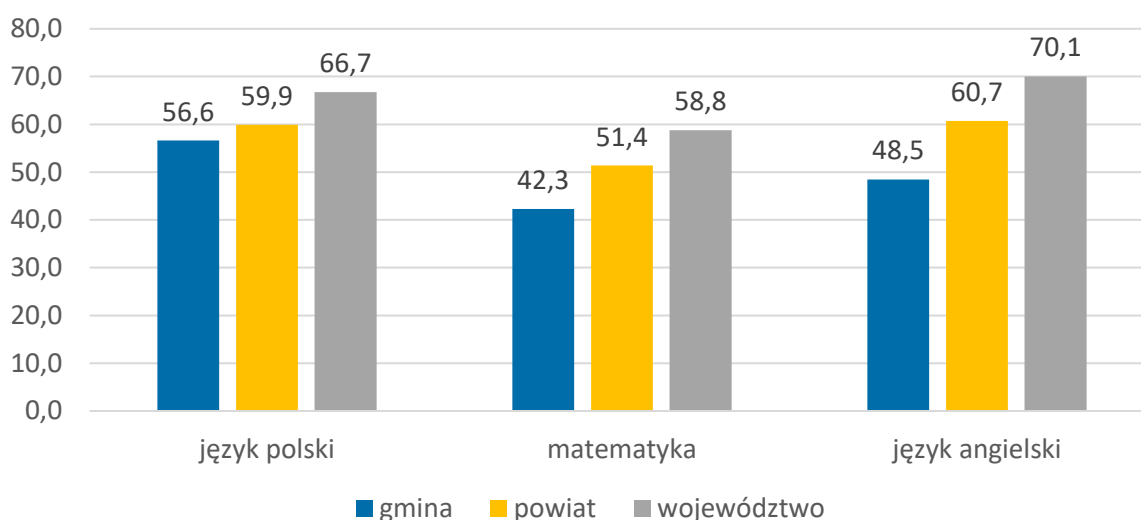
Tabela 5. liczba dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym w gminie Łyszkowice w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
Przedszkole w Łyszkowicach	108	114	109
Szkoła Podstawowa im. J. Chełmońskiego w Łyszkowicach	30	37	48
Szkoła Podstawowa im. B. Drzewieckiego w Kalenicach	19	10	8
Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Stachlewie	51	50	42
Szkoła Podstawowa w Seligowie	16	18	12
RAZEM	224	229	219

Źródło: Raport o stanie gminy Łyszkowice za 2021, 2022 i 2023 rok

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Łyszkowice w porównaniu do średniej dla powiatu łowickiego oraz województwa łódzkiego. Z zebranych danych wynika, że młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali niższe wyniki ze wszystkich analizowanych przedmiotów względem powiatu i województwa. W gminie Łyszkowice uczniowie poradzili sobie z językiem polskim (56,6%), zaś najgorszy rezultat osiągnęli oni z matematyki (42,3%). Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2023 roku uczniów z gminy Łyszkowice, powiatu łowickiego i województwa łódzkiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

Należy podkreślić, iż gmina Łyszkowice systematycznie prowadzi działania w zakresie doposażania placówek oświatowych w niezbędne materiały edukacyjne, pomoce dydaktyczne oraz sprzęt sportowy, a także modernizacji obiektów, podnosząc tym samym jakość kształcenia i zapewniając odpowiednie warunki edukacyjne. Przykładem kluczowej inwestycji jest utworzenie w 2023 roku punktu dydaktycznego przy Szkole Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Stachlewie, umożliwiającego prowadzenie zajęć terenowych.

Kultura, sport i rekreacja

Główną instytucją działającą w zakresie kultury, sportu i rekreacji na terenie Gminy jest **Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Łyszkowicach**, będący samorządową instytucją kultury. Jego głównym celem jest tworzenie, prezentacja, upowszechnienie, zaspokajanie i zapewnienie dostępu do dóbr kultury. stwarzając bogatą ofertę zajęć zarówno dla dzieci i młodzieży, dorosłych, jak i osób starszych. Przy GOKiS funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, pełniąca zadania dotyczące rozwoju i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców. Biblioteka realizuje podstawowe działania statutowe w zakresie gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów oraz w zakresie promocji książki, biblioteki i czytelnictwa wśród lokalnej społeczności. Ponadto mieszkańcy mogą skorzystać z kawiarenki internetowej, kąciaka z prasą i czasopismami, a także doradztwa rolniczego.

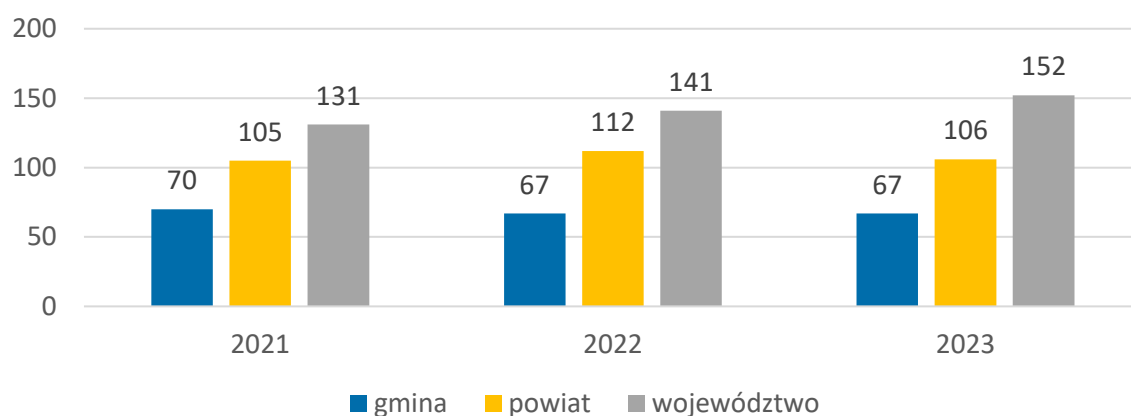
W 2023 roku GOKiS w Łyszkowicach organizował wiele zajęć skierowanych do mieszkańców Gminy, w tym m.in. tenisa stołowego, rysunku i malarstwa dla dzieci, fitness dla młodzieży i dorosłych, gry w orkiestrze dętej, czy też śpiewu dla dzieci i seniorów.

W omawianym roku jednostka zorganizowała liczne wydarzenia, które obejmowały różnorodne inicjatywy kulturalne, edukacyjne i rekreacyjne, w tym takie jak:

- ▶ XX Festiwal Kolęd i Pastorałek w Domaniewicach w kategorii klas IV-VIII,
- ▶ Ferie z GOKiS,
- ▶ Gminny Dzień Kobiet i Mężczyzn,
- ▶ Dzień Strażaka w Łyszkowicach,
- ▶ Gminny Dzień Dziecka 2023,
- ▶ Wyjazd Integracyjny Orkiestry Gminy Łyszkowice do Kazimierza Dolnego,
- ▶ Wakacje w GOKiS,
- ▶ Zawody Wędkarskie w kategorii spławikowej o Puchar Wójta Gminy Łyszkowice,
- ▶ Dzień Dyni,
- ▶ Obchody Dnia Niepodległości,
- ▶ Gminny Dzień Seniora.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Łyszkowice, powiecie łowickim oraz województwie łódzkim w latach 2021-2023. Na podstawie danych statystycznych widać, że liczba czytelników w Gminie na przestrzeni analizowanych lat wykazywała tendencje spadkowe, osiągając w 2023 roku wartość 67. Należy podkreślić, iż w omawianym okresie liczba czytelników bibliotek publicznych w Gminie w przeliczeniu na 1 000 ludności zawsze przyjmowała niższe wartości zarówno względem powiatu łowickiego, jak i województwa łódzkiego. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Łyszkowice, powiecie łowickim oraz województwie łódzkim w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Opieka zdrowotna

Z danych GUS wynika, iż w gminie Łyszkowice w 2023 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 15 212 porad. Oznacza to, że na 1 mieszkańca Gminy udzielono wówczas 2,4 porad. Jest to wartość niższa od liczby porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu łowickiego, która wynosiła w omawianym roku 5,7.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Łyszkowice w porównaniu do powiatu łowickiego w 2023 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie	45	1
liczba porad w ramach POZ	418 725	15 212
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	5,7	2,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Łyszkowice bezpieczeństwo i porządek zapewniają funkcjonariusze **Posterunku Policji w Nieborowie**. Poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują oni również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia **8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych**, zlokalizowanych w miejscowościach: Łyszkowice, Czatolin, Kalenice, Wrzeczko, Gzinka, Polesie, Stachlewo oraz Seligów. Należy podkreślić, że OSP w Łyszkowicach, OSP w Kalenicach oraz OSP w Czatolinie są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, jednakże członkowie jednostek OSP zabezpieczają także imprezy sportowe oraz kulturalne organizowane na terenie Gminy. Biorą również aktywny udział w życiu społeczno-kulturowym, m.in. poprzez uczestniczenie w obchodach świąt narodowych, współorganizowanie wydarzeń i uroczystości gminnych.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na kanwie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz

wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezzwzględnym zyskiem⁹.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wśród podmiotów ekonomii społecznej wyszczególnia się podmioty ekonomii solidarnej, których celem działania jest w szczególności aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Rysunek 4. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

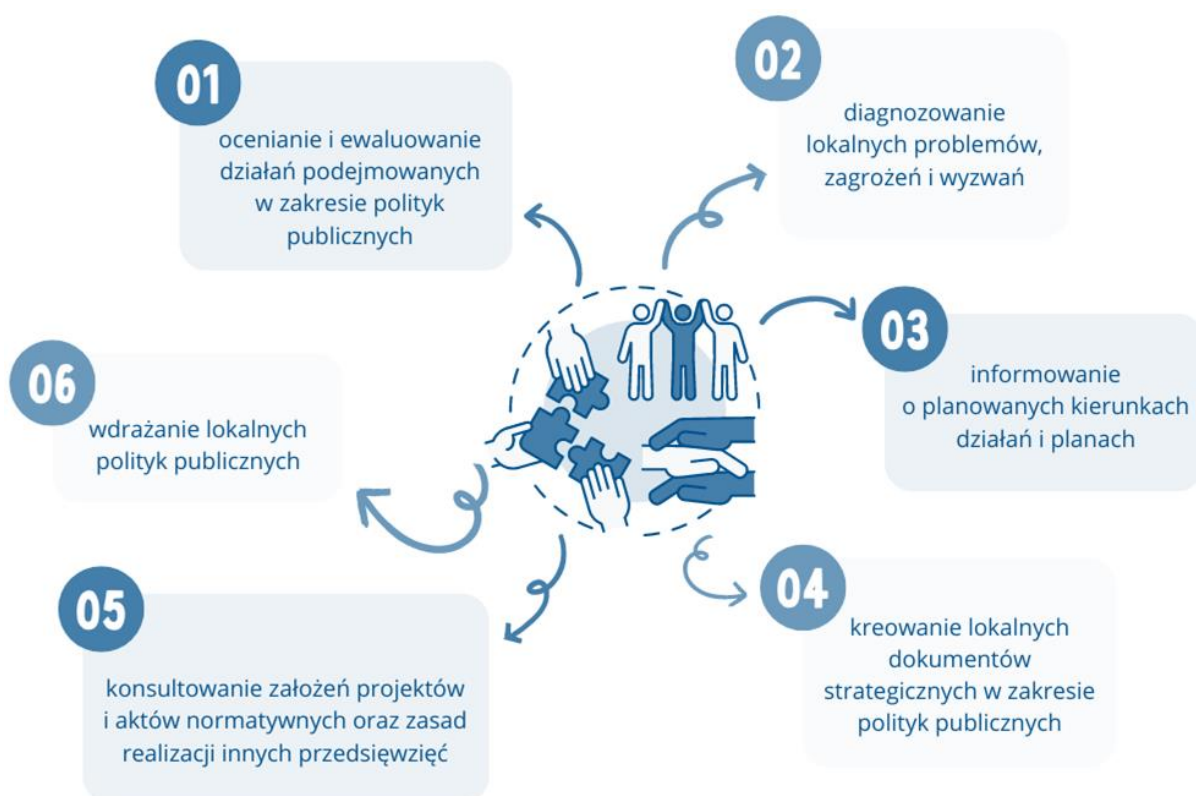
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*

⁹ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. *Ekonomia Solidarności Społecznej*, str. 10

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności i grup zagrożonych lub doświadczających wykluczenia społecznego. Doświadczenie wynikające z podejmowanych działań umacnia przyzwolenie tych podmiotów do powzięcia części odpowiedzialności za kierunek i kształt lokalnej polityki społecznej. W dotychczasowych praktykach wiodącą formą współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze było zlecanie zadań publicznych oraz usług społecznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom, niemniej wraz z rozwojem sektora ES zasadne jest włączenie wszystkich jego podmiotów do tworzenia lokalnych rozwiązań, w tym w zakresie rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny.

Rysunek 5. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert,

małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Zdefiniowane poniżej usługi społeczne są ściśle związane z katalogiem zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	• działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej • działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	• pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	• ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób niepełnosprawnych	• działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
7.	Edukacji publicznej	• nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	• promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	• kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	• wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	• działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych • upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji • udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego • upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	• tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	• ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego

14. Reintegracji zawodowej i społecznej

- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości
- rewitalizacji
- działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3
- działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmacniania integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- ▶ otwarty konkurs ofert,
- ▶ „małe granty” (tryb pozakonkursowy),
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- ▶ zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecenie zadań w formie:

- ▶ zlecenia usług,
- ▶ zlecenia instytucji,
- ▶ bonu na aktywność (regranting),
- ▶ kooperacyjnego rozwiązywania problemów.

Na terenie gminy Łyszkowice w 2023 roku zarejestrowanych było **470 podmiotów gospodarki narodowej**, w tym 13 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 1 fundacja. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba stowarzyszeń wzrosła o 1, natomiast w przypadku fundacji dostrzegalne są niewielkie wahania: zarówno w 2021 roku, jak i w 2023 roku w Gminie działała 1 fundacja, natomiast w 2022 roku – 2. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

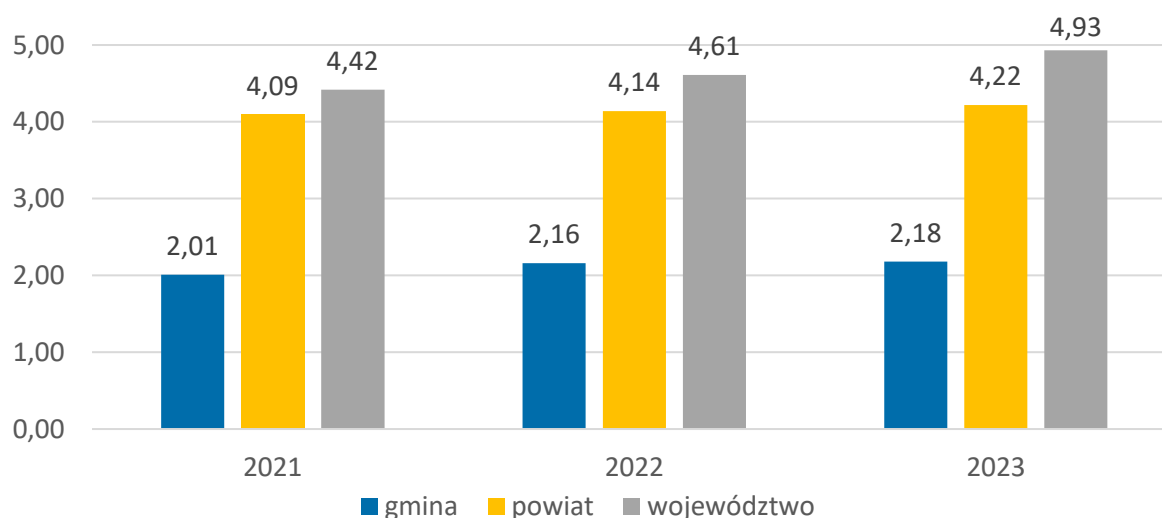
Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Łyszkowice na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	452	469	470
fundacje	1	2	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	12	12	13

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Łyszkowice w 2023 roku wyniósł 2,18 i tym samym był najwyższy na przestrzeni omawianych lat. W odniesieniu do danych powiatowych i wojewódzkich, powyższy wskaźnik w Gminie w analizowanym okresie przyjmował niższe wartości. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Łyszkowice, powiecie łowickim i województwie łódzkim na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (GOPS, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

W omawianym okresie na terenie Gminy nie funkcjonowały żadne przedsiębiorstwa społeczne.

Gminny system pomocy społecznej

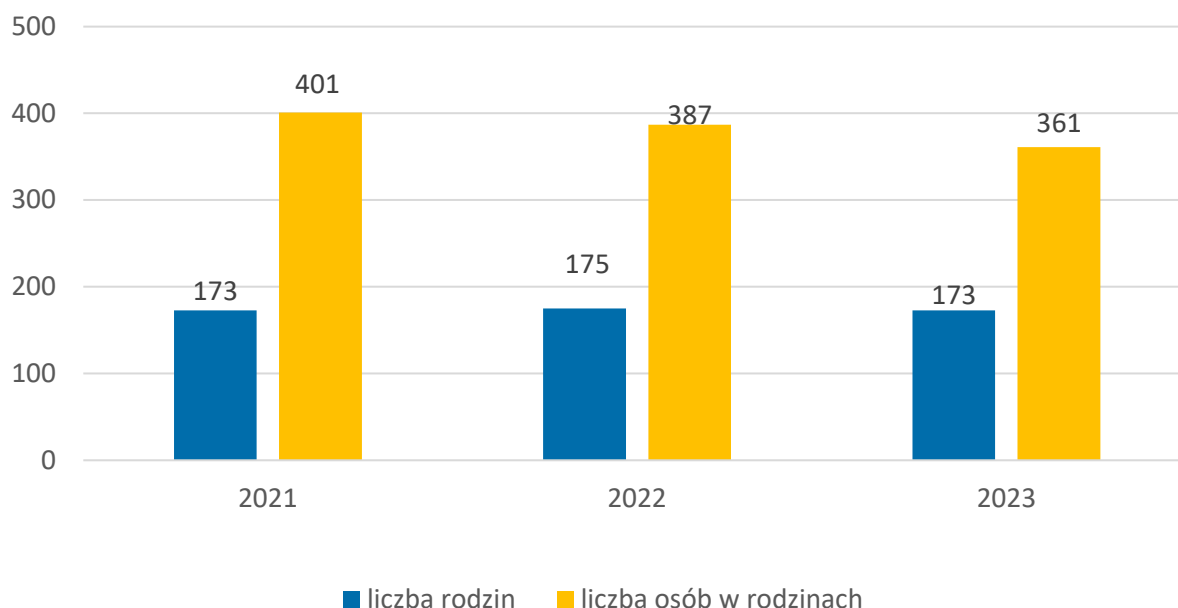
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁰.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łyszkowicach**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną na przestrzeni analizowanych lat ulegała niewielkim wahaniom: zarówno w 2021 roku, jak i w 2023 roku były to 173 rodziny, z kolei w 2022 roku – 175. Spadkowi uległa natomiast liczba osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanym analizie było to 361 osób, w 2022 roku – 387 osób, natomiast w roku bazowym – 401.

¹⁰ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

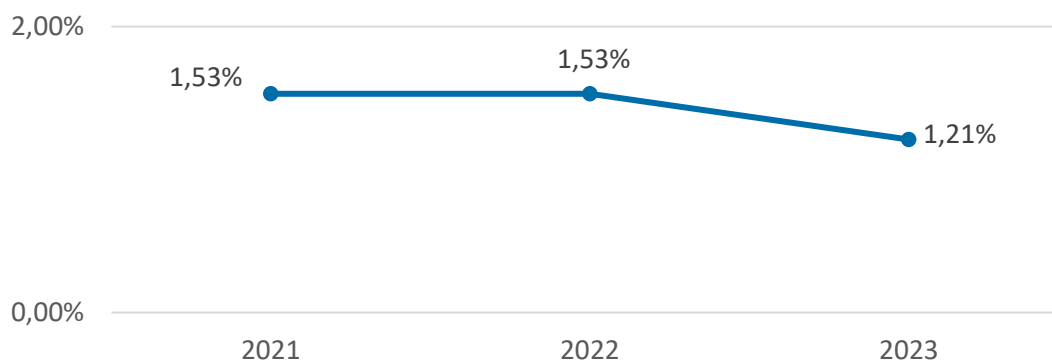
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z materialnej pomocy społecznej w gminie Łyszkowice w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2021-2023 wartość tego wskaźnika w gminie Łyszkowice uległa spadkowi z 1,53% w roku bazowym do 1,21% w ostatnim roku poddanym analizie.

Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2023 roku korzystających z tego typu pomocy było 30 osób w wieku przedprodukcyjnym, 66 osób w wieku produkcyjnym oraz 19 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest niewielka dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było mniej niż mężczyzn (liczba kobiet – 54, liczba mężczyzn – 61). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2021-2023 dostrzec można wahania liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, a także tendencje spadkowe w przypadku osób w wieku produkcyjnym. Ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej w analizowanym okresie również uległa spadkowi ze 133 w 2021 roku do 115 w 2023 roku. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2021-2023

wiek	2021		2022		2023	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	27	14	25	13	30	17
produkcyjny	92	40	78	27	66	26
poprodukcyjny	14	8	20	12	19	11
ogółem	133	62	123	52	115	54

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 55 mieszkańcom gminy Łyszkowice, natomiast świadczenie niepieniężne 23 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczne są wahania liczby osób pobierających świadczenia niepieniężne, z kolei w przypadku świadczeń pieniężnych dostrzec można stopniowy spadek mieszkańców korzystających z tego typu wsparcia. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
świadczenie niepieniężne	22	28	23
świadczenie pieniężne	79	74	55

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie uległa zmniejszeniu – w roku bazowym było to 50 osób, w 2022 roku – 49, natomiast w 2023 roku – 42 mieszkańców Gminy. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w analizowanym okresie widoczne są niewielkie dysproporcje. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2021-2023

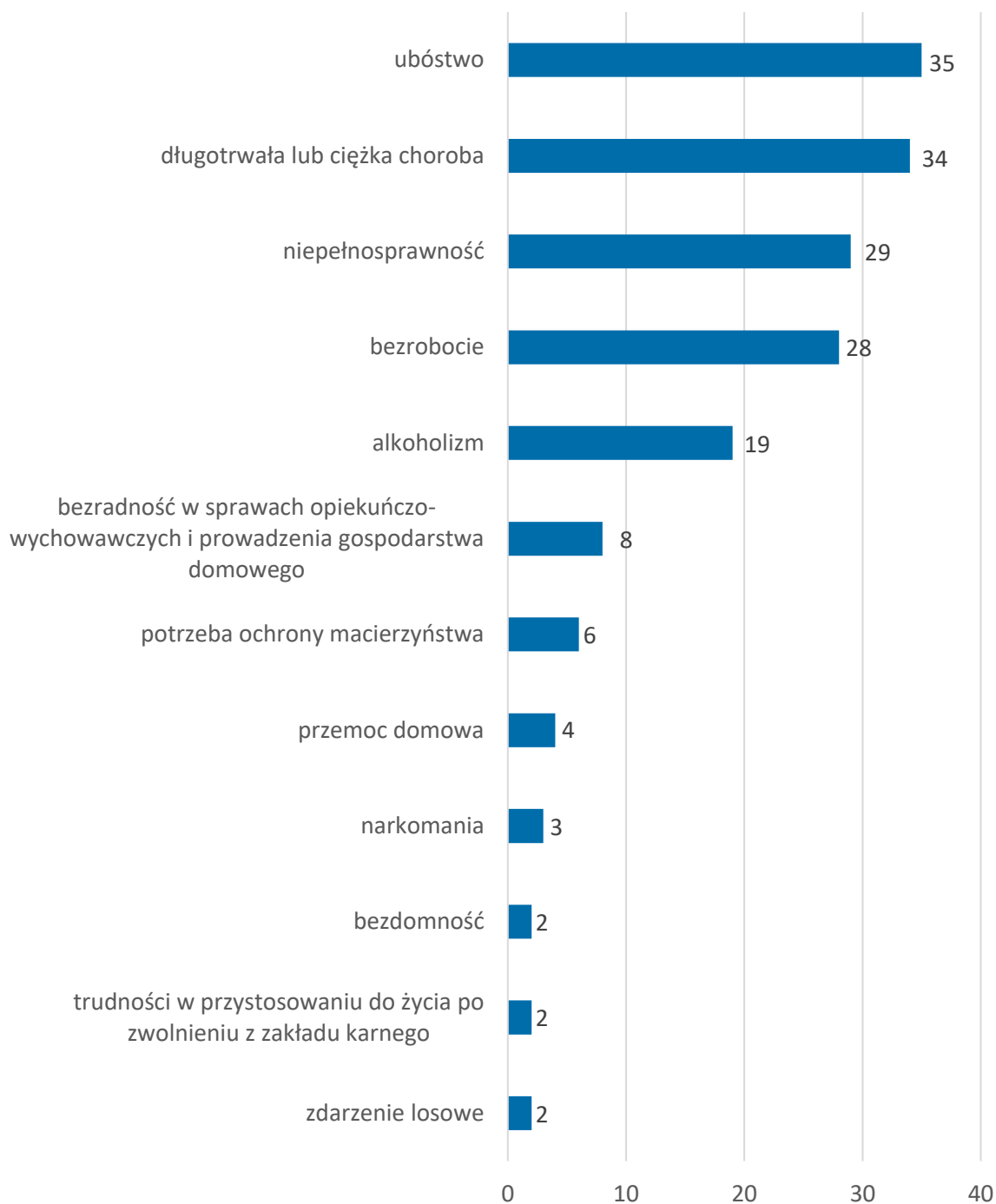
płeć	2021	2022	2023
kobiety	24	21	18
mężczyźni	26	28	24
ogółem	50	49	42

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

W 2023 roku najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Łyszkowice były ubóstwo (35 rodzin) oraz długotrwała lub ciężka choroba (34 rodziny). Na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowała się niepełnosprawność (29 rodzin), natomiast na czwartym – bezrobocie (28 rodzin). Szczegółowe dane na temat powodów udzielania świadczeń w 2023 roku przedstawia kolejny wykres.

Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Łyszkowice. Należą do nich:

- ▶ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łyszkowicach,
- ▶ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ Zespół Interdyscyplinarny,
- ▶ Urząd Gminy Łyszkowice,
- ▶ Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Łyszkowicach,
- ▶ Posterunek Policji w Nieborowie,
- ▶ placówki ochrony zdrowia,
- ▶ organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO),
- ▶ placówki oświatowe i zapewniające instytucjonalną opiekę nad dzieckiem do lat 3.

Należy zaznaczyć, iż istotnymi partnerami w realizacji działań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu, Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna w Łowiczu oraz Powiatowy Urząd Pracy w Łowiczu.

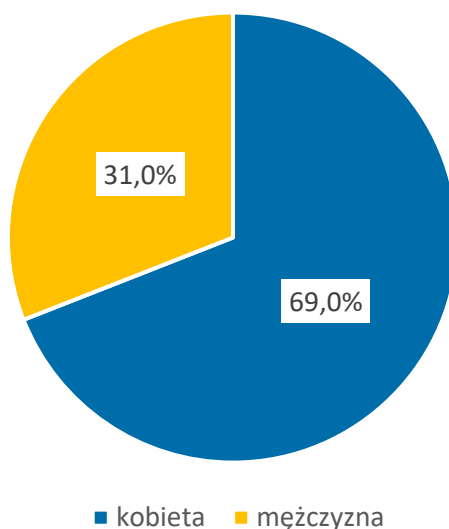
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Łyszkowice, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Łyszkowice wzięło udział 84 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety – stanowiły one 69,0% ogółu, zaś mężczyźni – 31,0%.

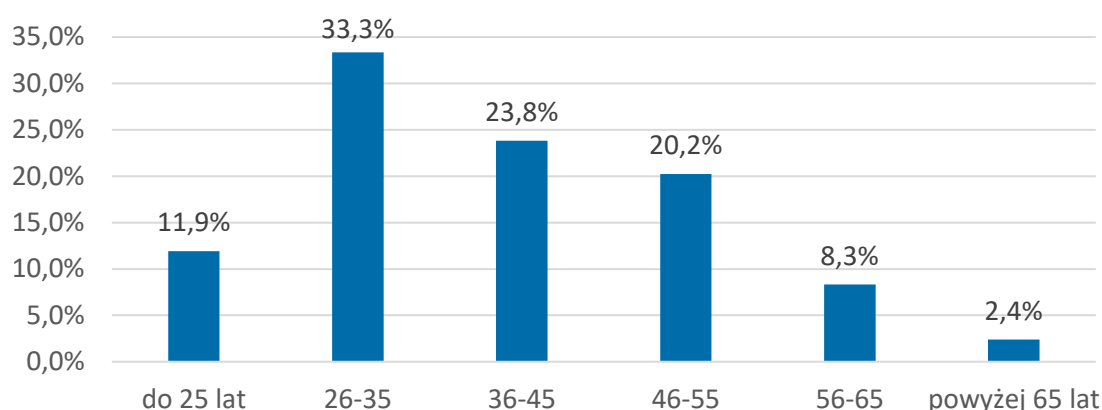
Wykres 11. Płeć: N¹¹=84

¹¹ N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

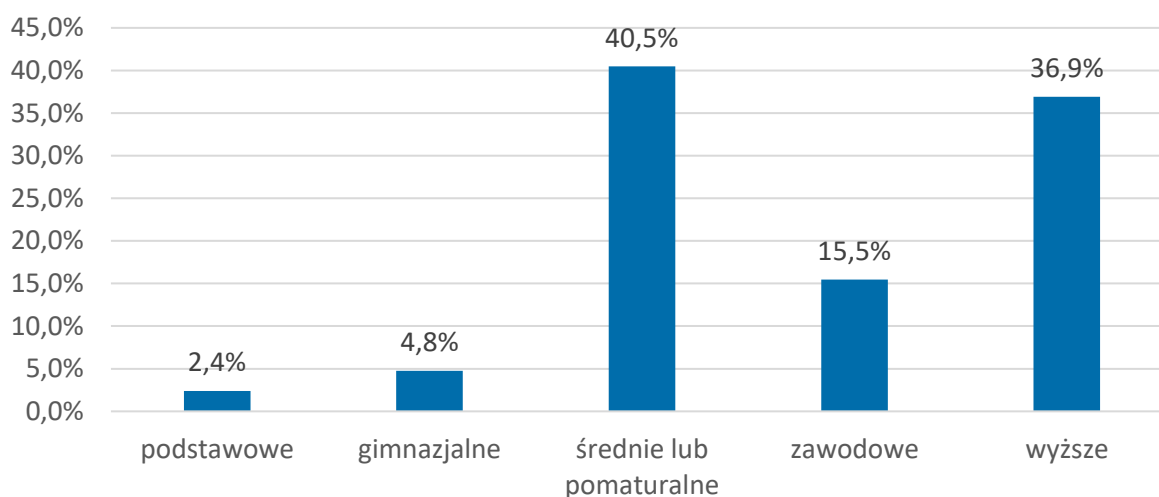
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowią ankietowani mający 26-35 lat (33,3%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy mający 36-45 lat (23,8%), 46-55 lat (20,2%), do 25 lat (11,9%), natomiast osoby w wieku 56-65 lat stanowiły 8,3% grupy respondentów. Najmniejszą grupę badawczą stanowili mieszkańcy powyżej 65 roku życia (2,4%).

Wykres 12. Wiek: N=84

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem średnim lub pomaturalnym (40,5%) oraz wyższym (36,9%). 15,5% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym, 4,8% uczestników badania zakończyło edukację na poziomie gimnazjalnym, a 2,4% – podstawowym.

Wykres 13. Wykształcenie: N=84

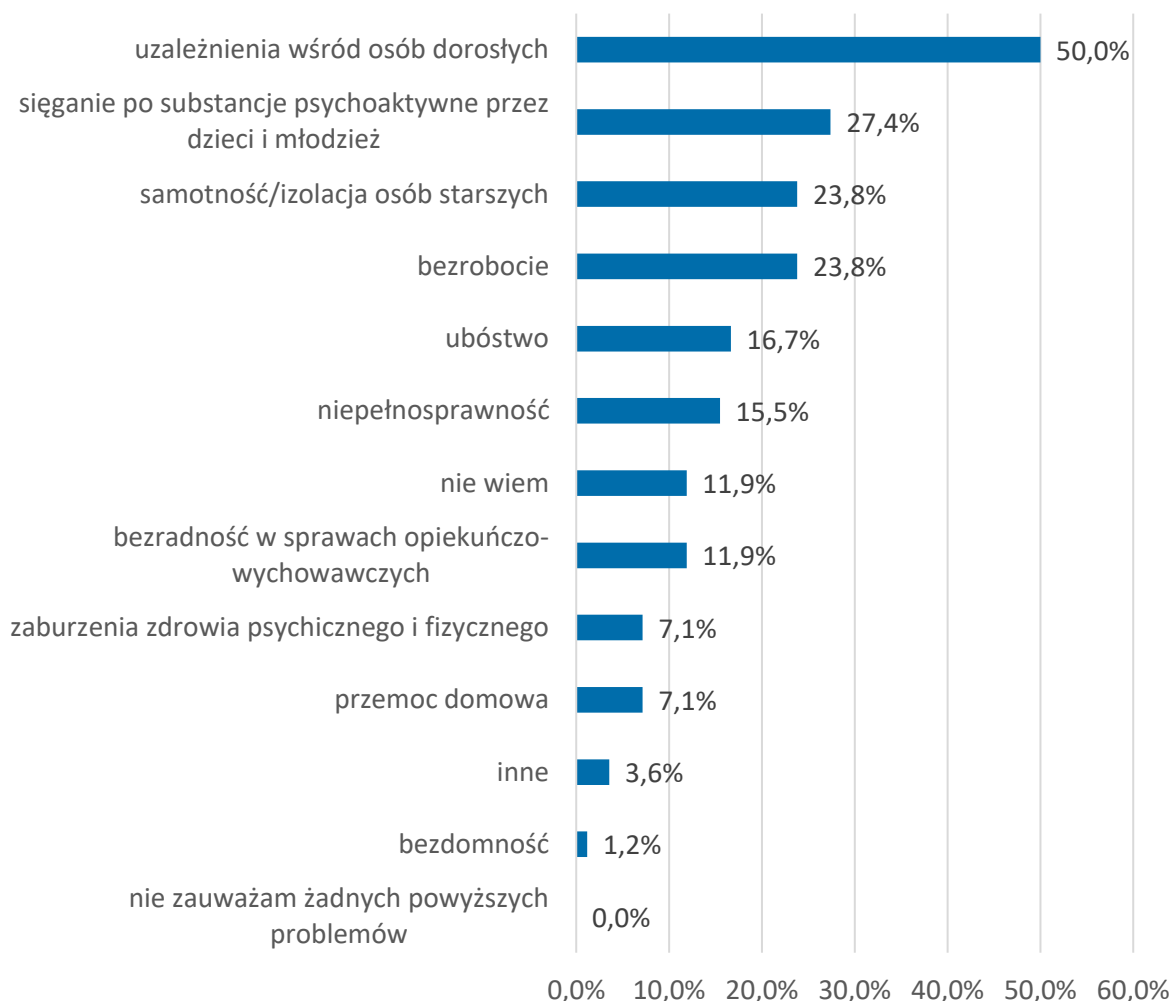

Problemy społeczne

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze gminy Łyszkowice. Za najważniejsze problemy uznano: uzależnienia wśród osób dorosłych (50,0%), sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież (27,4%), samotność/izolację osób starszych oraz bezrobocie (po 23,8%). 16,7% ankietowanych wskazało na ubóstwo, 15,5% na niepełnosprawność, 11,9% na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a po 7,1% – zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego oraz przemoc domową. Najmniej odpowiedzi padło na bezdomność (1,2%). Wśród respondentów 11,9% nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 3,6% ankietowanych wskazało na inne problemy, wymieniając *m.in. brak mieszkań*. Ponadto mieszkańcy sygnalizowali niedostateczny poziom realizacji obowiązków wynikających z ustawy o ochronie zwierząt, związanych przede wszystkim z programem sterylizacji, zapewnieniem środków na dokarmianie zwierząt oraz odpowiednim podejściem w zakresie opieki nad zwierzętami. Problemem według ankietowanych jest również brak ogólnodostępnych form rozrywki i rekreacji, umożliwiających aktywne i przyjemne spędzanie czasu wolnego, szczególnie w weekendy.

Wykres 14. Jakie Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=84

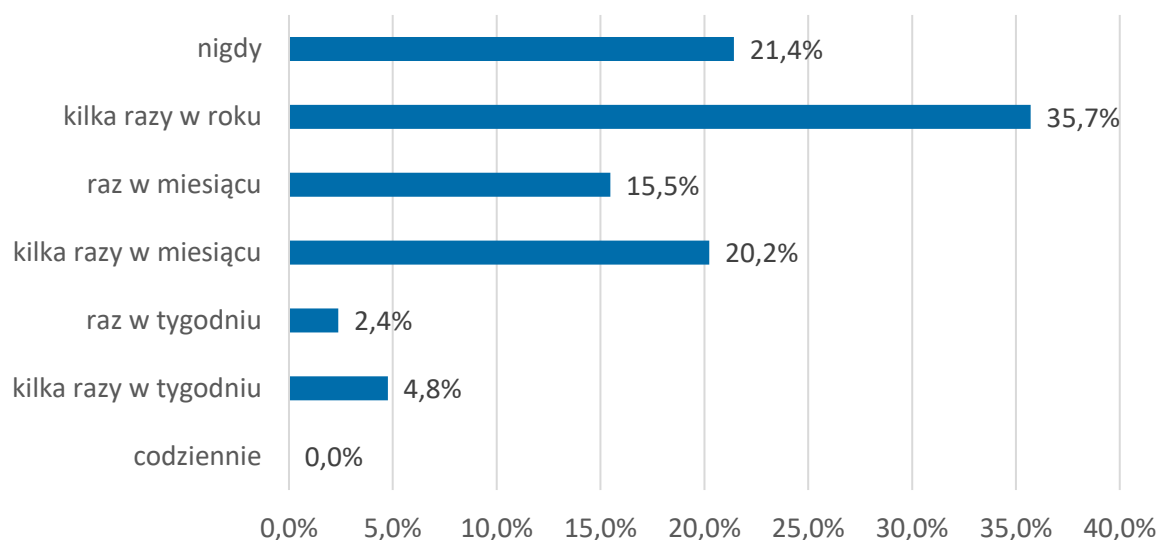
*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem alkoholowy

W niniejszym bloku tematycznym dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 21,4% ankietowanych, natomiast 35,7% badanych sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 15,5% respondentów wskazało, że takie sytuacje mają miejsce raz w miesiącu, a w przypadku 20,2% – kilka razy w miesiącu. 2,4% osób pije alkohol raz w tygodniu, z kolei 4,8% – kilka razy w tygodniu. Żaden z ankietowanych nie zadeklarował codziennego picia alkoholu.

Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=84

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (49 osób, tj. 74,2%). 6 respondentów wskazało, że taka sytuacja wystąpiła jednokrotnie (9,1%), w przypadku 8 osób taka sytuacja miała miejsce od 2 do 5 razy (12,1%), natomiast 3 badanych przyznało, że zdarzyło im się to 6-10 razy (4,5%).

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=66

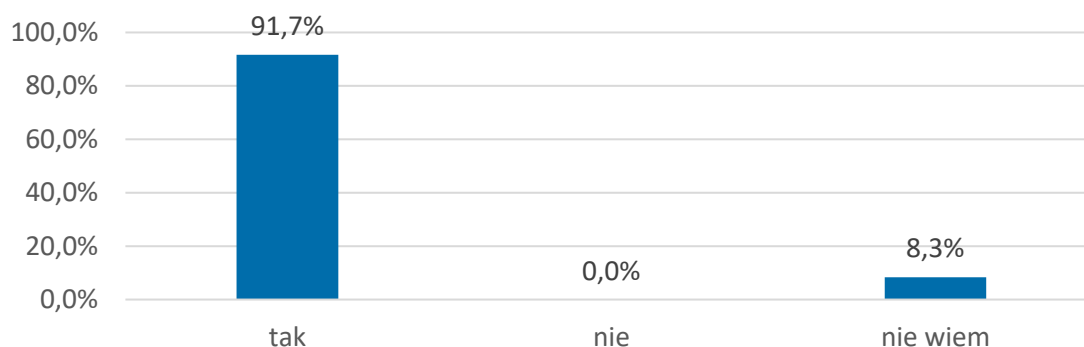
Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	9,1%	6
2-5 razy	12,1%	8
6-10 razy	4,5%	3
powyżej 10 razy	0,0%	0
ani razu	74,2%	49

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród badanych 5 osób podało, że nie posiada prawa jazdy (7,6%), z kolei 56 respondentów zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po spożyciu alkoholu (84,8%). W przypadku jednego ankietowanego taka sytuacja zdarzała się sporadycznie (1,5%), natomiast po 2 uczestników badania przyznało, iż w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie kierowało pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu jednokrotnie lub zdarzało im się to często (po 3,0%).

Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=66

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	84,8%	56
raz mi się to zdarzyło	3,0%	2
zdarzało mi się to sporadycznie	1,5%	1
zdarzało mi się to często	3,0%	2
nie posiadam prawa jazdy	7,6%	5

W jednym z pytań ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że 8,3% mieszkańców Gminy nie posiada wiedzy w tym zakresie, natomiast zdecydowana większość jest świadoma negatywnego wpływu picia alkoholu w ciąży na rozwój dziecka (91,7%).

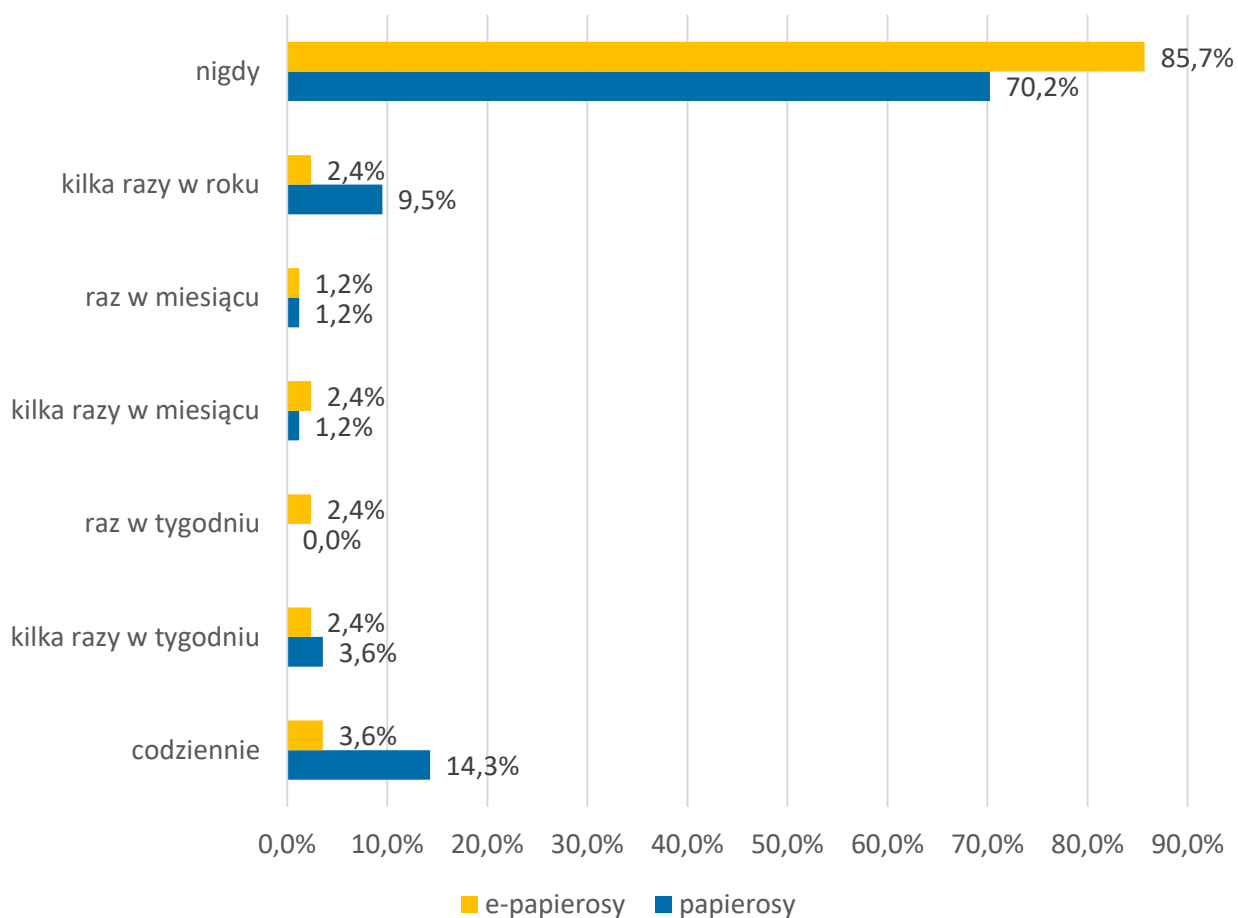
Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=84

Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Łyszkowice. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 29,8% respondentów, spośród których 9,5% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, 3,6% robi to kilka razy w tygodniu, a po 1,2% – raz w miesiącu lub kilka razy w miesiącu. Na codzienne palenie wskazał odsetek 14,3% ankietowanych. Po elektroniczne papierosy sięga 14,4% respondentów, przy czym 3,6% robi to codziennie, 1,2% – raz w miesiącu, a po 2,4% respondentów – kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu, raz w tygodniu oraz kilka razy w tygodniu.

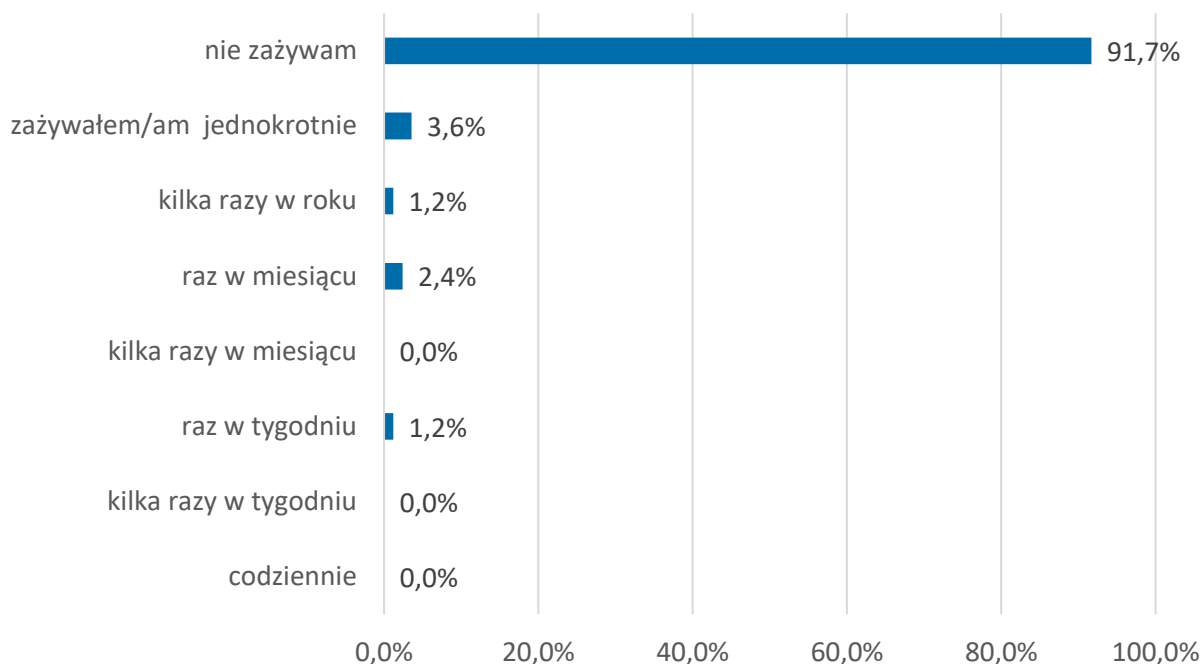
Wykres 17. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=84

Problem narkotykowy

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Łyszkowice. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową zadeklarowało łącznie 8,4% respondentów, z czego po 1,2% sięga po tego typu środki kilka razy w roku bądź raz w tygodniu, 2,4% – raz w miesiącu, natomiast 3,6% zażyło środki psychoaktywne jednokrotnie.

Wykres 18. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=84

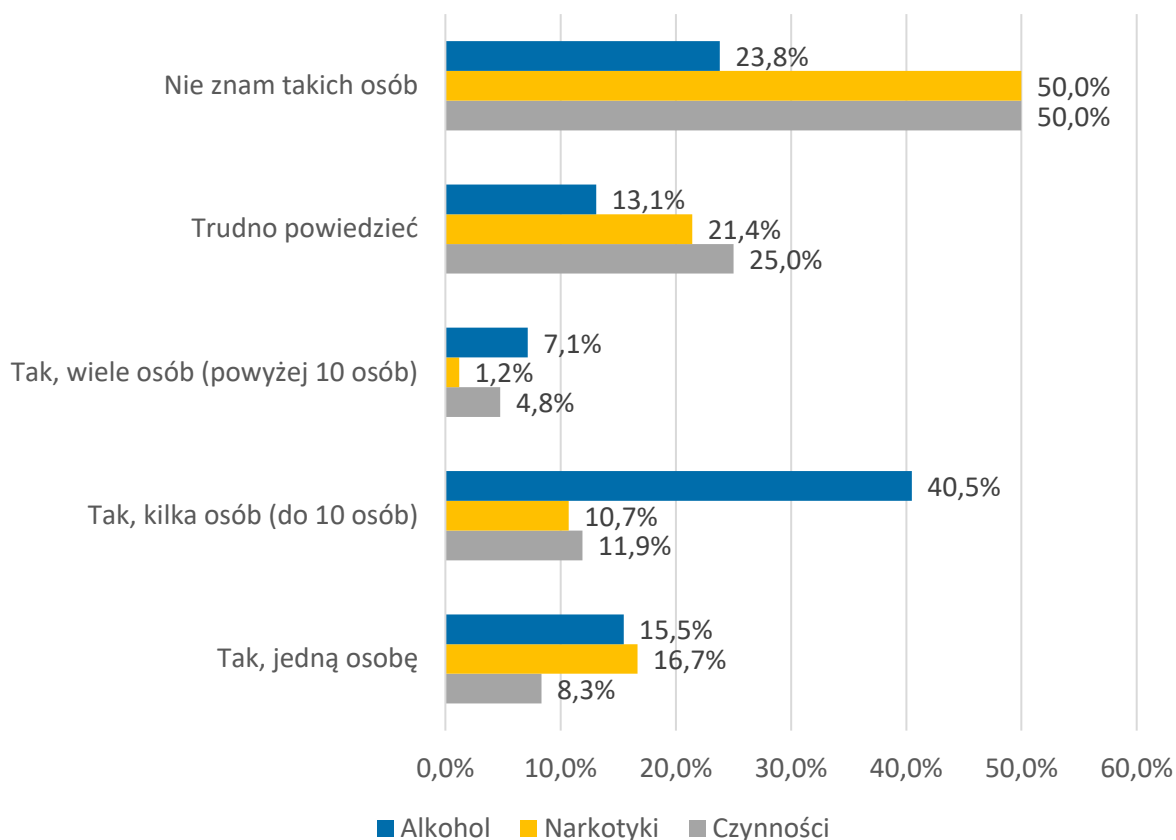

Badani mieszkańcy Gminy zostali w dalszej kolejności zapytani o skalę nadużywania alkoholu, narkotyków oraz nadmiernego podejmowania się czynności, przez osoby w ich otoczeniu. Jak wynika z odpowiedzi respondentów:

- ▶ 63,1% zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, w tym 15,5% – jedną osobę, 40,5% – kilka takich osób, a 7,1% – wiele takich osób,
- ▶ 28,6% ankietowanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków, w tym 16,7% zna jedną taką osobę, 10,7% – kilka osób, a 1,2% – wiele takich osób,
- ▶ 25,0% badanych zna w swoim otoczeniu osoby podejmujące się nadmiernie różnego rodzaju czynności, w tym 8,3% – jedną taką osobę, 11,9% – kilka takich osób, a 4,8% – wiele takich osób.

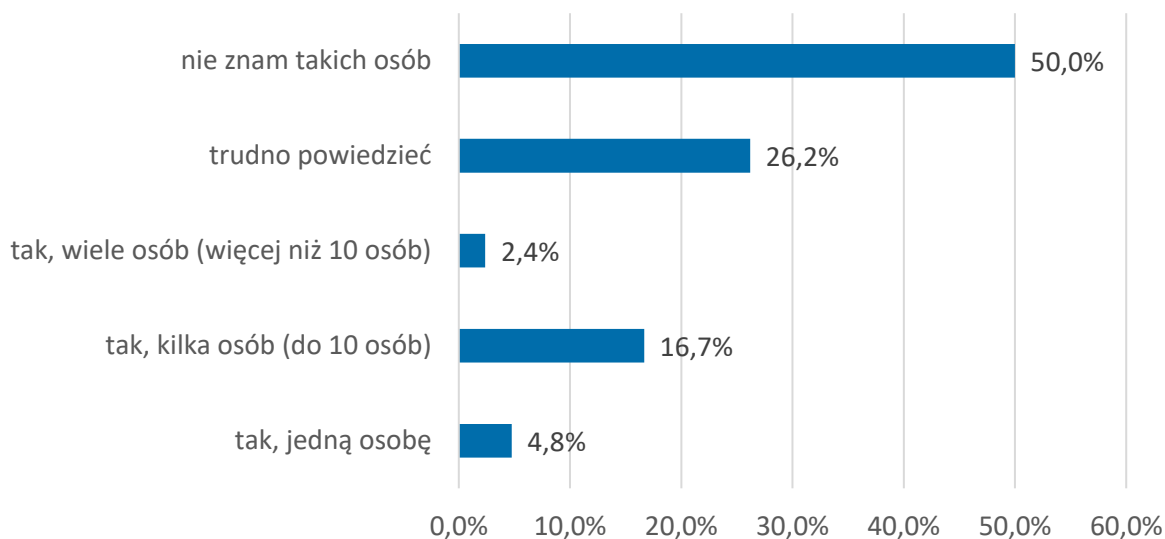
Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=84

Problem przemocy

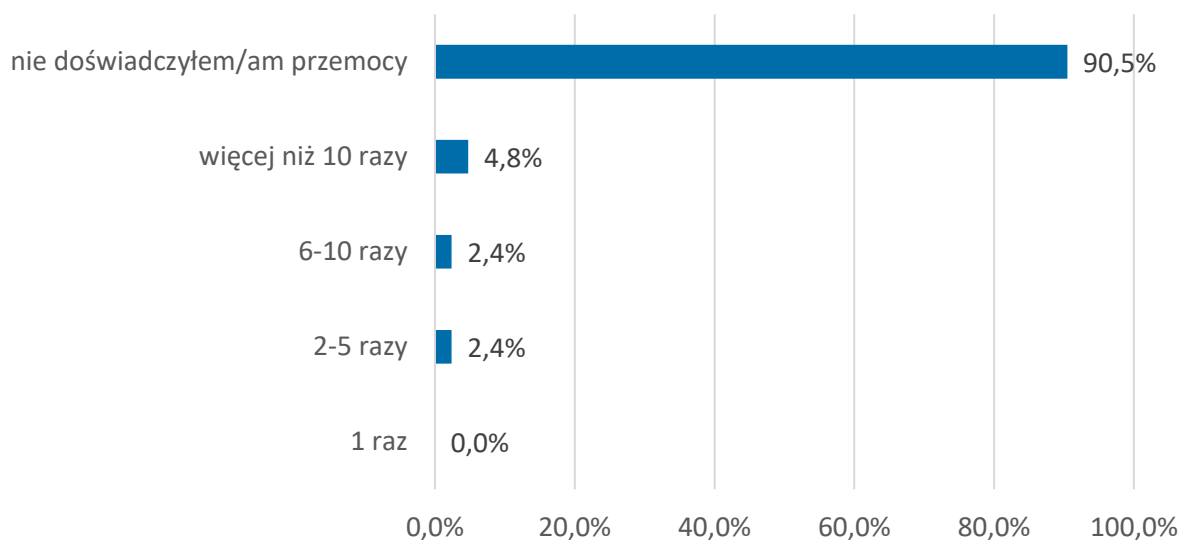
W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Łyszkowice. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 23,9% badanych, spośród których 4,8% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 16,7% respondentów podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), a 2,4% – wiele takich osób (więcej niż 10 osób). Należy zauważyć, iż co czwarty uczestnik badania nie jest pewny, czy zna taką osobę (26,2%), a jednoznacznie zaprzeczyło temu 50,0% badanych.

Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=84

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 9,6% dorosłych mieszkańców, spośród których po 2,4% doświadczyło jej 2-5 razy lub 6-10 razy, z kolei 4,8% respondentów zadeklarowało, że w ostatnich 12 miesiącach doznało przemocy więcej niż 10 razy.

Wykres 21. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=84

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 4 badanych, tj. 50,0%. Zaniedbania doznało 3 ankietowanych (37,5%), przemocy fizycznej – 2 osoby (25,0%), z kolei pojedyncze odpowiedzi padły na przemoc seksualną oraz ekonomiczną (po 12,5%).

Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	50,0%	4
zaniedbanie	37,5%	3
przemoc fizyczna	25,0%	2
przemoc seksualna	12,5%	1
przemoc ekonomiczna	12,5%	1
nie wiem	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej części respondentów poproszono o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że najwięcej osób doznało przemocy ze strony rodziców oraz męża/żony (po 3 osoby, tj. po 37,5%), natomiast pojedyncze odpowiedzi padły na innych członków rodziny oraz partnera/partnerkę (po 12,5%).

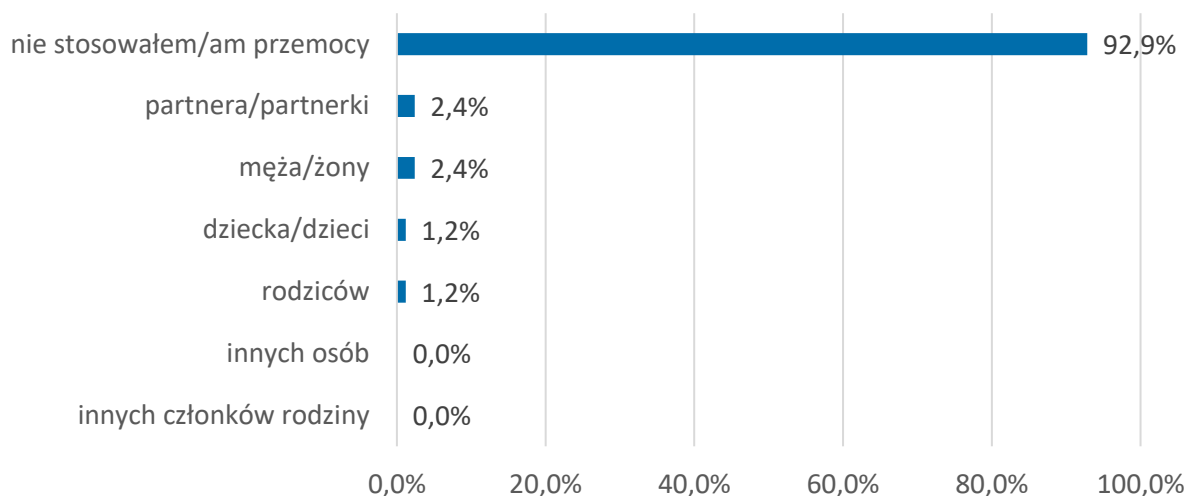
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=13

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzice	37,5%	3
mąż/żona	37,5%	3
inni członkowie rodziny	12,5%	1
partner/partnerka	12,5%	1
inne osoby	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż po 2,4% respondentów stosowało przemoc wobec męża/żony oraz partnera/partnerki, z kolei po 1,2% odpowiedzi padło na dziecko/dzieci oraz rodziców.

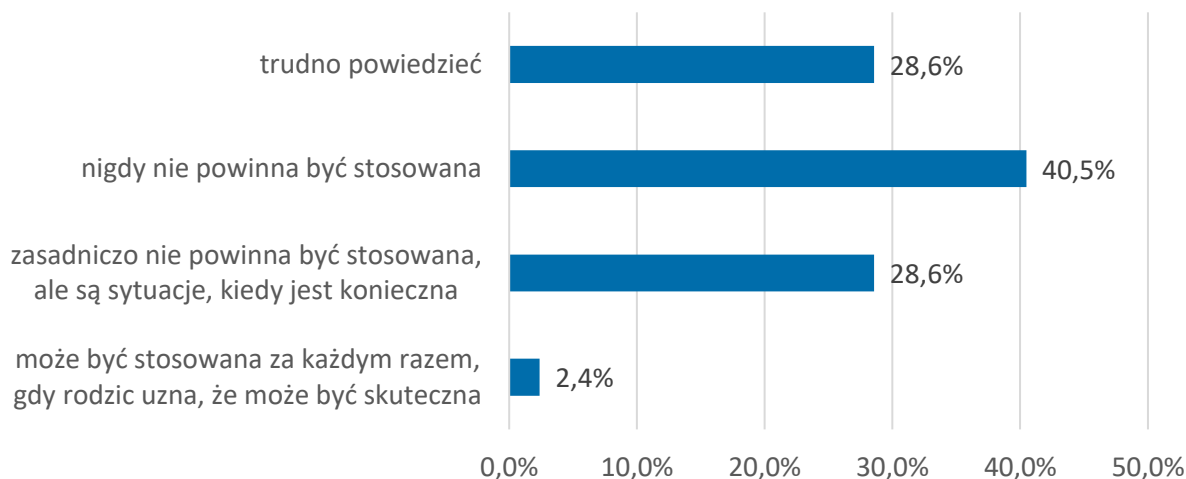
Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=84

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Łyszkowice była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż 40,5% badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej, 28,6% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna, a kolejne 28,6% respondentów stwierdziło, że trudno jest im określić swoje stanowisko w tej sprawie. W opinii 2,4% uczestników badania kary fizyczne wobec dzieci mogą być stosowane, jeśli rodzic uzna, że są skuteczne.

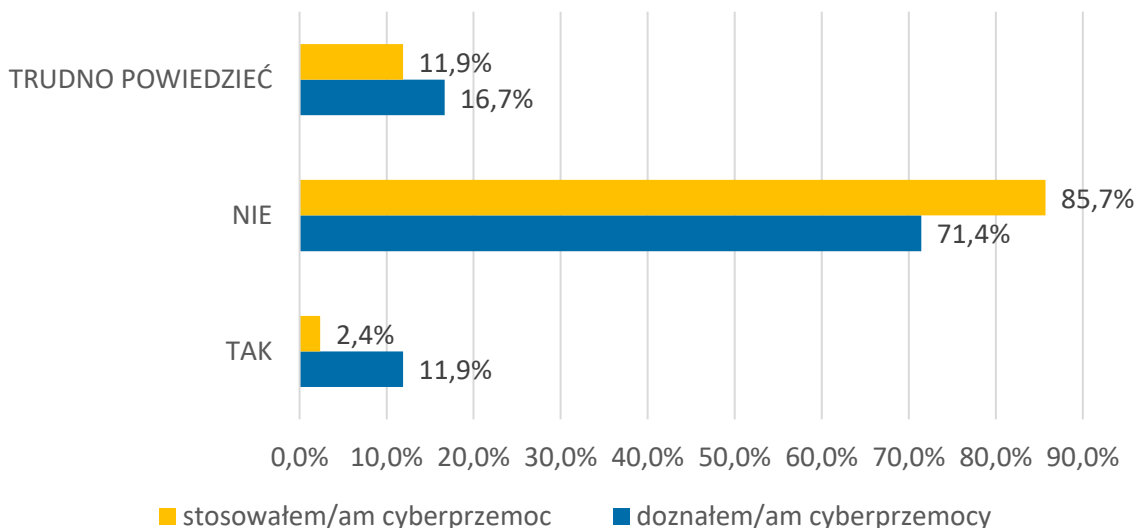
Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=84

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Anketowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 11,9% badanych, z kolei 16,7% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. 2,4% respondentów zadeklarowało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy stosowało przemoc w Internecie, z kolei 11,9% miało trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi.

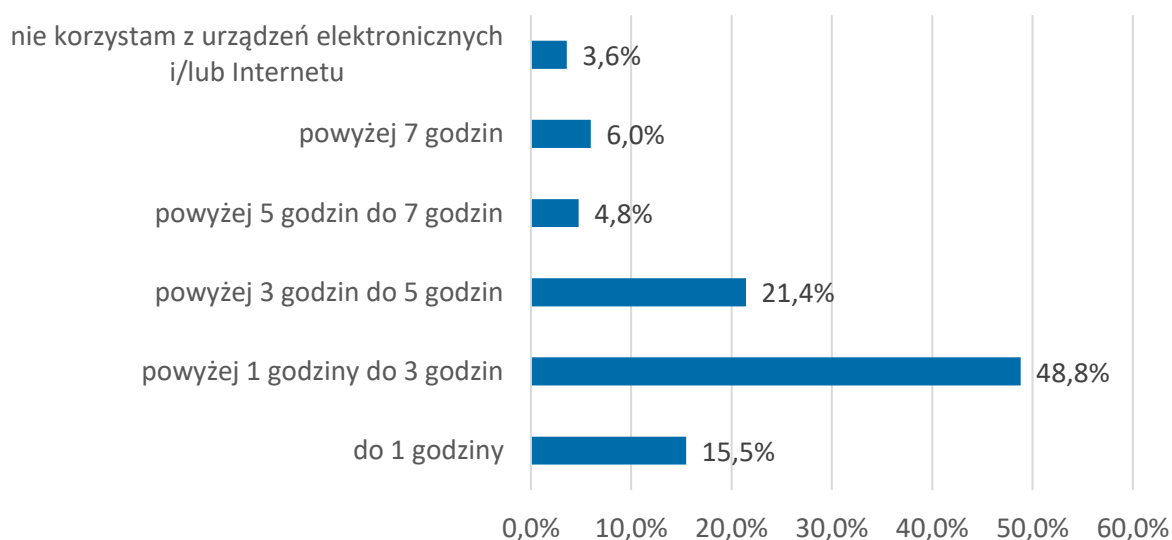
Wykres 24. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=84

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Anketowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, zdecydowana większość korzysta z tego typu urządzeń i Internetu, przy czym 15,5% respondentów robi to do 1 godziny dziennie, a 48,8% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin. Korzystanie z urządzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie zadeklarowało 21,4% respondentów, 4,8% respondentów poświęca na to znaczną ilość czasu, tj. powyżej 5 godzin do 7 godzin, natomiast 6,0% – powyżej 7 godzin.

Wykres 25. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=84

Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu określili, czy zdarza się im poświęcać na to dłużej niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, ponad połowa respondentów odpowiedziała twierdząco na to pytanie (41 osób, tj. 51,3%), natomiast 14 mieszkańców wskazało, że w ich przypadku takie sytuacje się nie zdarzają (17,5%). Kolejnych 14 ankietowanych stwierdziło, że nie przewiduje określonego czasu (17,5%), a 11 osób biorących udział w badaniu miało trudność w określeniu takich sytuacji (13,8%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 16. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=80

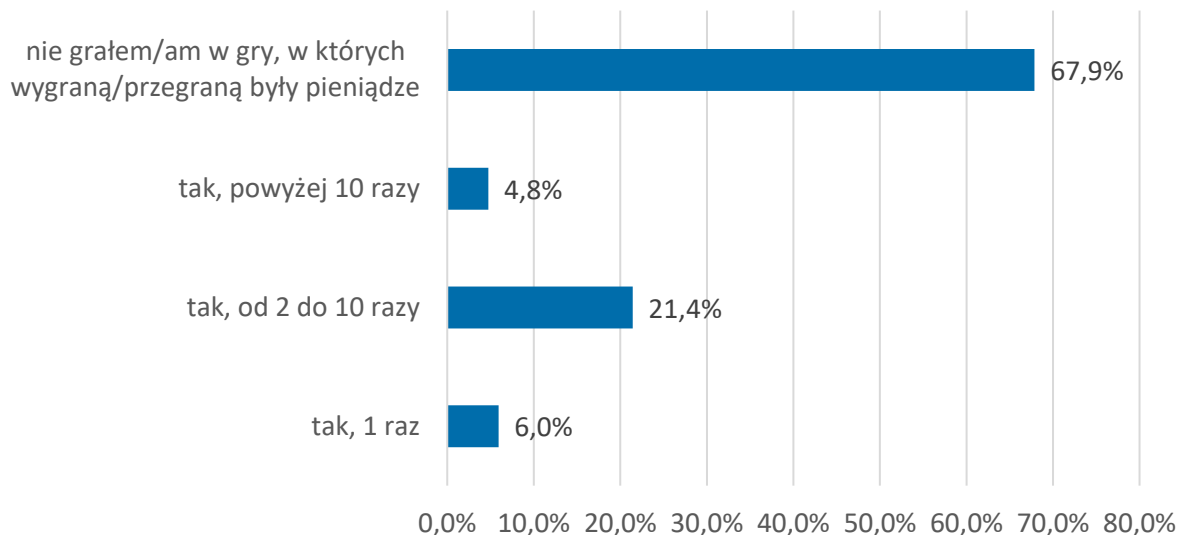
Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	51,3%	41
nie	17,5%	14
trudno powiedzieć	13,8%	11
nie przewiduję określonego czasu	17,5%	14

Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miał co trzeci dorosły respondent (32,2%), wśród których 6,0% grało w takie gry 1 raz, 21,4% – od 2 do 10 razy, z kolei 4,8% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=84

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 7 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (25,9%), z kolei 18 osób temu zaprzeczyło (66,7%).

Tabela 17. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną?
N=27

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	25,9%	7
nie	66,7%	18
trudno powiedzieć	7,4%	2

Inne uzależnienia behawioralne

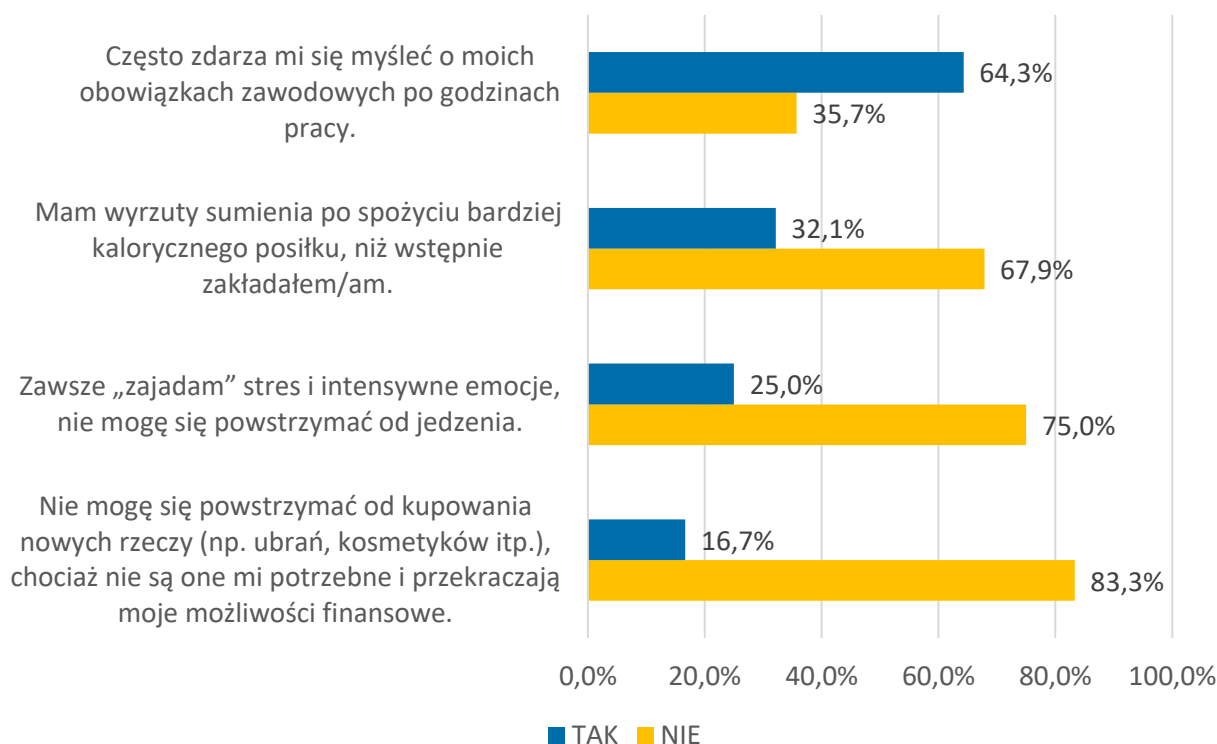
W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat ich decyzji zakupowych, zaburzeń odżywiania oraz kwestii zawodowych. Elementy te są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich zjawiska pracobolizmu oraz zaburzeń odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- ▶ 64,3% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- ▶ 32,1% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- ▶ 25,0% osób biorących udział w badaniu zajada stres i intensywne emocje,
- ▶ 16,7% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

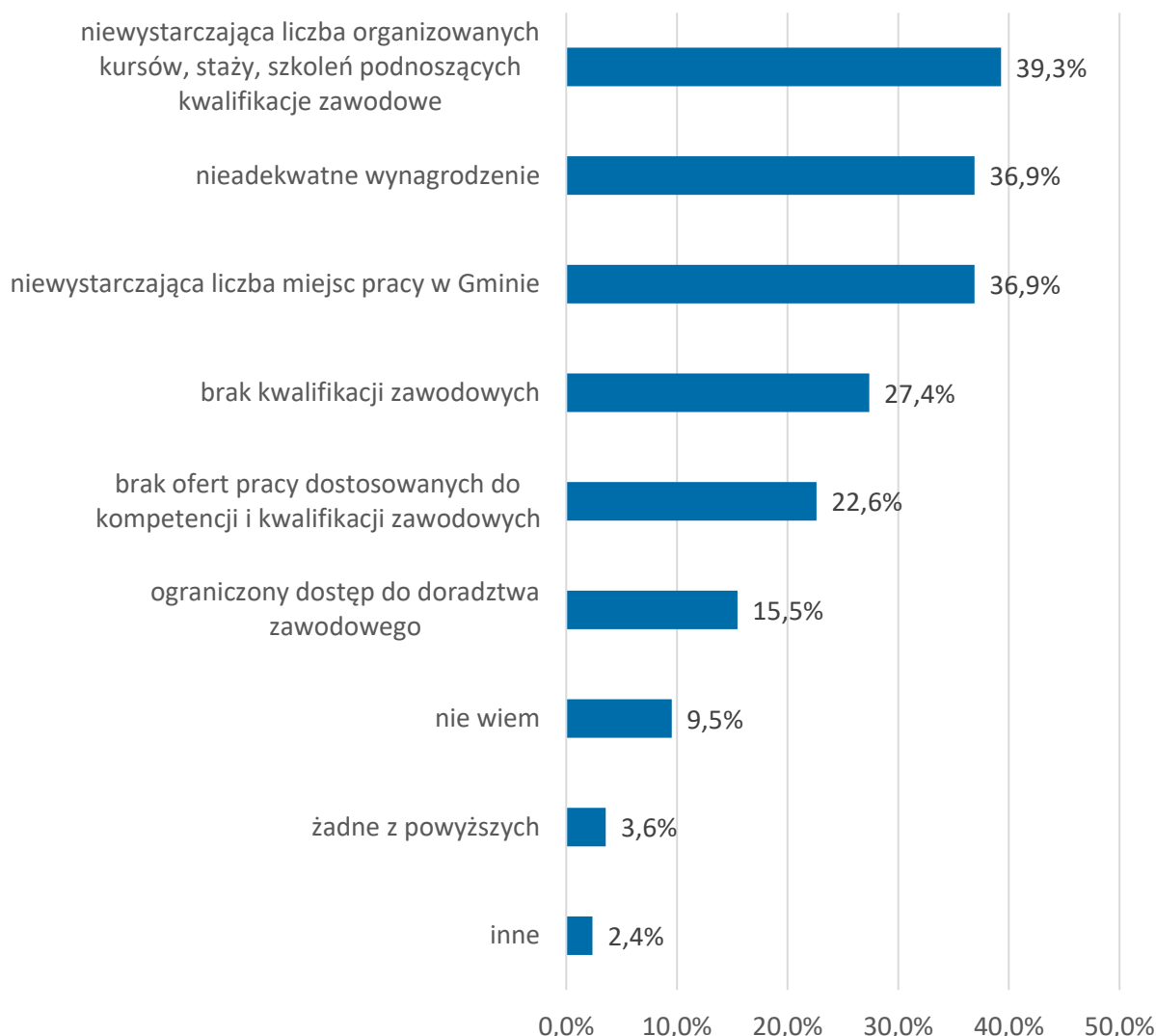
Wykres 27. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=84

Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Łyszkowice. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Większość mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (39,3%). Następnie ankietowani wskazywali nieadekwatne wynagrodzenie oraz niewystarczającą liczbę miejsc pracy w Gminie (po 36,9%) oraz brak kwalifikacji zawodowych (27,4%). Ponadto część respondentów uważa, że takim problemem jest brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (22,6%) oraz ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego (15,5%), a 2,4% respondentów wskazało na inne odpowiedzi, wśród których wymieniono m.in. *brak chęci podjęcia pracy, uzależnienie od wszelkiego rodzaju używek*. 9,5% ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 3,6% zaznaczyło odpowiedź „żadne z powyższych”.

Wykres 28. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=84

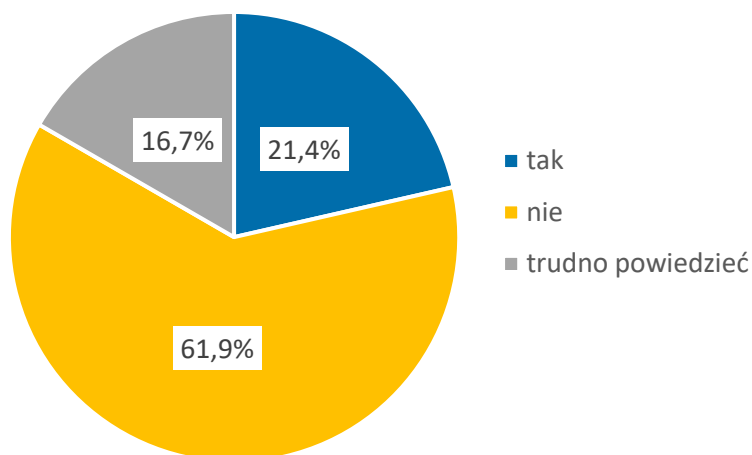
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 61,9% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 21,4% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich problemów, z kolei 16,7% respondentów miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

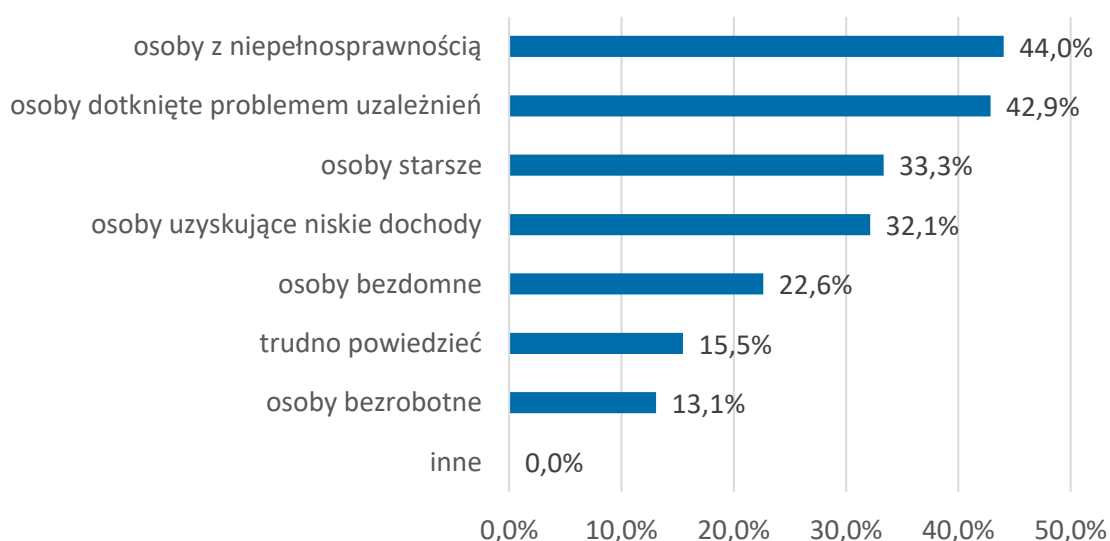

Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=84

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy społeczne są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Na pierwszym miejscu znalazły się osoby z niepełnosprawnością (44,0%). Następnie respondenci wskazywali osoby dotknięte problemem uzależnień (42,9%), osoby starsze (33,3%), osoby uzyskujące niskie dochody (32,1%) oraz osoby bezdomne (22,6%). Najmniejsza część odpowiedzi padła na osoby bezrobotne (13,1%), z kolei trudności w udzieleniu odpowiedzi miało 15,5% ankietowanych.

Wykres 30. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=84

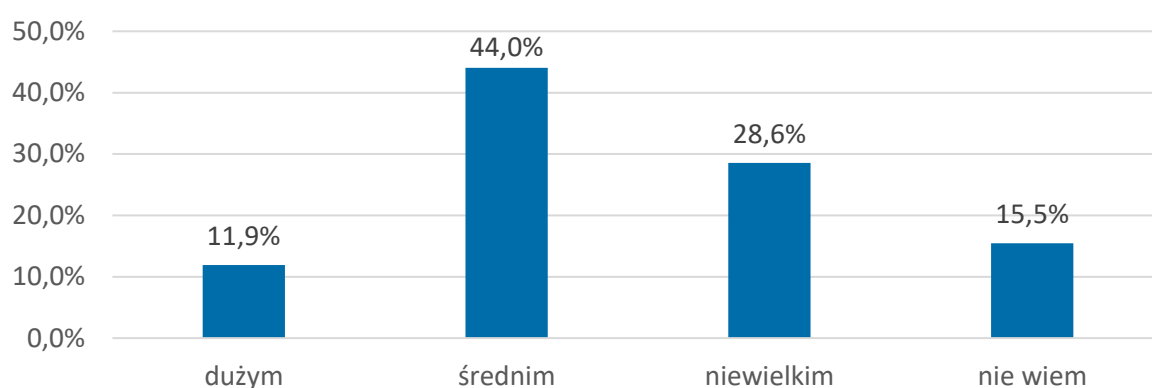

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób o ograniczonej mobilności. Blisko połowa respondentów uważa, że jest ona dostosowana w stopniu średnim (44,0%), a 28,6% mieszkańców – w niewielkim. 11,9% respondentów twierdzi, że w Gminie jest wiele miejsc przystosowanych do osób z niepełnosprawnością, a kolejne 15,5% badanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 31. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=84

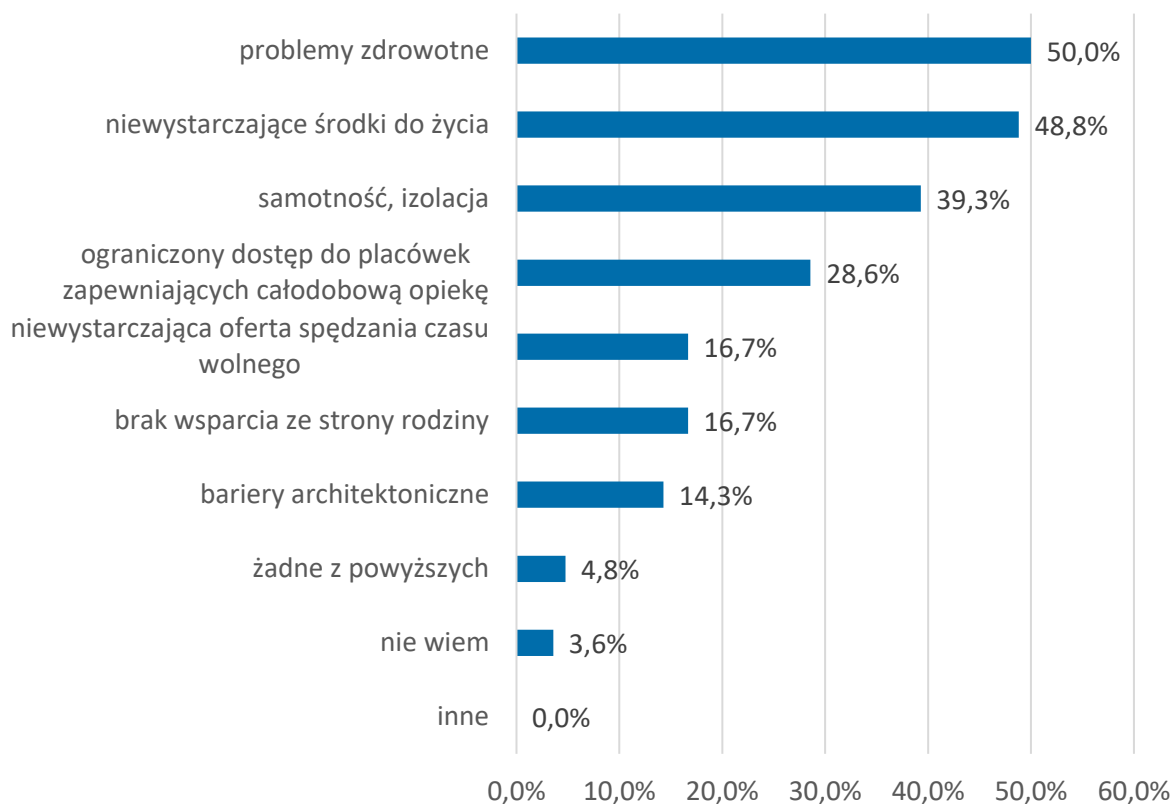

Zdaniem połowy badanych mieszkańców, najważniejszymi problemami osób starszych na terenie Gminy są problemy zdrowotne (50,0%), a niewiele mniej uważa, że są to niewystarczające środki do życia (48,8%). 39,3% wskazało na samotność, izolację, 28,6% – ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, a po 16,7% – brak wsparcia ze strony rodziny oraz niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego. Najmniej odpowiedzi padło na bariery architektoniczne (14,3%). Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 3,6% respondentów, a 4,8% ankietowanych uznało, że żadna odpowiedź wymieniona w kafeterii nie jest odpowiednia.

Wykres 32. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie?

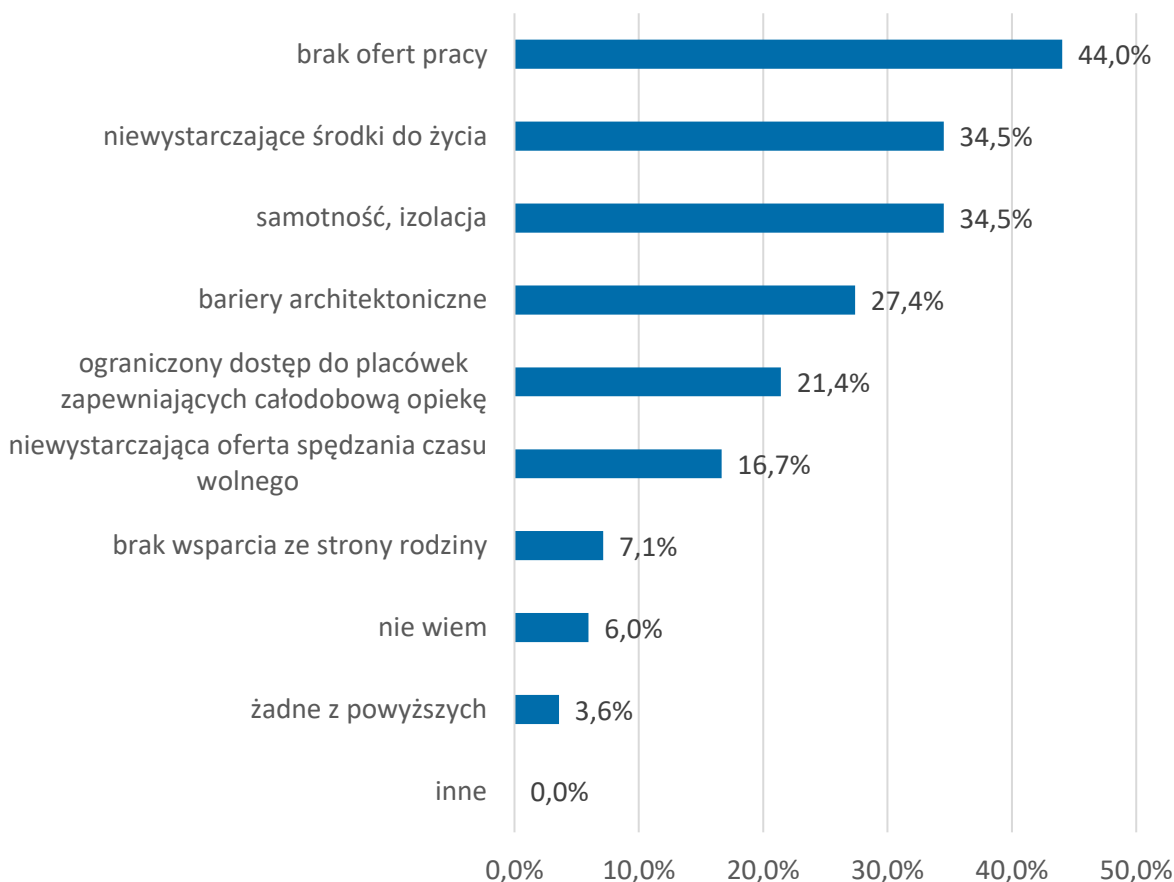
N=84

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W badaniu ankietowym poproszono również o wskazanie najistotniejszych problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Zdaniem 44,0% respondentów są to bariery architektoniczne, a po 34,5% ankietowanych wskazało na niewystarczające środki do życia oraz samotność, izolację. W opinii 27,4% uczestników badania takim problemem są bariery architektoniczne, z kolei co piąty badany wskazał na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę. Najmniej odpowiedzi padło na niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego (16,7%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (7,1%). 6,0% badanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 3,6% uważa, że żadna odpowiedź wymieniona w kafeterii nie jest odpowiednia.

Wykres 33. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=84

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

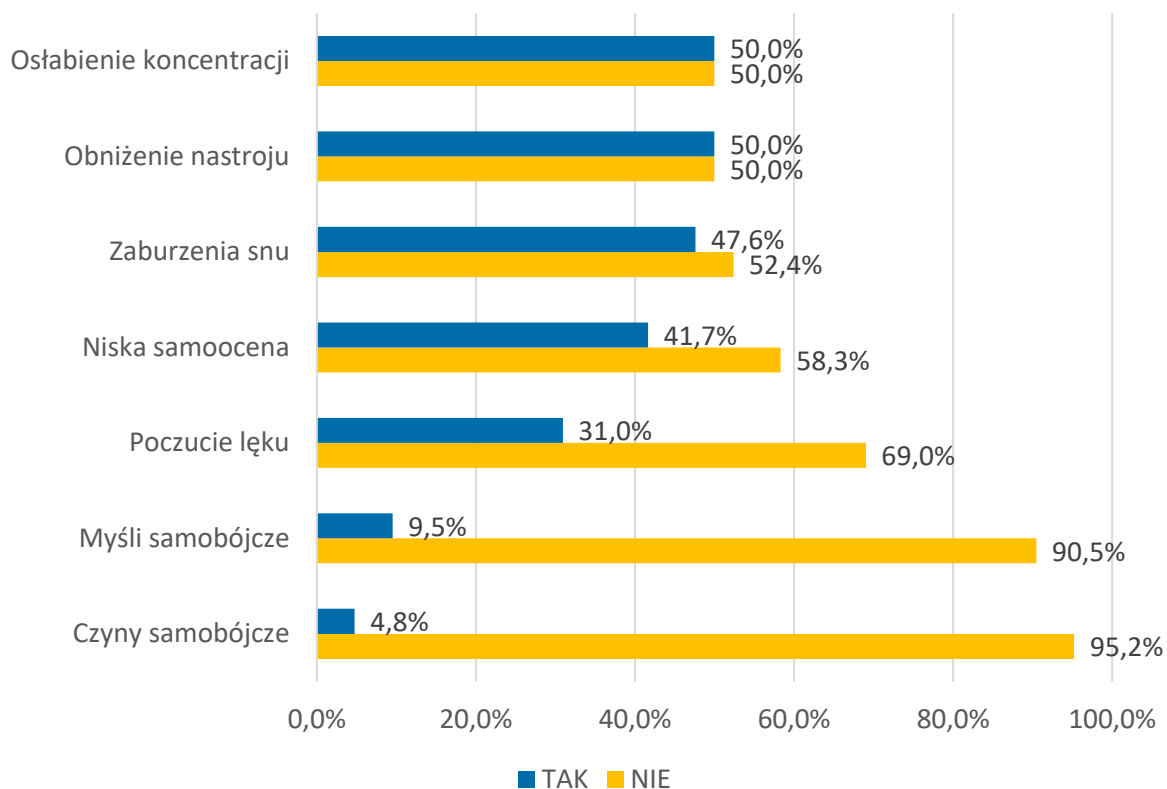
Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Łyszkowice mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- ▶ po 50,0% ankietowanych miało obniżony nastrój oraz doświadczyło osłabienia koncentracji;
- ▶ 47,6% doznało zaburzeń snu;
- ▶ 41,7% miało niską samoocenę;
- ▶ 31,0% respondentów odczuwało lęk;
- ▶ 9,5% miało myśli samobójcze;
- ▶ 4,8% podejmowało się czynów samobójczych.

Wykres 34. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=84

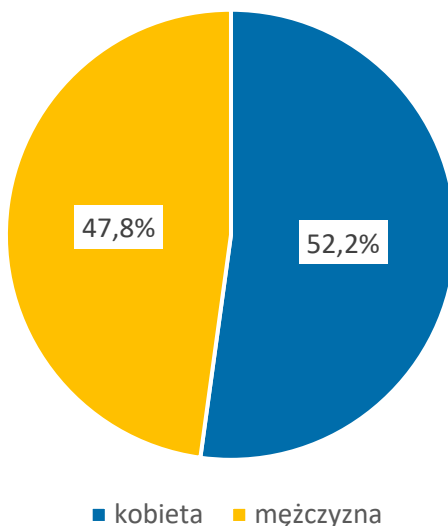
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie oceny młodych mieszkańców na temat swojego zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

Uczniowie z gminy Łyszkowice wypełnili 207 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne niewielką przewagę liczebną miały dziewczynki – stanowiły one 52,2% ogółu, zaś chłopcy wypełnili 47,8% kwestionariuszy.

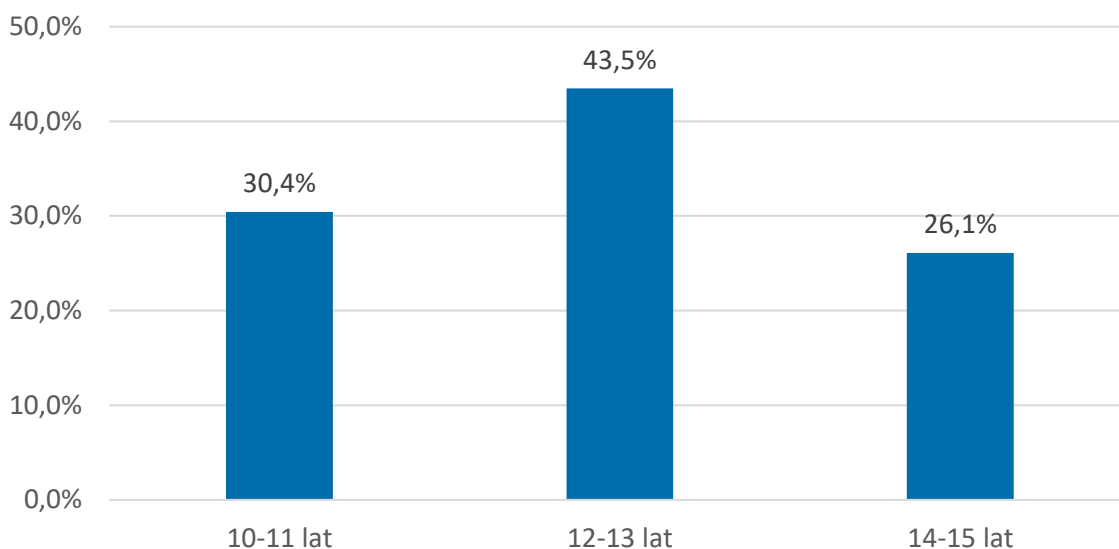
Wykres 35. Płeć: N=207

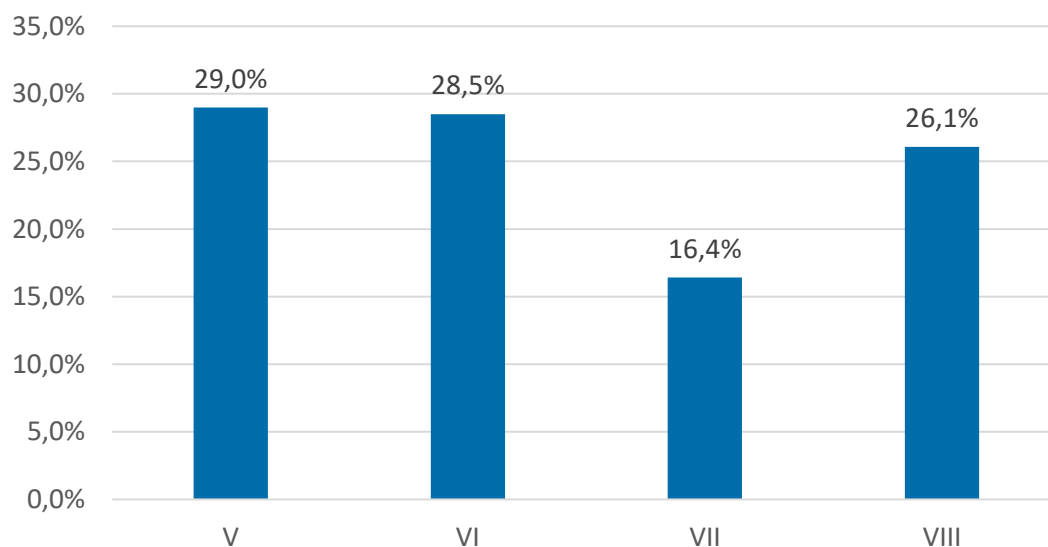
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najczęściej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12–13 lat (43,5%), natomiast 30,4% stanowili uczniowie w wieku 10-11 lat. Pozostali ankietowani mieścili się w przedziale wiekowym 14-15 lat (26,1%).

Wykres 36. Wiek: N=207

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 29,0% uczniów biorących udział w badaniu uczęszcza do V klasy, a 28,5% stanowili uczniowie klas VI. Co czwarty uczestnik badania to uczeń klasy VIII (26,1%), natomiast 16,4% ankiet wypełnili uczniowie z klasy VII.

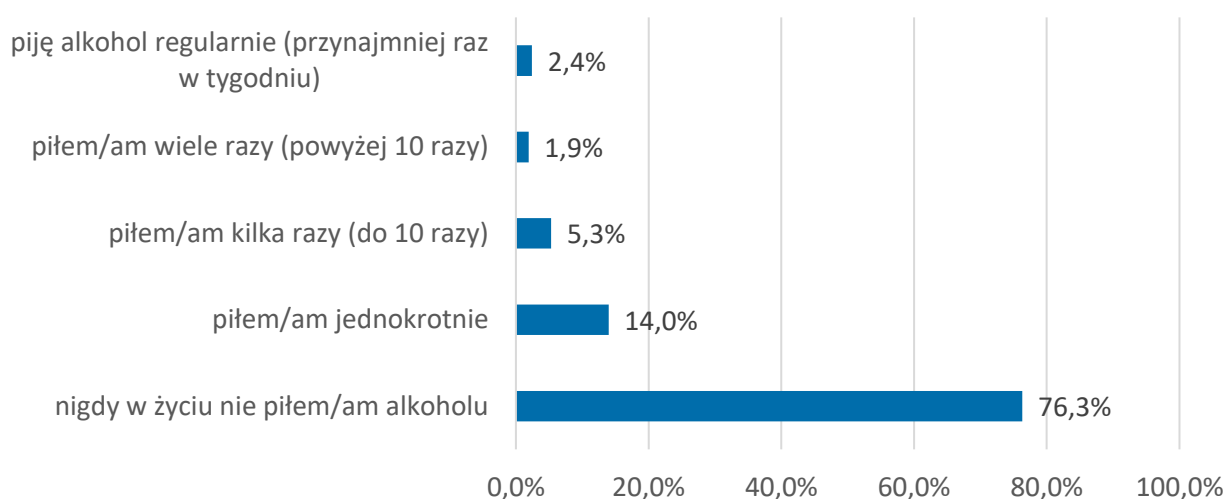
Wykres 37. Klasa: N=207

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Łyszkowice. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 23,6% respondentów, wśród których 14,0% spożyło go jednokrotnie, 5,3% miało z nim styczność kilka razy (do 10 razy), a 1,9% – wiele razy (powyżej 10 razy). Regularne sięganie po alkohol zadeklarowało 2,4% badanych.

Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=207

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, kontakt z alkoholem w podanym okresie miało 10 uczniów będących po inicjacji alkoholowej (20,4%), spośród których 6 spożyło go 1-2 razy (12,2%), natomiast po 2 uczniów – 3-4 razy lub więcej niż 7 razy (po 4,1%).

Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=49

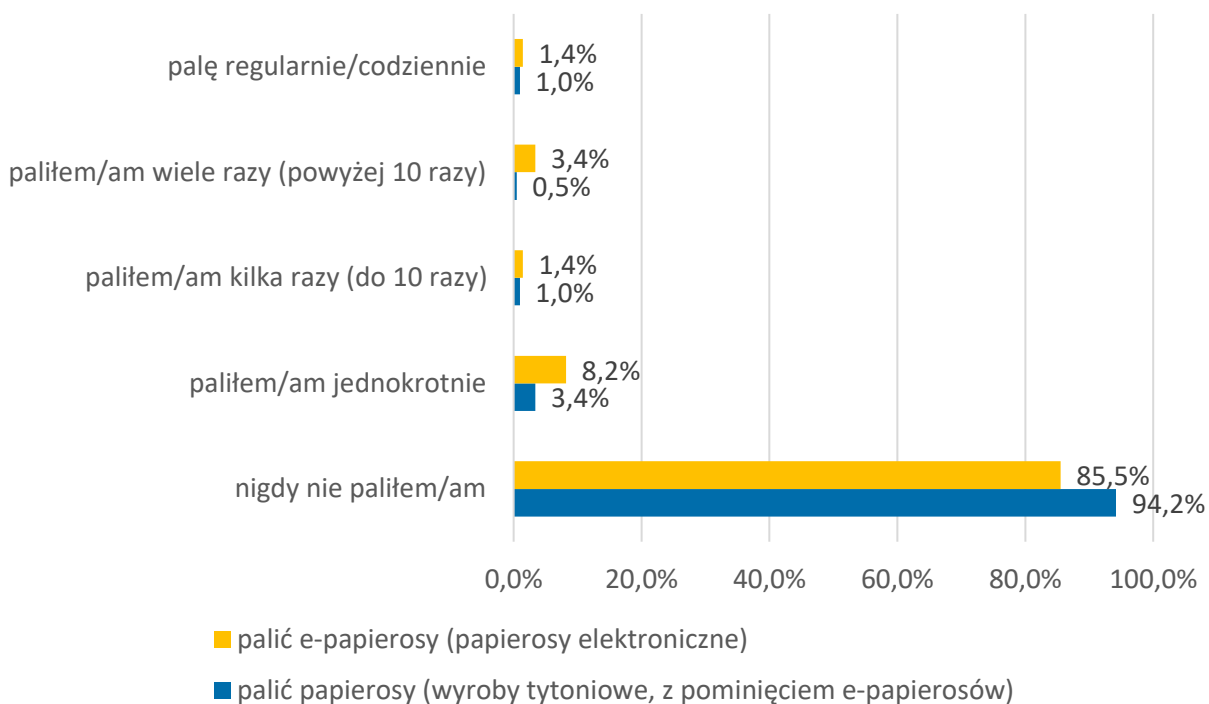
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	79,6%	39
1 – 2 razy	12,2%	6
3 – 4 razy	4,1%	2
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	4,1%	2

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Łyszkowice podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 5,9% ankietowanych, wśród których 3,4% sięgnęło po nie jednokrotnie, po 1,0% uczniów paliło je kilka razy (do 10 razy) lub robi to regularnie/codziennie, z kolei 0,5% respondentów przyznało, iż paliło je wiele razy (powyżej 10 razy). W przypadku papierosów elektronicznych, kontakt z nimi miało 14,4% respondentów, z czego 8,2% użyło ich jednokrotnie, po 1,4% – kilka razy (do 10 razy) lub robi to w sposób regularny, natomiast 3,4% uczniów wskazało na ich wielokrotne stosowanie (powyżej 10 razy).

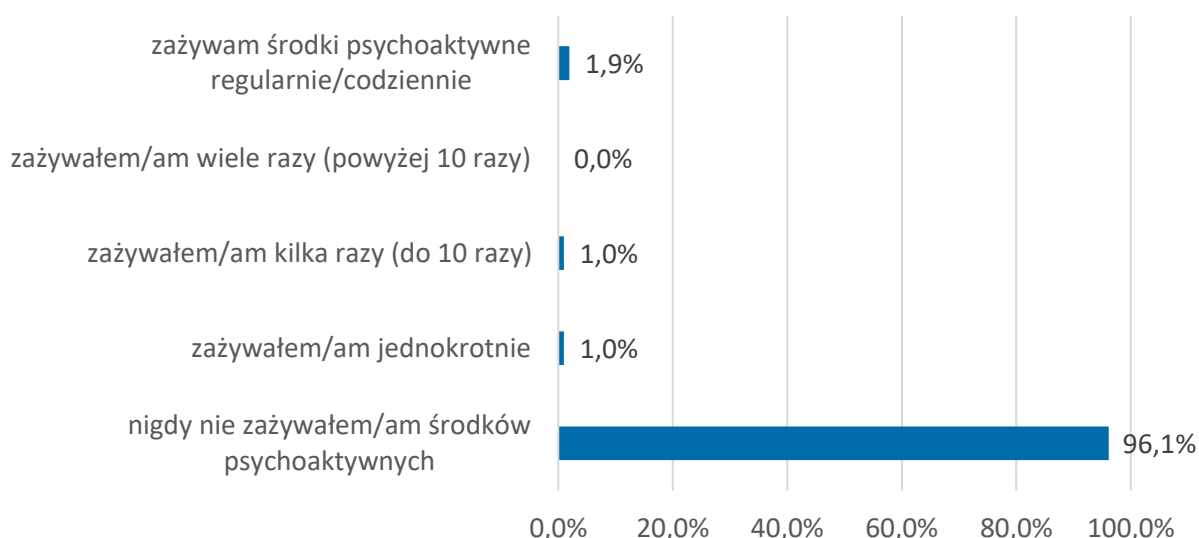
Wykres 39. Ile razy zdarzyło Ci się: N=207

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, po inicjacji narkotykowej jest 3,9% uczniów, spośród których po 1,0% badanych miało jednokrotną styczność ze środkami psychoaktywnymi lub zażywało je kilka razy (do 10 razy), z kolei 1,9% uczniów zadeklarowało, iż sięga po tego typu środki regularnie/codziennie.

Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=207

Badanych, którzy sięgnęli kiedykolwiek wcześniej po substancje psychoaktywne zapytano o to, jak często zażywali narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni. Spośród uczniów, którzy przyznali, że mieli kiedykolwiek styczność z substancjami psychoaktywnymi, 4 osoby zaprzeczyły, jakoby w ciągu ostatniego miesiąca miały styczność z tego typu substancjami (50,0%), 1 uczeń zażywał tego typu substancje 1-2 razy (12,5%), natomiast 3 ankietowanych – więcej niż 7 razy (37,5%).

Tabela 19. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=8

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/ dopalaczy/ leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	50,0%	4
1 – 2 razy	12,5%	1
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	37,5%	3

Kolejna tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z odpowiedzi, po 3 badanych zażywało amfetaminę, mefedron, dopalacze oraz inne, bliżej nieokreślone substancje (po 50,0%), z kolei po 2 respondentów wskazało na leki w celu odurzenia oraz marihuanę (po 33,3%). 2 ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 20. Jakie były to substancje? N=6

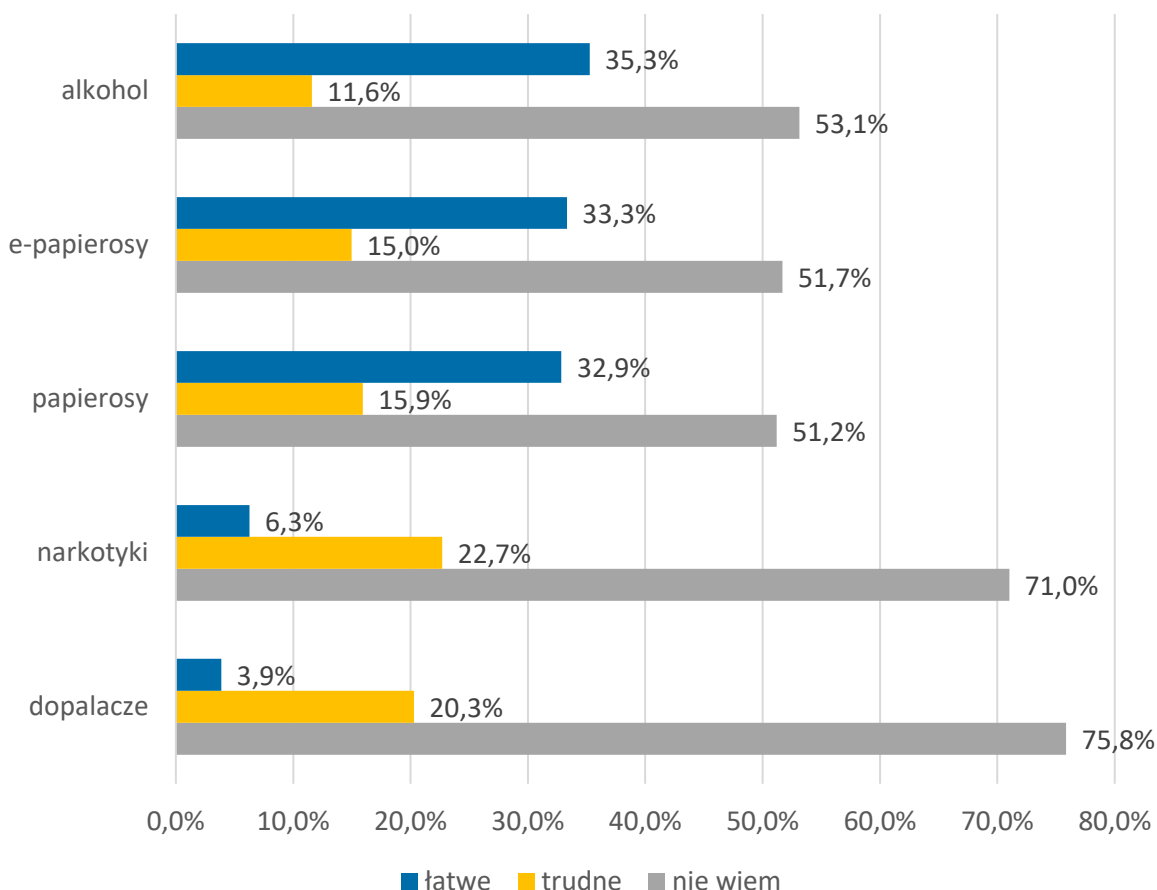
Odpowiedź	%	Liczba odp.
amfetamina	50,0%	3
mefedron	50,0%	3
dopalacze	50,0%	3
inne	50,0%	3
marihuana	33,3%	2
leki w celu odurzenia	33,3%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość uczniów nie posiada wiedzy na temat dostępności szkodliwych i nielegalnych substancji na terenie Gminy. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ▶ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 35,3% badanych, a trudny dla 11,6%,
- ▶ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 33,3% młodych mieszkańców, a trudne dla 15,0%,
- ▶ papierosy są łatwe do zdobycia dla 32,9% respondentów, trudne dla 15,9%,
- ▶ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 3,9% ankietowanych, a trudne dla 22,7%,
- ▶ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 8,3% uczniów, a trudne dla 20,3%.

Wykres 41. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=207

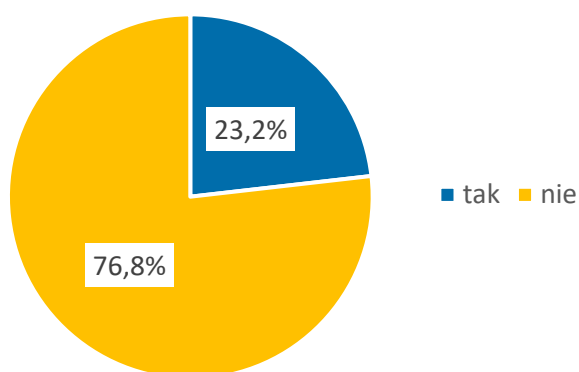

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Łyszkowice. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że 23,2% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie.

Wykres 42. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

N=207

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (21 osób, tj. 46,7%), rodzeństwa (19 osób, tj. 42,2%) oraz kolegów/koleżanek spoza szkoły (14 osób, tj. 31,1%). Ankietowani przyznali również, że przemoc wobec nich stosowały inne osoby, wśród których wymieniono m.in. kuzynów (6 osób, tj. 13,3%) oraz rodzice (4 osoby, tj. 8,9%). 3 badanych pominęło to pytanie.

Tabela 21. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=45

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	46,7%	21
rodzeństwo	42,2%	19
koledzy/koleżanki spoza szkoły	31,1%	14
inne osoby	13,3%	6
rodzice	8,9%	4

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy zachowań przemocowych jakich doświadczyli. Najpowszechniejsza w Gminie jest przemoc psychiczna, na którą wskazało 26 osób (59,1%) oraz fizyczna (20 osób, tj. 45,5%). Niemniej 4 uczniów przyznało się do doświadczenia przemocy seksualnej (9,1%), a 3 – zaniedbania (6,8%). 4 badanych nie odpowiedziało na to pytanie.

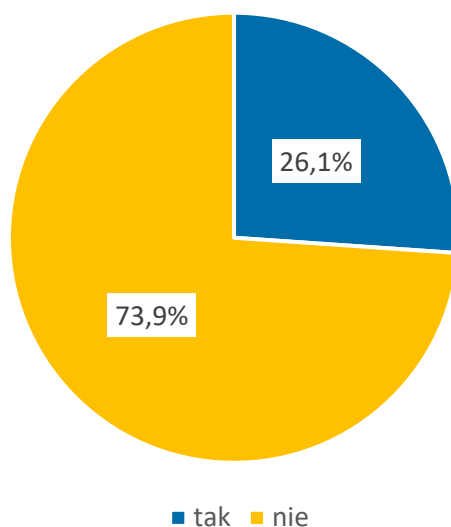
Tabela 22. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=44

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	59,1%	26
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	45,5%	20
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	9,1%	4
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	6,8%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 26,1% uczniów.

Wykres 43. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=207

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc psychiczną zastosowało 33 uczniów (61,1%), do stosowania przemocy fizycznej przyznało się 28 badanych (51,9%), natomiast przemocy seksualnej dopuściło się 7 respondentów (13,0%).

Tabela 23. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=54

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przeżywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	61,1%	33
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/aśm dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	51,9%	28
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób który go zawstydział itp.	13,0%	7

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Większość ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec rodzeństwa – wskazało na to 31 osób, tj. 57,4%. Odpowiedzi 26 respondentów padły na uczniów ze swojej szkoły (48,1%), 13 uczniów wskazało na kolegów/koleżanki spoza szkoły (24,1%), a 6 ankietowanych na inne osoby, nie wymieniając przy tym konkretnych przykładów (11,1%).

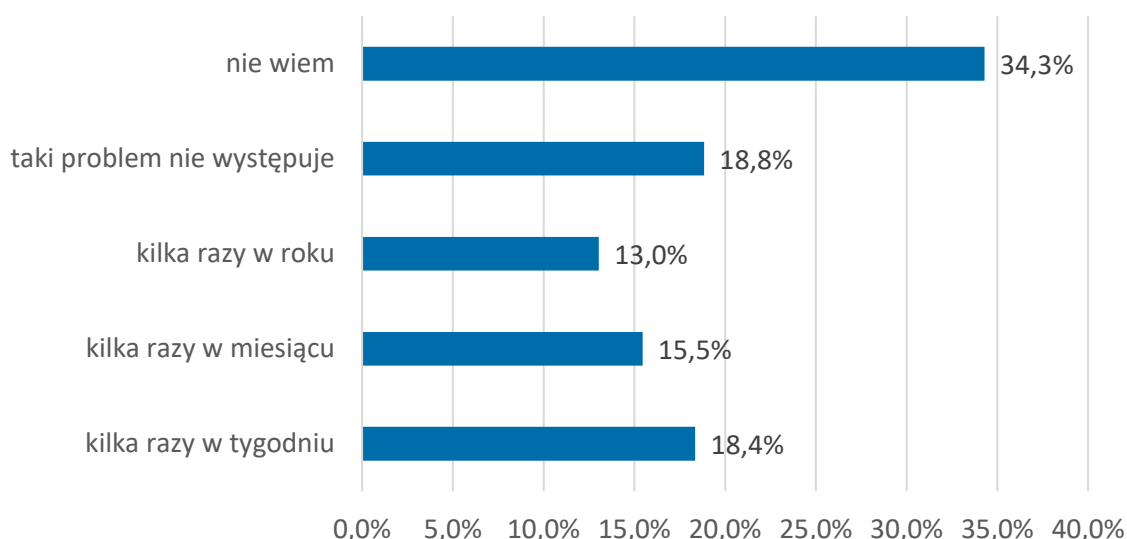
Tabela 24. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=54

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzeństwa	57,4%	31
uczniów z mojej szkoły	48,1%	26
kolegów/koleżanek spoza szkoły	24,1%	13
innych osób	11,1%	6

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. Co trzeci respondent nie potrafił jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii (34,3%), a zdaniem 18,8% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdził natomiast odsetek 46,9% respondentów, w tym 13,0% spośród nich stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w roku, w opinii 15,5% dzieje się to kilka razy w miesiącu, a zdaniem 18,4% ankietowanych do takich sytuacji dochodzi kilka razy w tygodniu.

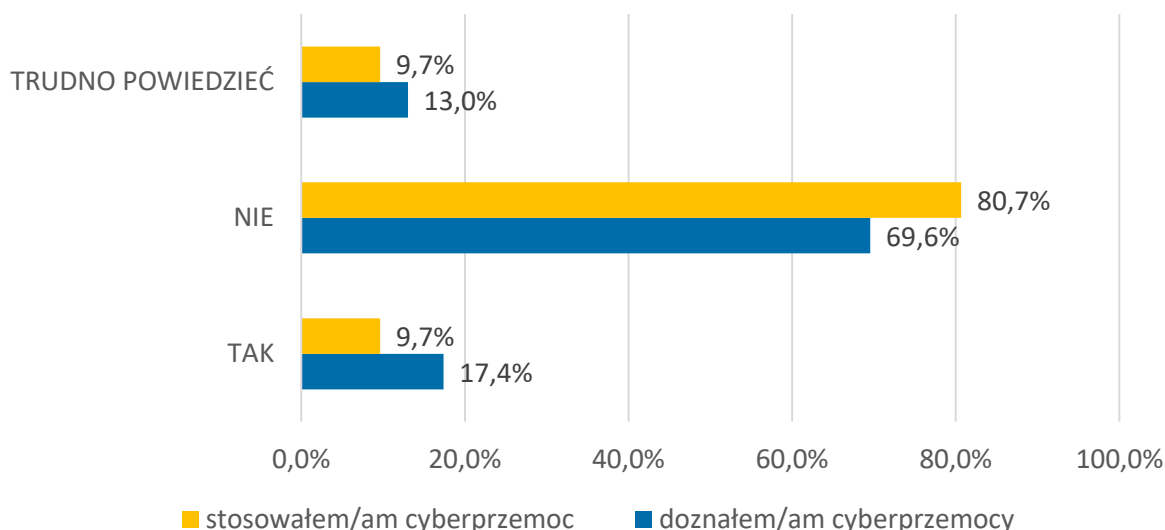
Wykres 44. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami?
N=207

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 17,4% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 9,7% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „trudno powiedzieć” padło 9,7% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 13,0% w zakresie doświadczenia jej.

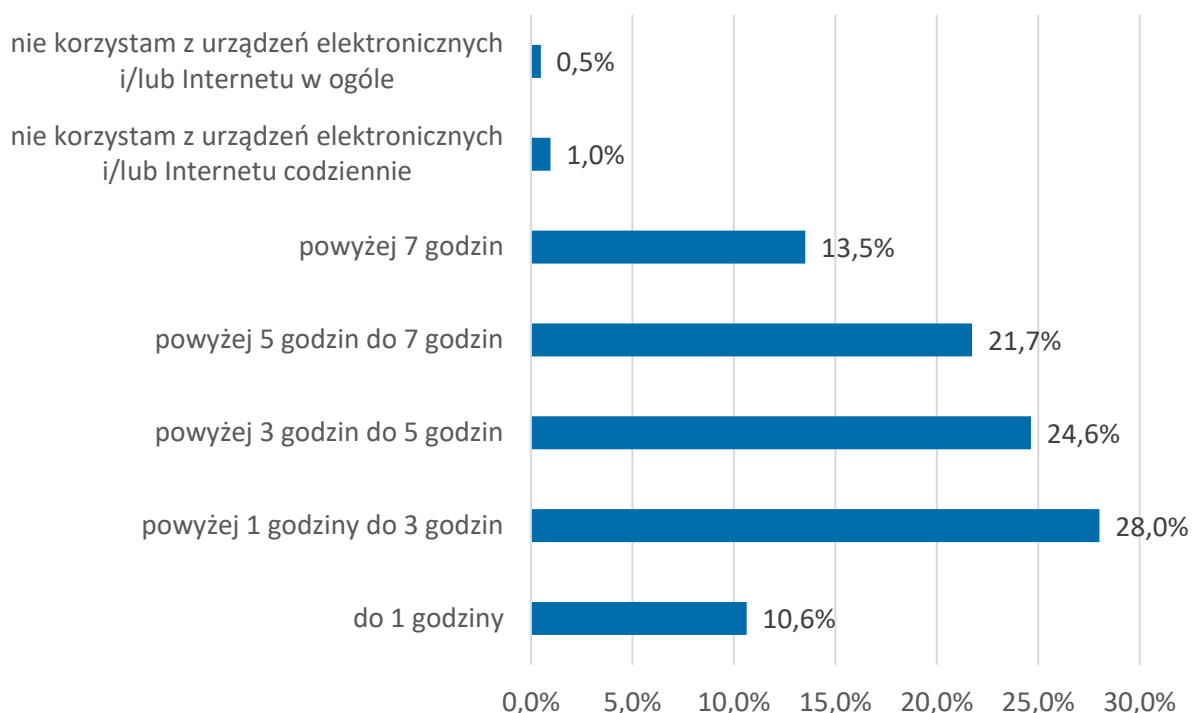

Wykres 45. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=207

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie z gminy Łyszkowice korzystają z urządzeń elektronicznych. Pierwsze pytanie odnosiło się do tego, czy młodzi mieszkańcy korzystają z tego typu urządzeń oraz Internetu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że korzysta z nich zdecydowana większość respondentów, tj. 99,4%. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, znaczna część z nich poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu duże ilości czasu w ciągu dnia, gdyż 21,7% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie, a 13,5% na powyżej 7 godzin. Dodatkowo, 24,6% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich pomiędzy 3 a 5 godzinami w ciągu dnia. Powyżej 1 do 3 godzin dziennie z urządzeń korzysta 28,0%, a 10,6% ankietowanych poświęca na korzystanie z urządzeń do 1 godziny dziennie. Ponadto, 0,5% uczniów nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w ogóle, a 1,0% nie robi tego codziennie.

Wykres 46. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=207

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło 91 badanych (44,2%), w tym po 7 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często lub często (po 3,4%), 48 osobom – czasami (23,3%), natomiast 29 respondentów skłamało w tej sprawie jeden raz (14,1%).

Tabela 25. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=206

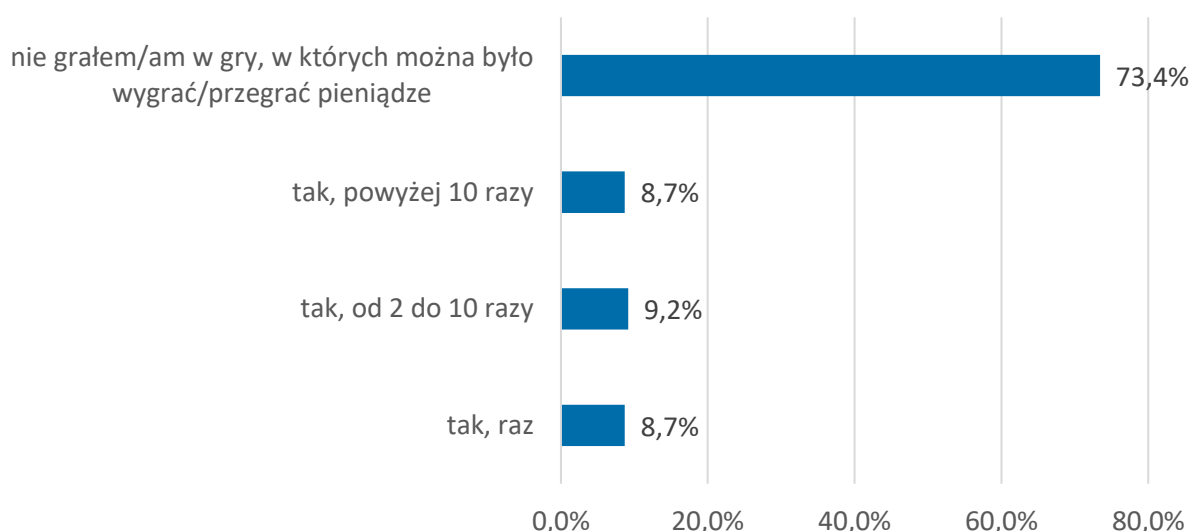
Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	3,4%	7
tak, często	3,4%	7
tak, czasami	23,3%	48
tak, jednokrotnie	14,1%	29
nie	55,8%	115

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 26,6% badanych. Wśród tych osób po 8,7% grało w nie 1 raz lub więcej niż 10 razy, z kolei 9,2% respondentów robiło to 2-10 razy.

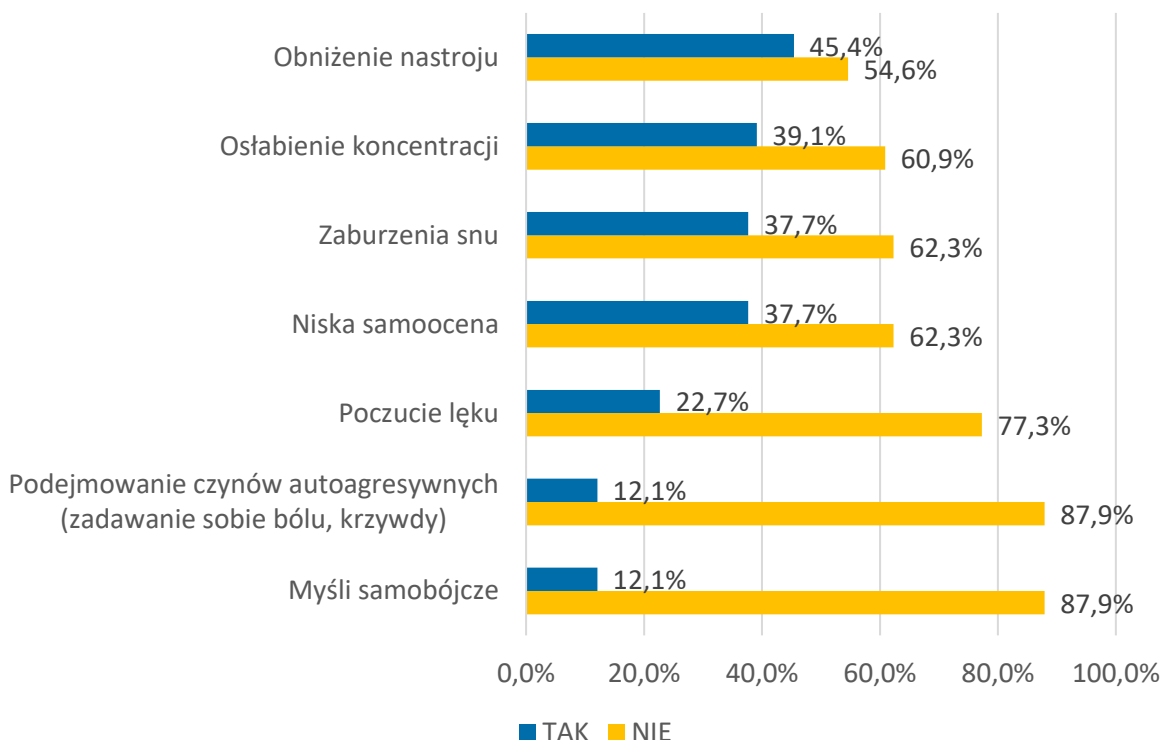
Wykres 47. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=207

Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców gminy Łyszkowice, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 45,4% respondentów w tym okresie doznało obniżonego nastroju, 39,1% miało osłabioną koncentrację, a po 37,7% – zaburzenia snu oraz niską samoocenę. Ponadto 22,7% uczniów przyznało, iż w tym czasie odczuwało lęk. Niepokojący jest fakt, że wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy występują również myśli samobójcze oraz czyny autoagresywne (po 12,1%).

Wykres 48. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=207

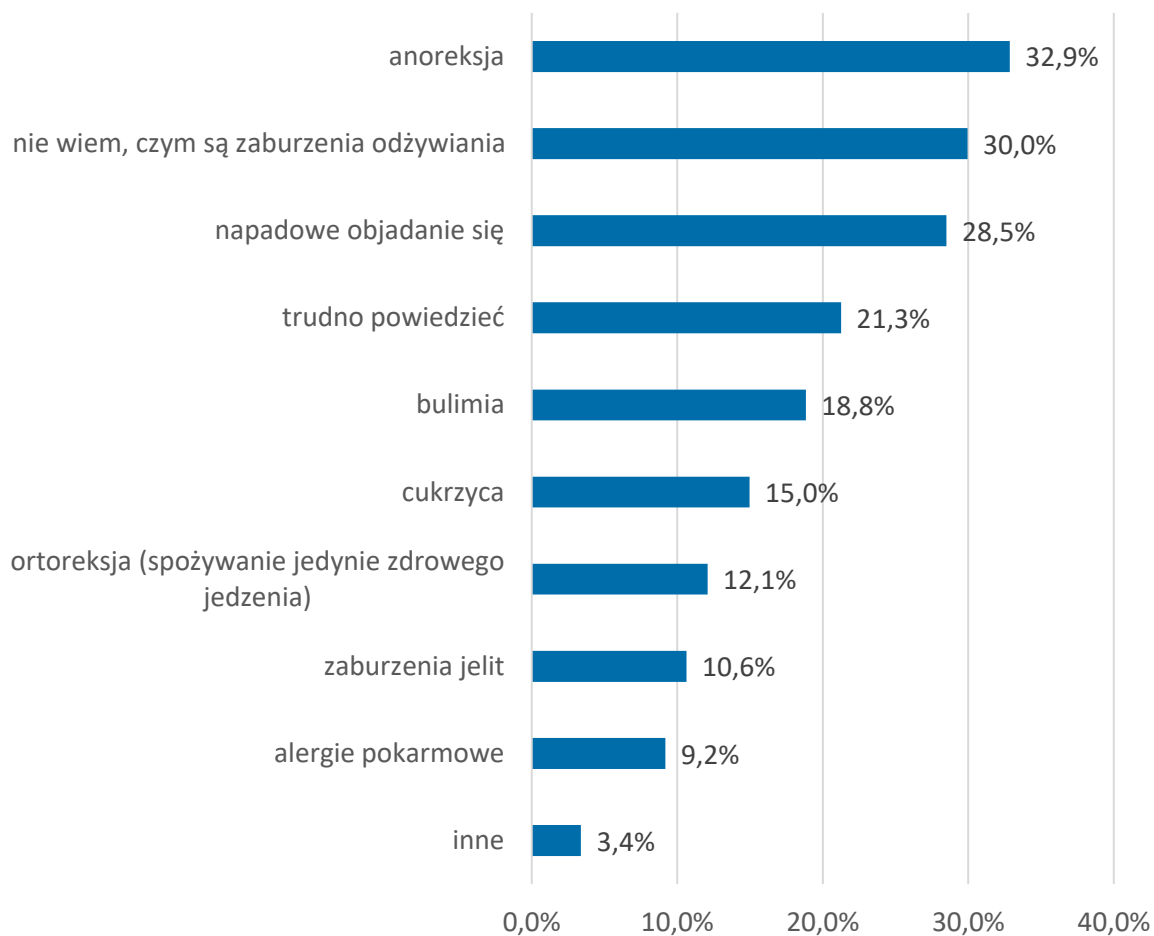

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Łyszkowice dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. W pytaniu uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich zdaniem są zaburzeniami odżywiania. Najwięcej ankietowanych wskazało na anoreksję (32,9%), napadowe objadanie się (28,5%) oraz bulimię (18,8%). a w opinii 12,1% respondentów można do nich zaliczyć ortoreksję. 30,0% uczestników badania nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 21,3% miało trudności w odpowiedzi na zadane pytanie. Należy zaznaczyć, iż część ankietowanych błędnie wskazała na cukrzycę (15,0%), zaburzenia jelit (10,6%) oraz alergie pokarmowe (9,2%), a 3,4% wskazało na odpowiedź „inne”, wymieniając m.in. *pica* oraz *głodówki*.

Wykres 49. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=207

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja społeczna gminy Łyszkowice

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łyszkowicach, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

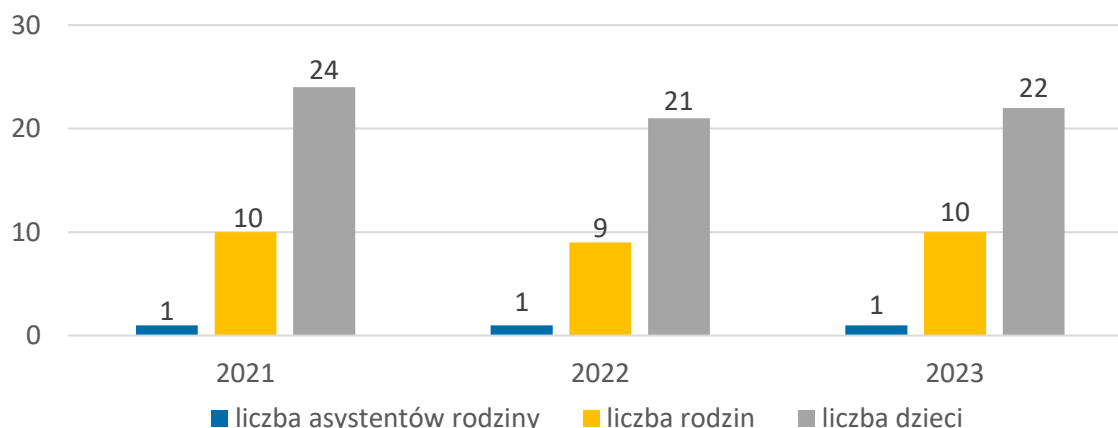

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łyszkowicach, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łyszkowicach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W omawianym okresie w GOPS w Łyszkowicach funkcjonował 1 asystent rodziny. Zarówno w 2021 roku, jak i w 2023 roku obejmował on wsparciem po 10 rodzin z terenu Gminy, z kolei w 2022 roku było to 9 rodzin. W roku bazowym w rodzinach współpracujących z asystentem rodziny wychowywało się 24 dzieci, w 2022 roku było to 21 dzieci, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 22.

Wykres 50. Asystenci rodziny, liczba rodzin oraz przebywających w nich dzieci objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2021-2023

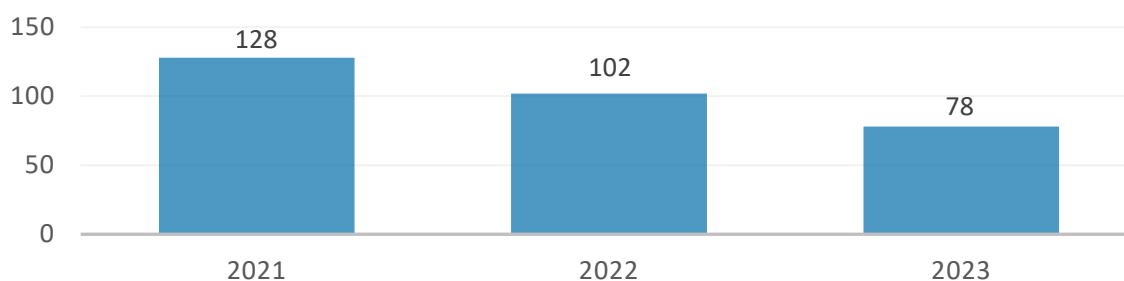

Źródło: Raport dotyczący działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łyszkowicach w 2023 r.

W roku 2023, jak i w dwóch latach poprzednich w gminie Łyszkowice **nie było rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2023 roku korzystało 78 rodzin, czyli o 39,1% mniej niż w roku 2021. W latach 2021-2023 dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat, ale również niezmienną się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

Wykres 51. Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023

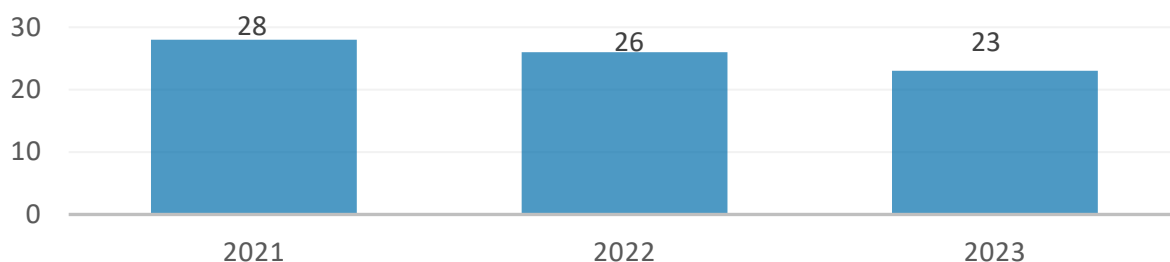

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni omawianych lat widoczny jest systematyczny spadek liczby osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego, z 28 w roku 2021 do 23 w 2023 roku. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

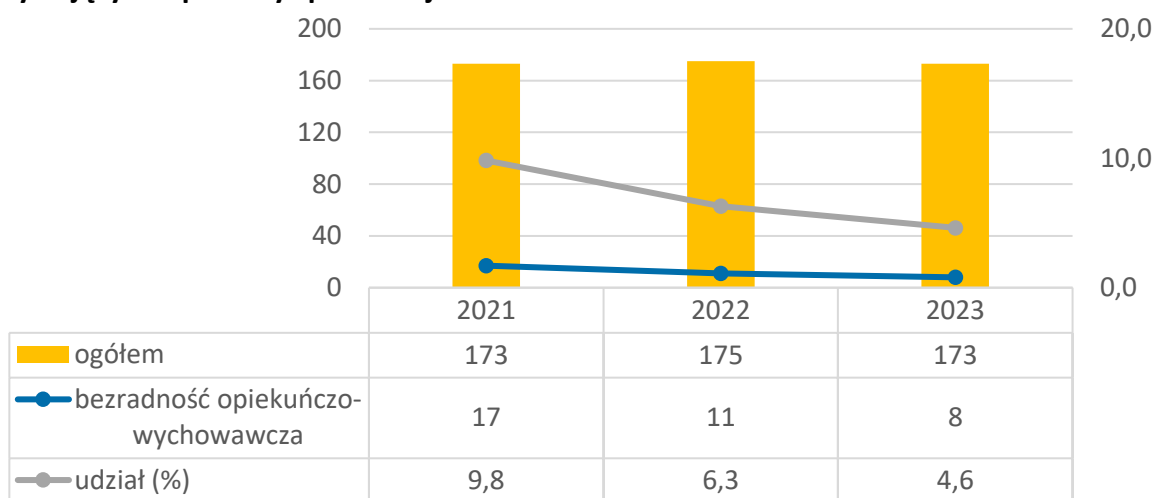
Wykres 52. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego wykazywała tendencje spadkowe: w 2021 roku było to 17 rodzin, w 2022 roku – 11, z kolei w 2023 roku – 8. Analogiczna sytuacja widoczna jest w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS: w 2021 było to 9,8%, w 2022 roku – 6,3%, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie – 4,6%. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 53. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Zarówno w 2022 roku, jak i w 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współfinansował pobyt 5 dzieci w rodzinie zastępczej¹².

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie Gminy jest Karta Dużej Rodziny. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2021 roku w gminie Łyszkowice wydano 65 Kart, w 2022 roku – 60, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 57 KDR¹³.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością oraz osób wymagających opieki

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Osoby z niepełnosprawnościami można klasyfikować na podstawie różnych kryteriów, takich jak typ schorzenia, moment wystąpienia ograniczeń w życiu oraz stopnia niepełnosprawności. Należy jednak zaznaczyć, że jest to grupa niezwykle zróżnicowana, co sprawia, że wszelkie działania wspierające powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z konkretnych trudności i ograniczeń zdrowotnych.

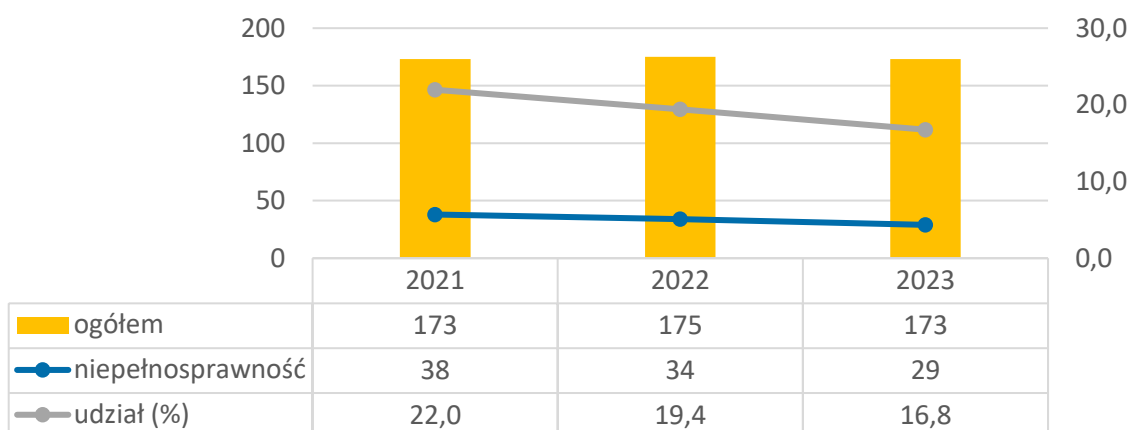
W 2023 roku ze wsparcia GOPS w Łyszkowicach z powodu niepełnosprawności skorzystało 29 rodzin, co stanowi 16,8% wszystkich rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności wykazywała tendencje spadkowe, podobnie jak ich udział w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

¹² Raport o stanie gminy Łyszkowice za 2021, 2022 i 2023 rok

¹³ Raport o stanie gminy Łyszkowice za 2023 rok

Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2021-2023. W omawianym okresie liczba świadczeń oraz przeznaczana na nie kwota ulegała systematycznemu wzrostowi. W 2021 roku przyznano 458 świadczeń na łączną kwotę 98 855,00 zł, w 2022 roku liczba świadczeń wyniosła 519 na kwotę 112 021,00 zł, z kolei w 2023 roku kształtowała się na poziomie 543 świadczeń na kwotę 117 201,00 zł.

Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	458	519	543
kwota świadczeń (zł)	98 855,00	112 021,00	117 201,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W latach 2021-2023 liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz przeznaczona na ten cel kwota ulegały wzrostowi. W 2021 roku przyznano 811 świadczeń na kwotę 175 046,00 zł, w 2022 roku – 821 na kwotę 177 205,00 zł, natomiast w 2023 roku – 845 na kwotę 182 385,00 zł.

Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	811	821	845
kwota świadczeń (zł)	175 046,00	177 205,00	182 385,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku przyznano 466 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, a kwota świadczeń kształtowała się na poziomie 100 581,00 zł. Na przestrzeni lat widoczna jest tendencja wzrostowa w ramach analizowanych uwarunkowań, a szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 28. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	405	424	466
kwota świadczeń (zł)	87 415,00	91 516,00	100 581,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Z tej formy pomocy w 2021 roku skorzystały 52 osoby, a kwota przeznaczona na ten cel wynosiła 31 760,00 zł. W kolejnych dwóch latach poddanych analizie żaden z mieszkańców Gminy nie skorzystał z omawianego wsparcia.

Tabela 29. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	52	0	0
kwota świadczeń (zł)	31 760,00	0,00	0,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W omawianym okresie liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ulegała wahaniom – w 2021 roku była to 1 osoba, w 2022 roku – 5 mieszkańców Gminy, z kolei w 2023 roku z tego typu świadczeń korzystały 2 osoby.

Tabela 30. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób	1	5	2

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

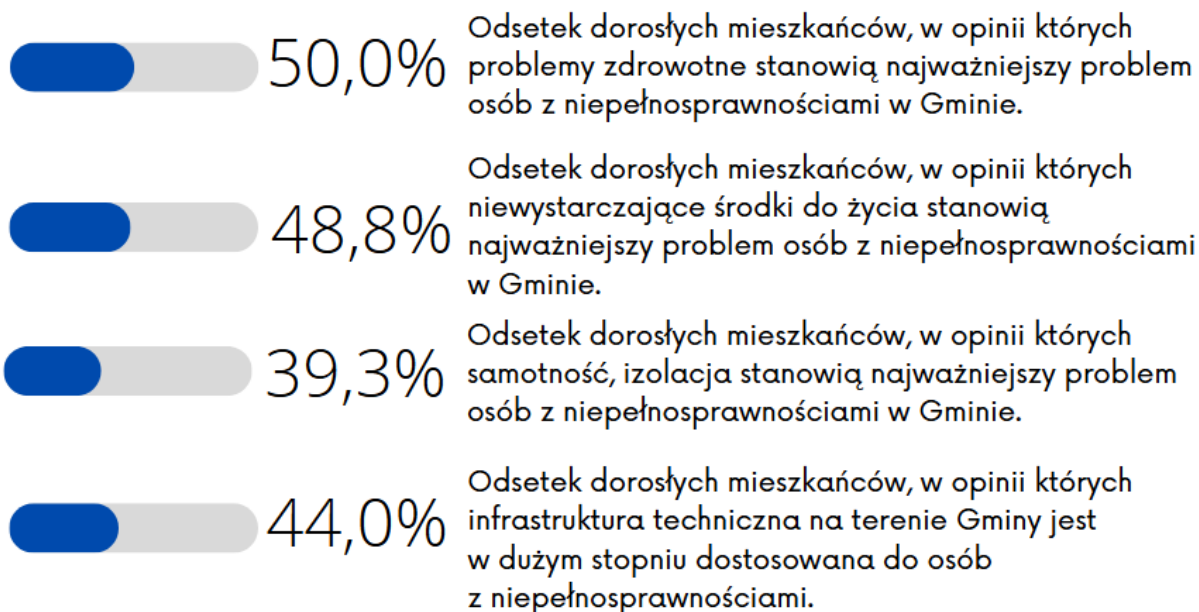
Dla osób wymagających szczególnego wsparcia świadczone są **specjalistyczne usługi opiekuńcze**, które są dostosowane do potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i są realizowane przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. W latach 2021-2023 w gminie Łyszkowice żaden mieszkaniec nie korzystał ze specjalistycznych usług opiekuńczych¹⁴.

W latach 2021-2023 na terenie Gminy nie realizowano usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.

¹⁴ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 r.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁵.

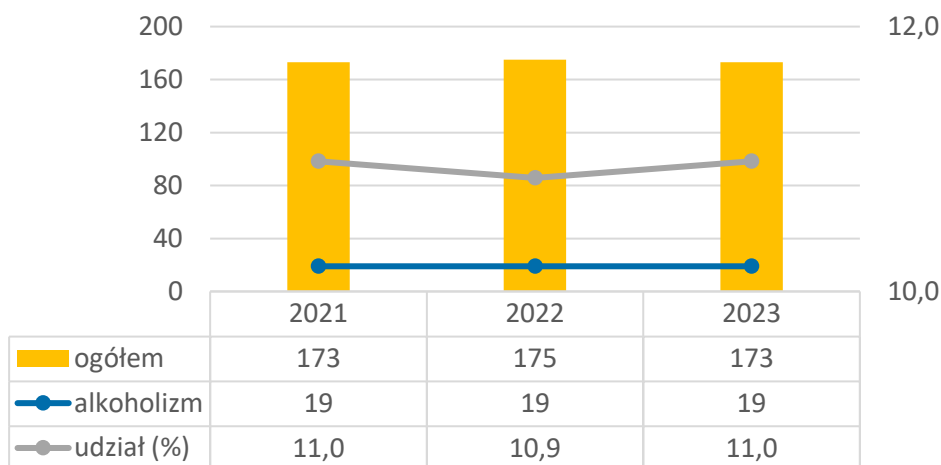
Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

¹⁵ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

W każdym roku poddanym analizie z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu korzystało 19 rodzin z terenu Gminy, a ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej utrzymywał się na stałym poziomie. Na przestrzeni analizowanych lat żadna z rodzin nie korzystała z pomocy z powodu narkomanii.

Wykres 55. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2023 roku GKRPA liczyła 5 członków. W 2023 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 14 osobami z problemem alkoholowym oraz 7 członkami rodzin osób zmagających się z tym problemem. Jednocześnie w omawianym roku Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia wobec 7 mieszkańców Gminy. Na podstawie danych można dostrzec, iż zarówno liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy, jak i liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, uległa spadkowi. Tendencje wzrostowe widoczne są natomiast w przypadku liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego: w 2021 roku było to 4 mieszkańców Gminy, w 2022 roku – 5, z kolei w 2023 roku- 7 osób. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 31. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	21	15	14
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	10	9	7
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	5	7

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok

W 2023 roku na terenie gminy Łyszkowice funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe)¹⁶. Jego podstawową funkcją jest udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób zmagających się z problemem uzależnień, informowanie o szkodliwości substancji psychoaktywnych, możliwych sposobach leczenia oraz motywowanie do jego podjęcia. W PIK dyżury pełnili terapeuta uzależnień oraz psycholog. Kluczowym wsparciem dla osób zmagających się z problemem uzależnień jest funkcjonowanie w ramach PIK grupy psychoedukacyjnej. Ponadto mieszkańcy mogą uzyskać wsparcie w ramach konsultacji indywidualnych oraz sesji rodzinnych.

W 2023 roku w PIK udzielono porad 8 osobom z problemem alkoholowym, 10 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym, 2 osobom z problemem narkotykowym oraz 2 osobom doznającym przemocy domowej. Na przestrzeni analizowanych lat, odnotowano wahania liczby osób z problemem alkoholowym oraz osób doznających przemocy domowej, którzy korzystali z poradnictwa PIK, z kolei liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym utrzymywała się na względnie stałym poziomie. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

¹⁶ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 r.

Tabela 32. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2021-2023

lp.	wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	osoby z problemem alkoholowym	3	12	8
2.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	9	10	10
3.	osoby doznające przemocy domowej	3	4	2
4.	osoby stosujące przemoc domową	0	0	0
5.	osoby z problemem narkotykowym	b.d.	0	2
6.	dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	b.d.	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok

GKRPA zajmuje się także **profilaktyką zachowań ryzykownych**. W 2023 roku w gminie Łyszkowice nie realizowano programów profilaktycznych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, KBdSPN (obecnie KCPU), ORE, IPiN, natomiast w 2022 roku zrealizowano program profilaktyczny „Deбата”, w którym uczestniczyło 61 uczniów.

Należy podkreślić, że w 2023 roku realizowano natomiast inne programy profilaktyczne, finansowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, tj. „Magiczne kryształki” dla uczniów klas III oraz „Cuder” skierowanych do uczniów klas VI-VII w Szkole Podstawowej w Łyszkowicach, w których udział wzięło łącznie 85 uczniów oraz 5 nauczycieli/wychowawców.

Dodatkowo, w ramach działań nie będących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi, zrealizowano spektakle z udziałem 250 osób, zorganizowano imprezy sportowe – turnieje, wyścigi, olimpiady (bez pozalekcyjnych zajęć sportowych), w których uczestniczyło 150 osób, a także konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.) z liczbą uczestników wynoszącą 140 osób¹⁷.

Ponadto w 2023 roku zorganizowano kolonie profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, w których udział wzięło 20 dzieci z terenu Gminy, a także obóz socjoterapeutyczny dla rodzin

¹⁷ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 rok

borykających się z problemem uzależnień i przemocy domowej, w których uczestniczyły 24 osoby (12 dzieci oraz 12 osób dorosłych)¹⁸. Kontynuacja ww. działań jest niezwykle istotna, ponieważ odgrywają one kluczową rolę w budowaniu zdrowego i wspierającego środowiska dla mieszkańców Gminy.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Łyszkowice. W roku 2023 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 6 364 824,65 zł, w tym 2 728 475,41 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 395 068,35 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 3 241 280,89 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2023 roku w stosunku do 2021 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 9,3%.

Rysunek 6. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Łyszkowice alkoholu w latach 2021-2023

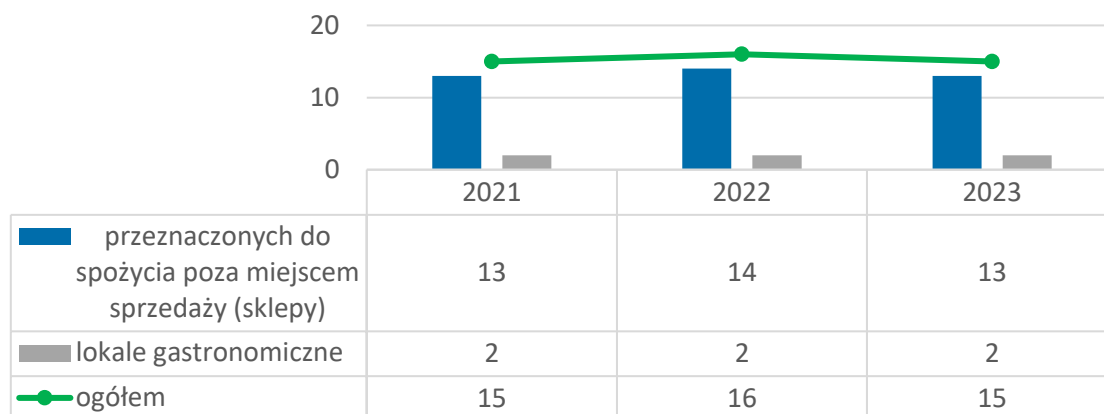
Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok

W 2023 roku na terenie gminy Łyszkowice znajdowało się 15 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 13 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 2 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży, tj. lokali gastronomicznych. Na przestrzeni analizowanych lat zauważyć można, że liczba lokali gastronomicznych utrzymywała się na stałym poziomie, z kolei liczba sklepów ulegała nieznacznym wahaniom. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

¹⁸ Raport o stanie gminy Łyszkowice za 2023 rok

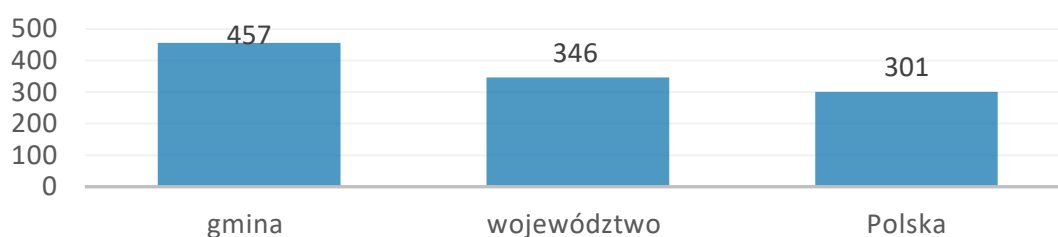
Wykres 56. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Łyszkowice na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Łyszkowice, w porównaniu do województwa łódzkiego oraz do całej Polski¹⁹. Jak wynika z obecnie dostępnych danych przedstawionych na kolejnym wykresie, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt jest znacznie wyższa niż ma to miejsce w województwie łódzkim oraz w porównaniu do średniej dla całego kraju.

Wykres 57. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Łyszkowice, województwie łódzkim i całej Polsce w 2022 roku

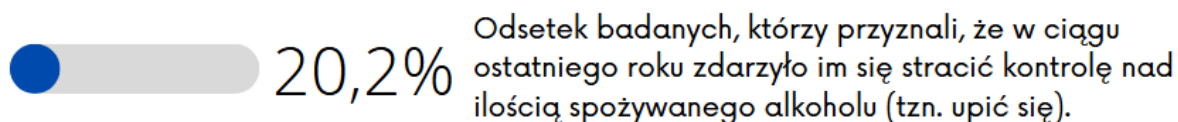
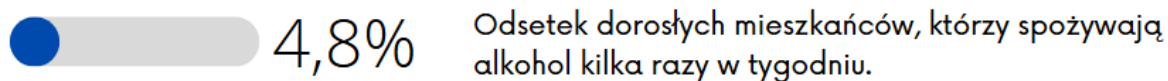

Źródło: KCPU-G1 - Sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w 2022 r. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2022 roku. Zestawienia statystyczne

¹⁹ Uwzględnione zostały dane dostępne na czas opracowania Strategii, tj. za 2022 rok.

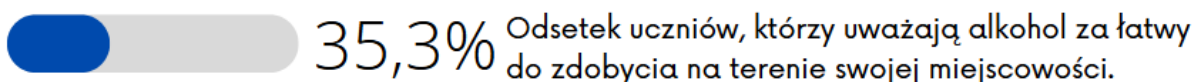
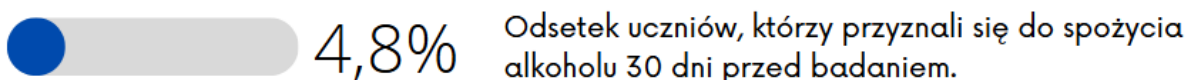
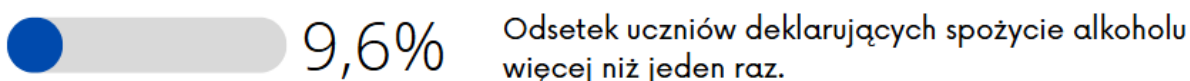
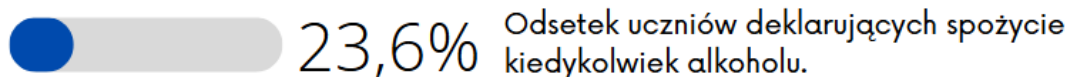
Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY (ALKOHOL)

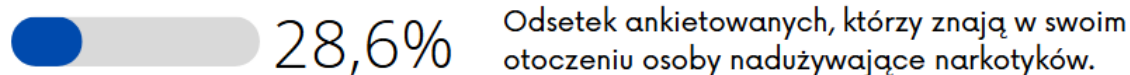
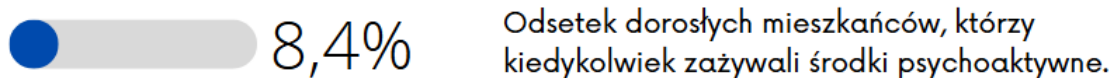
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

UCZNIOWIE (ALKOHOL)

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=207

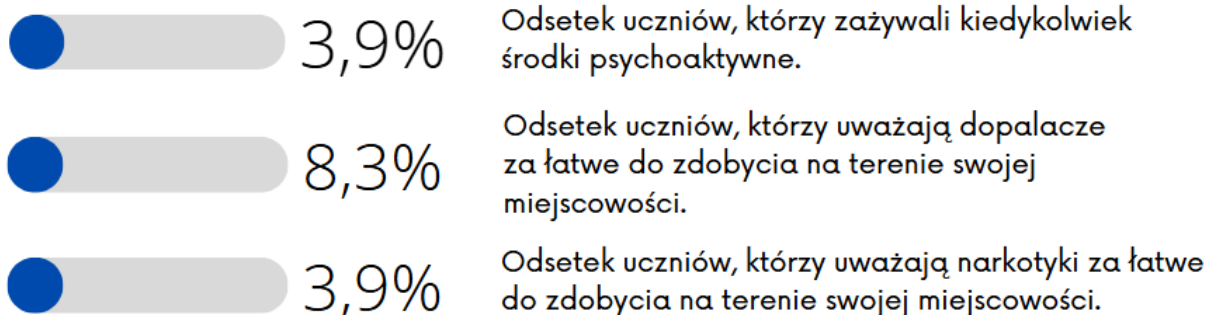
DOROŚLI MIESZKAŃCY (ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE INNE NIŻ ALKOHOL)

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

UCZNIOWIE (ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE INNE NIŻ ALKOHOL)

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=207

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (...)”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Łyszkowice zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, którego celem funkcjonowania jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych (wcześniej grup roboczych). W 2023 roku członkami ZI byli: 4 pracownicy GOPS w Łyszkowicach, 1 członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 2 funkcjonariuszy policji, 1 pracownik służby zdrowia, 1 kurator zawodowy oraz 2 przedstawiciele oświaty.

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. W latach 2021-2022 Zespół Interdyscyplinarny składał się z 17 osób, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie ZI liczył 11 członków. W omawianym okresie liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych ulegała wahaniom: w roku bazowym było to 19 grup, w kolejnym roku – 12, natomiast w 2023 roku powołano 21 grup. Tendencje wzrostowe widoczne są w przypadku liczby spotkań grup diagnostyczno-pomocowych: w 2021 roku było to 30 spotkań, w 2022 roku – 39, z kolei w 2023 roku – 47.

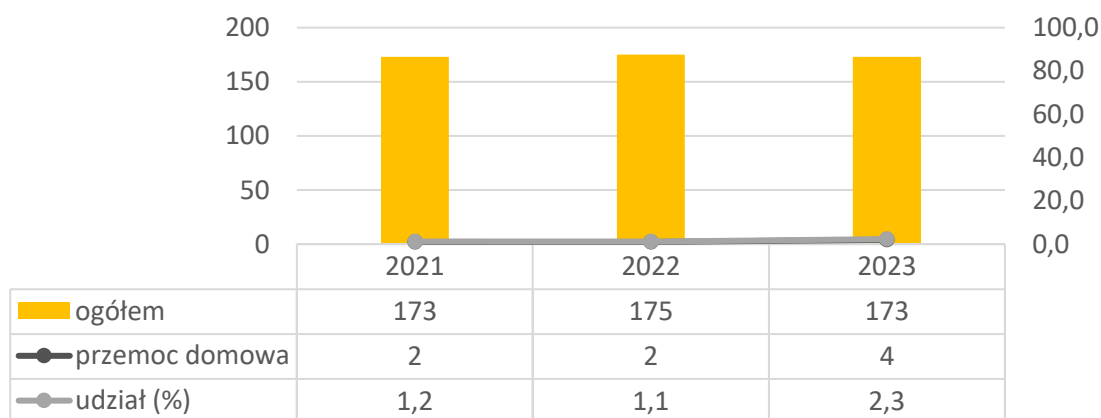
Tabela 33. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	17	17	11
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	30	39	47
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	19	12	21

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego

W latach 2021-2022 z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łyszkowicach z powodu przemocy domowej korzystały po 2 rodziny, natomiast w 2023 roku – 4 rodziny z terenu Gminy. Z przedstawionych danych wynika, że udział liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS wzrósł z 1,2% w roku bazowym do 2,3% w roku 2023. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 58. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na przestrzeni omawianych lat dostrzegalne są wahania liczby rodzin objętych procedurą NK: w 2021 roku było to 19 rodzin, w 2022 roku – 12, z kolei w 2023 roku – 21. Podobne tendencje widoczne są w przypadku liczby prowadzonych procedur NK, zaś najwięcej odnotowano ich w roku 2023 (25). Biorąc pod uwagę liczbę wszczętych procedur NK, również można dostrzec wahania wartości: w 2021 roku było to 12 procedur NK, w kolejnym roku – 9, z kolei w 2023 roku wszczęto 15 procedur „Niebieskie Karty”. Znacznym wahaniom ulegała również liczba zakończonych procedur: zarówno w 2021 roku, jak i w 2023 roku było to 18 procedur, z kolei w 2022 roku zakończono 6 procedur „Niebieskie Karty”.

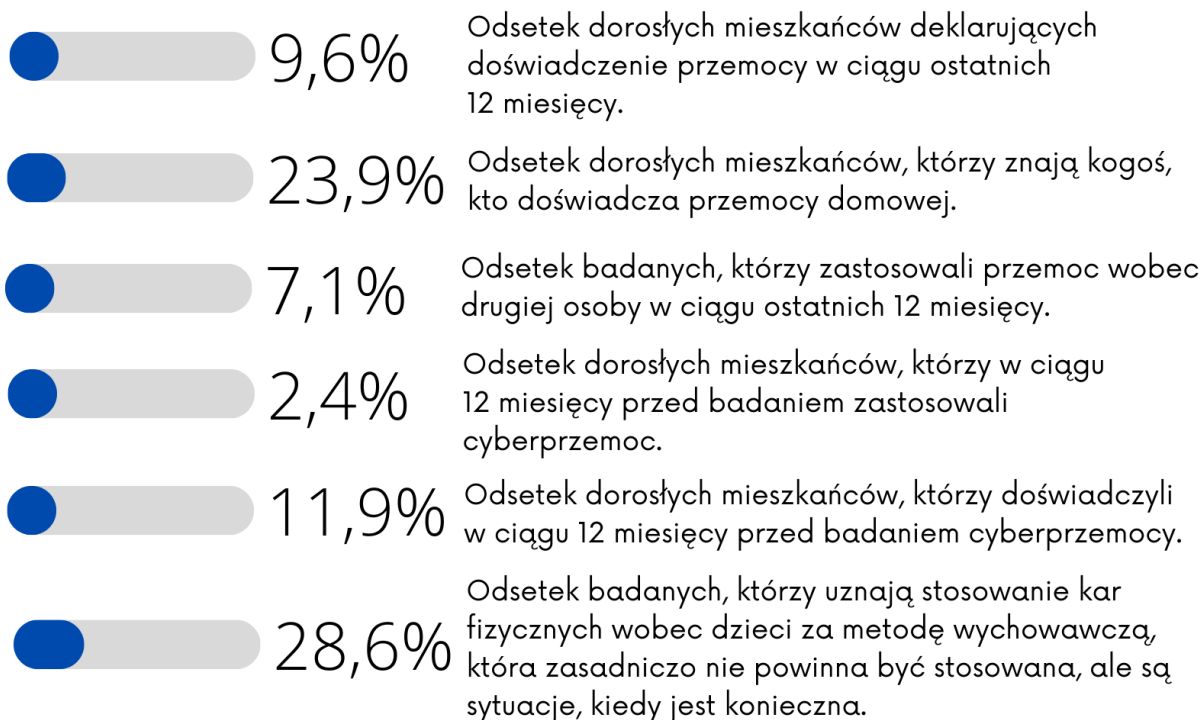
Tabela 34. Liczba rodzin objętych procedurą NK oraz liczba wszczętych, kontynuowanych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba rodzin objętych procedurą NK	19	12	21
liczba prowadzonych procedur NK	21	12	25
liczba wszczętych procedur NK	12	9	15
liczba zakończonych procedur NK	18	6	18

Źródło: Sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za lata 2021-2023

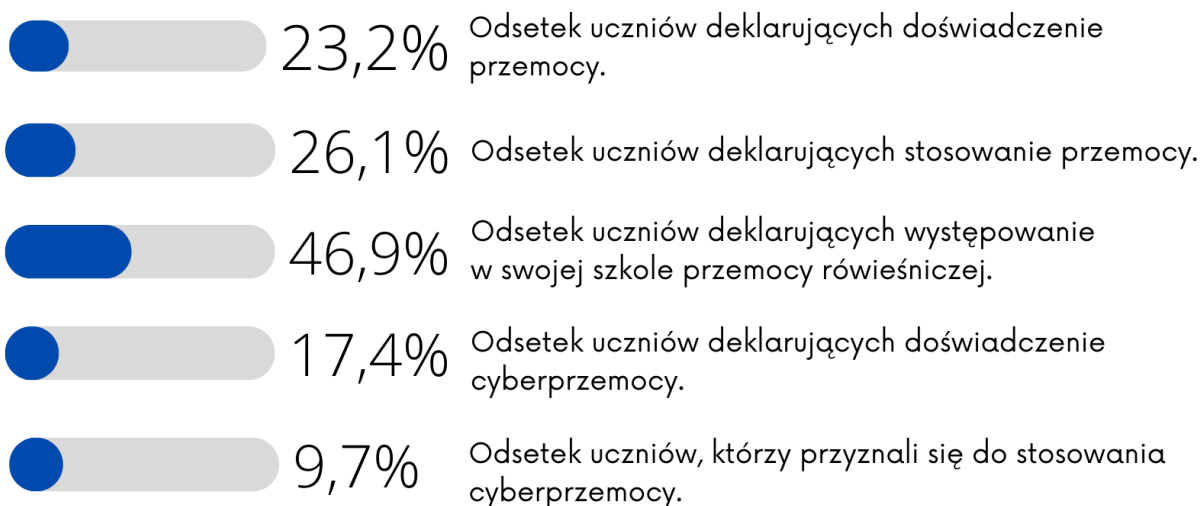
Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

UCZNIOWIE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=207

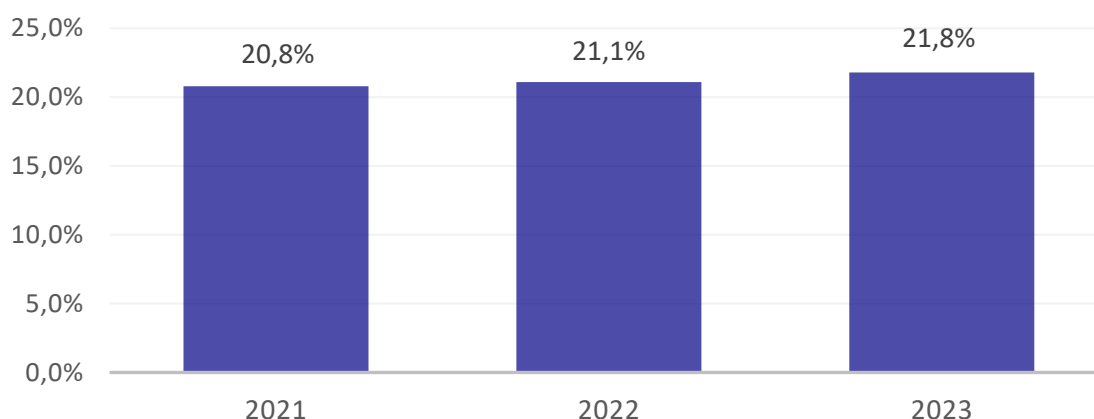
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2023 roku w gminie Łyszkowice odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 1,0 pp. względem lat poprzednich.

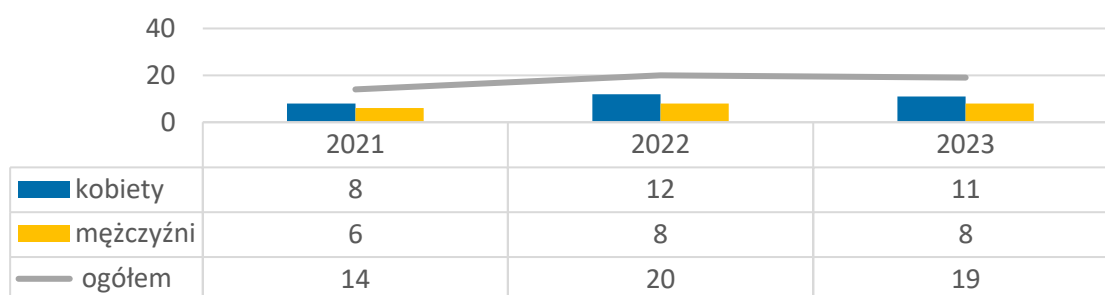
Wykres 59. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Łyszkowice na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2023 roku z pomocy społecznej korzystało 19 osób w wieku poprodukcyjnym: 11 kobiet oraz 8 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba beneficjentów pomocy społecznej będących w wieku poprodukcyjnym ulegała wahaniom, a najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej odnotowano w roku 2022. Należy podkreślić, że w każdym analizowanym roku liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

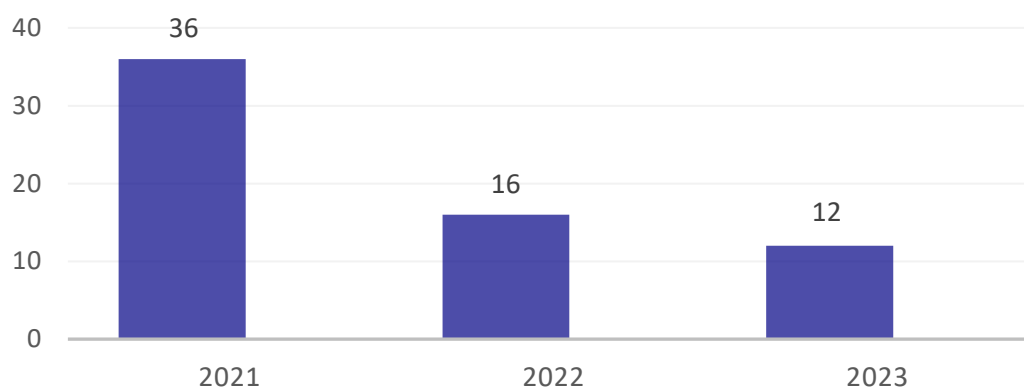
Wykres 60. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. Na przestrzeni analizowanych lat widoczny jest spadek liczby świadczeń dotyczących zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby powyżej 75 roku życia: w 2021 roku było to 36 świadczeń, w 2022 roku – 16, z kolei w 2023 roku wypłacono 12 takich świadczeń.

Wykres 61. Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby, która ukończyła 75 lat na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina.

Liczbę osób przebywających w domach pomocy społecznej oraz przeznaczone na to gminne środki prezentuje poniższa tabela. Na przestrzeni lat widoczna jest tendencja wzrostowa w zakresie liczby osób przebywających w DPS, za których odpłatność ponosiła Gmina: w 2021 roku było to 8 mieszkańców gminy Łyszkowice, w 2022 roku – 9, natomiast w 2023 roku – 11 osób. Podobnie uwarunkowania dostrzegalne są w przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 35. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób przebywających w DPS	8	9	11
kwota świadczeń (w zł)	221 589	244 487	367 142

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

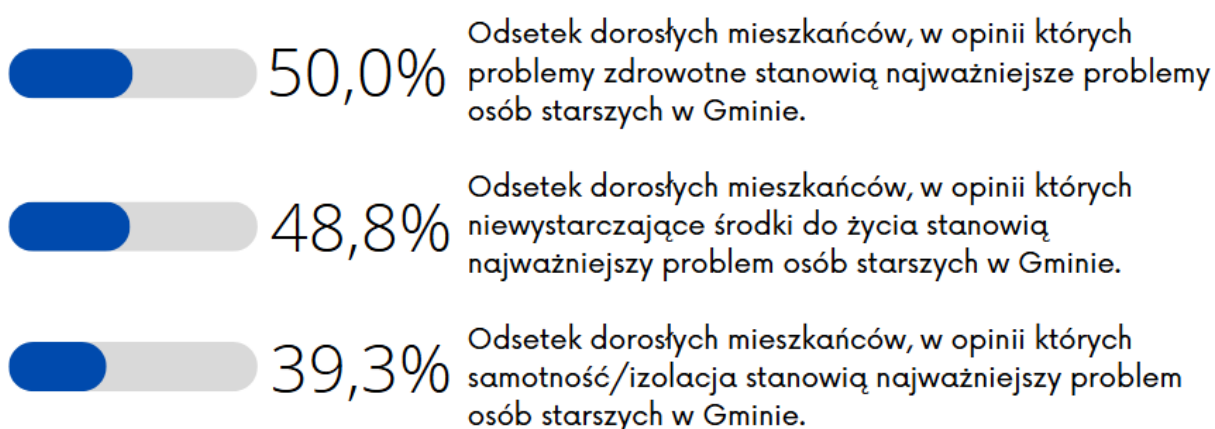
Istotną formą wsparcia świadczoną dla osób starszych jest program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Korpus wsparcia seniorów”. Jego głównym celem jest pomoc w codziennych czynnościach oraz poprawa bezpieczeństwa seniorów poprzez umożliwienie im dłuższego samodzielnego funkcjonowania w ich miejscu zamieszkania. Korpus Wsparcia Seniorów zainicjowano w odpowiedzi na rosnące potrzeby społeczne wynikające z procesu starzenia się społeczeństwa oraz pandemii COVID-19, która uwypukliła problemy związane z izolacją seniorów. W 2023 roku GOPS opłacił abonament za teleopiekę dla 17 mieszkańców Gminy²⁰.

²⁰ Sprawozdanie z realizacji zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łyszkowicach w 2023 roku

W ramach zapewnienia zróżnicowanej oferty wsparcia i aktywizacji dla osób starszych, na terenie Gminy przy GOKiS działalność prowadzi Klub Seniora „Jutrzenka”, zapewniając szeroki zakres zajęć i inicjatyw, które mają na celu poprawę jakości życia seniorów, zarówno pod względem fizycznym, psychicznym, jak i społecznym. Kluczowe obszary działalności Klubu obejmują zajęcia rekreacyjne i kulturalne, edukacja, podnoszenie poziomu aktywności społecznej i integracji, a także promocja zdrowia i aktywność fizyczna.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

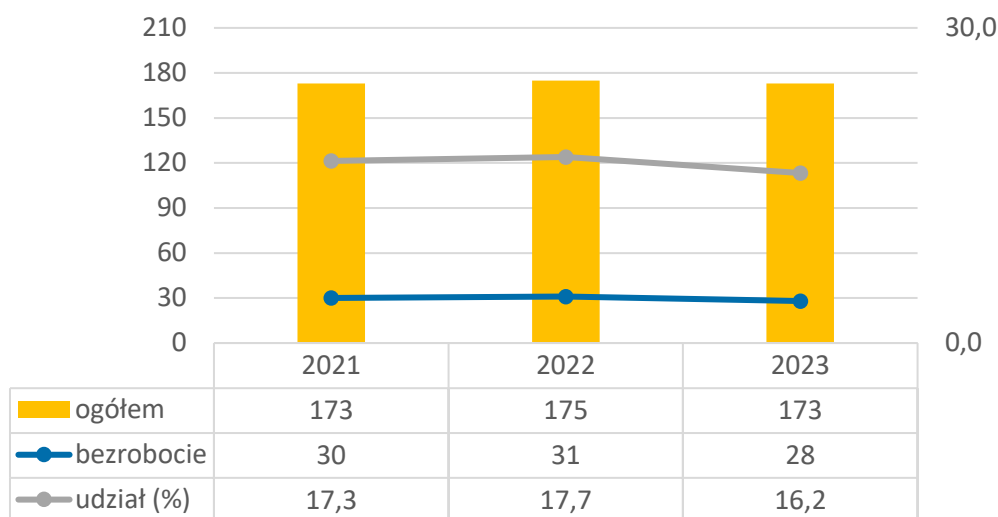
Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy) jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego

(np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

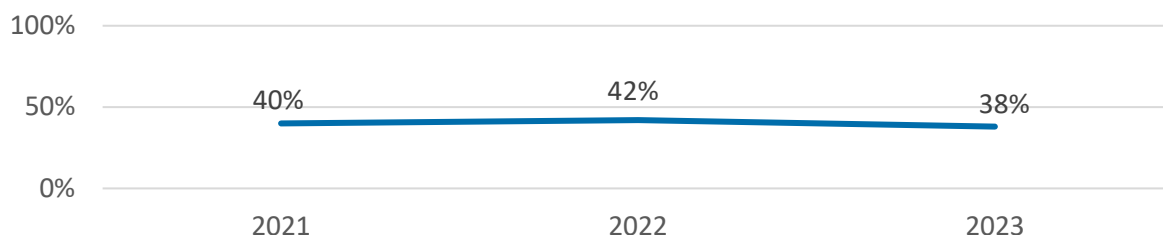
Na przestrzeni lat liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z powodu bezrobocia ulegała wahaniom: w 2021 roku było to 30 rodzin, w 2022 roku – 31, z kolei w 2023 roku – 28. Podobne uwarunkowania widoczne są w przypadku udziału rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (17,7%). Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 62. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni lat ulegał on niewielkim wahaniom: w 2021 roku osiągnął wartość 40%, w 2022 roku – 42%, z kolei w 2023 roku – 38%.

Wykres 63. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł.

Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Łyszkowice oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu łowickiego. Na przestrzeni lat w Gminie zauważalny jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych: w 2021 roku było to 62 mieszkańców, w 2022 roku – 55 osób, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 41 osób. Analogiczne tendencje dostrzegalne są w powiecie łowickim, w przypadku którego liczba długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się z 853 w roku bazowym do 605 w 2023 roku. Biorąc pod uwagę ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców zarejestrowanych w PUP, zarówno w przypadku Gminy, jak i Powiatu, dostrzegalna jest tendencja spadkowa, wynosząca odpowiednio 12,4 pp. oraz 9,2 pp.

Tabela 36. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Łyszkowice oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu łowickiego na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie		2021	2022	2023
Gmina	liczba osób	62	55	41
	udział (%)	53,0	50,1	40,6
Powiat	liczba osób	853	696	605
	udział (%)	58,9	51,2	49,7

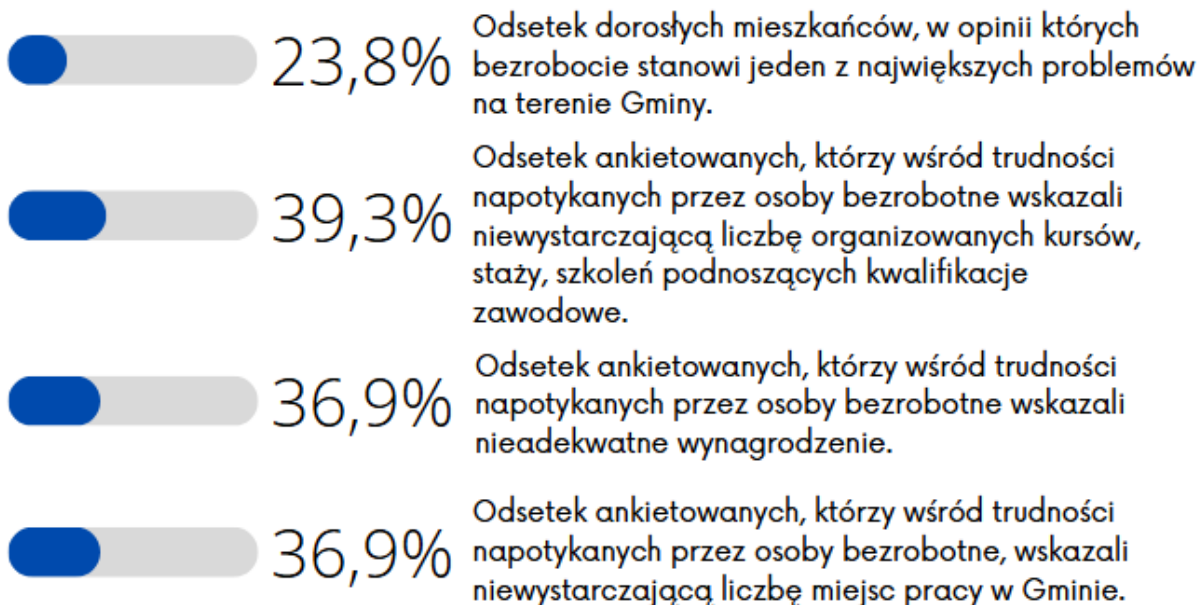
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Łyszkowice prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Łowiczu w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

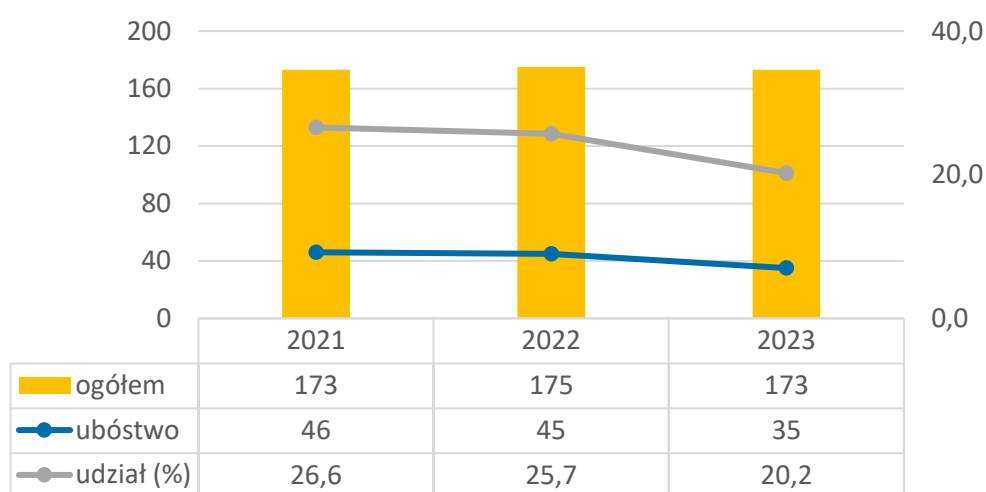
Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2023 roku w Gminie wystąpiła konieczność udzielenia pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu ubóstwa w przypadku 35 spośród 173 rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej, w wyniku czego ich udział kształtował się na poziomie 20,2% wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy GOPS. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin będących beneficjentami GOPS z powodu ubóstwa uległa spadkowi, podobnie jak ich udział procentowy w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 64. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Na przestrzeni analizowanych lat liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego oraz celowego w gminie Łyszkowice wykazywała tendencje spadkowe, natomiast w odniesieniu do zasiłku okresowego dostrzegalne są wahania liczby osób pobierających tego typu świadczenia. W 2023 roku zasiłek stały pobierało 19 osób, zasiłek okresowy – 22 osoby, natomiast zasiłek celowy – 43 osoby. Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można stopniowy spadek kwoty świadczeń w przypadku zasiłku stałego, z kolei wahania natomiast widoczne są w zakresie zasiłku okresowego i celowego. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 37. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2021-2023

rodzaj zasiłku	2021		2022		2023	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	24	135 312	20	115 160	19	101 586
zasiłek okresowy	20	51 938	25	66 620	22	64 616
zasiłek celowy	60	84 786	60	81 086	43	92 011

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łyszkowicach realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością.

W 2023 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 25 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 20, z czego wszystkie przeznaczone były dla dzieci. Na przestrzeni lat dostrzegalne są wahania liczby osób otrzymujących zarówno świadczenia niepieniężne, natomiast w przypadku osób korzystających ze świadczeń pieniężnych widoczna jest tendencja wzrostowa. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 38. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
świadczenie pieniężne	22	23	25
świadczenie niepieniężne:	21	22	20
w tym dzieci	21	22	20

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W latach 2021-2023 liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych utrzymywała się na względnie stałym poziomie: w 2021 roku z tej formy pomocy skorzystało 9 gospodarstw domowych, natomiast w kolejnych dwóch latach poddanych analizie było to po 8 gospodarstw. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba gospodarstw domowych	9	8	8
kwota świadczeń (zł)	18 812	11 688	15 553

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

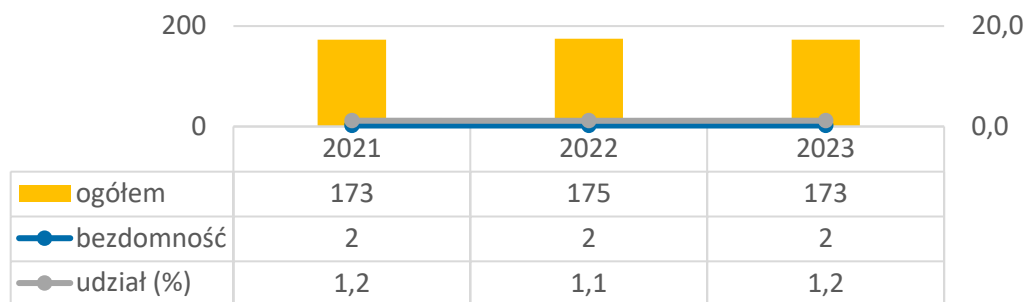
Wsparcie mieszkańców Gminy odbywa się również w ramach Rządowego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), a pomoc mogą otrzymywać osoby lub rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. GOPS współpracował w tym zakresie ze Stowarzyszeniem „Dać Szansę” w Łowiczu, a żywność pozyskiwano z Banku Żywności w Łodzi. W 2021 roku z tej formy pomocy skorzystały 163 osoby, w 2022 roku – 136 osób, z kolei w 2023 roku – 124 mieszkańców Gminy, w związku czym zauważa się potrzebę kontynuowania udzielania pomocy żywnościowej w kolejnych latach²¹.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W każdym roku poddanym analizie z pomocy i wsparcia GOPS z powodu bezdomności korzystały 2 osoby, a ich udział w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej kształtował się na względnie stałym poziomie. Należy podkreślić, że istotnym elementem systemu wsparcia społecznego w Gminie w tym zakresie jest Stowarzyszenie HILARITAS, prowadzące Schronisko dla Osób Bezdomnych w Łyszkowicach.

²¹ Sprawozdanie z realizacji zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łyszkowicach za lata 2021-2023

Wykres 65. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

21,4%

Odsetek badanych, którzy w czasie ostatnich 12 miesięcy mieli trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe.

32,1%

Odsetek badanych, według których najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy są osoby uzyskujące niskie dochody.

16,7%

Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których ubóstwo stanowi jeden z największych problemów na terenie Gminy.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia, który umożliwia radzenie sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności, naukę, pracę i aktywny udział w społeczności. Jest kluczowym elementem zdrowia i dobrego funkcjonowania, stanowiąc podstawę podejmowania decyzji, budowania relacji i kształtowania świata, w którym żyjemy. To fundamentalne prawo człowieka, istotne dla rozwoju osobistego i społecznego²². Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów dobrostanu mieszkańców Gminy. Wspieranie zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie problemom z nim związanym to wyzwania, które wymagają kompleksowych działań w zakresie profilaktyki, edukacji i dostępu do odpowiednich form wsparcia. Celem podejmowanych inicjatyw jest nie tylko poprawa jakości życia mieszkańców, ale również budowanie świadomości społecznej w zakresie znaczenia zdrowia psychicznego oraz rozwijanie lokalnych zasobów, które mogą skutecznie wspierać osoby w kryzysie.

Jedną z form wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

W 2023 roku z tej formy pomocy skorzystała 1 osoba, z kolei w latach poprzednich żaden z mieszkańców gminy Łyszkowice nie skorzystał z tej formy pomocy²³.

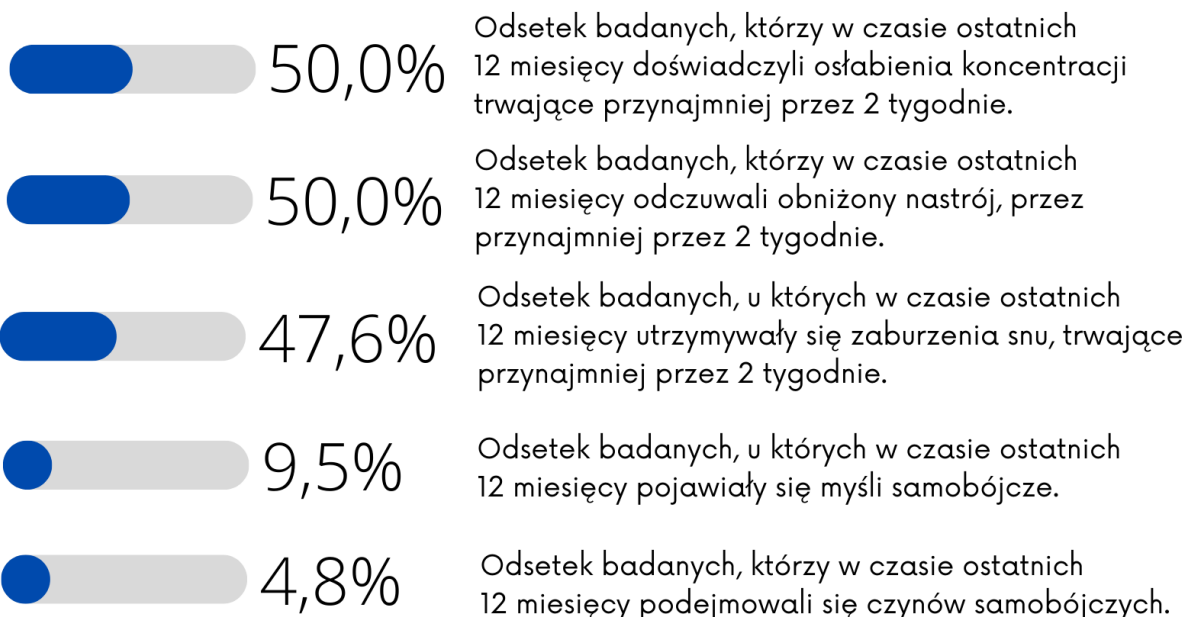
²² Mental health, 2022, online: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response> [dostęp: 20.01.2025]

²³ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 r.

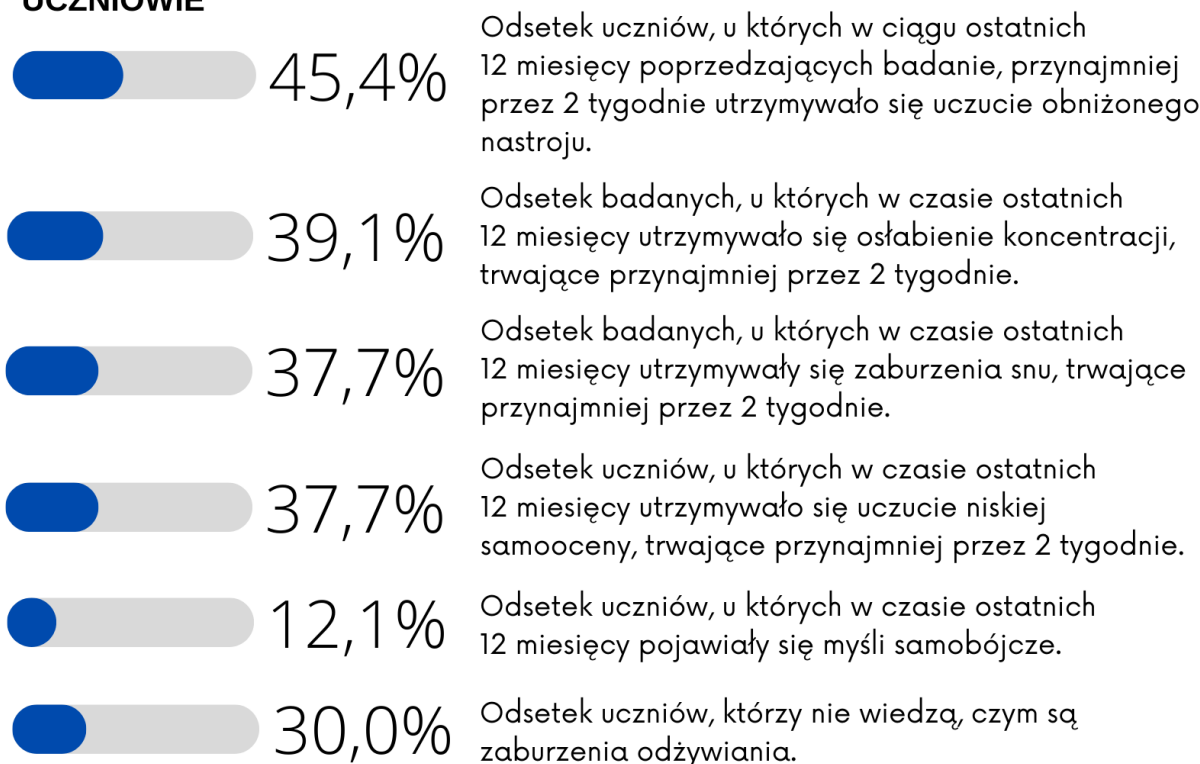
Wyniki badania przeprowadzonego w 2024 roku

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=84

UCZNIOWIE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=207

Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 7. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Łyszkowice została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

WIZJA

Gmina Łyszkowice aktywnie wspiera rozwój lokalnego systemu wsparcia, zapewniając równy dostęp do usług społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych, a także tworzy warunki do godnego życia, integracji i aktywności społecznej dla wszystkich mieszkańców.

MISJA

Wspieranie rozwoju społecznego poprzez zapewnienie mieszkańcom kompleksowego wsparcia, równego dostępu do usług publicznych oraz możliwości rozwoju, przy jednoczesnym budowaniu integracji, odpowiedzialności społecznej i wzajemnej współpracy w lokalnej społeczności.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

1	Tworzenie warunków sprzyjających poprawie jakości życia rodzin i wspieranie ich w pełnieniu funkcji wychowawczych	
2	Zwiększanie dostępności infrastruktury i usług społecznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	
3	Tworzenie skutecznego systemu zapobiegania uzależnieniom, opartego na działaniach profilaktycznych, edukacyjnych oraz wsparciu terapeutycznym dla osób uzależnionych i ich rodzin	
4	Budowa kompleksowego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, obejmującego działania profilaktyczne, edukacyjne i interwencyjne	
5	Rozwijanie skutecznych form wsparcia zawodowego i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej	
6	Zapewnienie dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy	

CEL STRATEGICZNY NR 1**Tworzenie warunków sprzyjających poprawie jakości życia rodzin i wspieranie ich w pełnieniu funkcji wychowawczych****Cel operacyjny 1: Prowadzenie działań reintegrujących rodziny dysfunkcyjne, przy ich czynnym udziale w procesie pomocowym.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	GOPS, PCPR	Budżet Gminy
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	GOPS, GKRPA, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	GOPS	Budżet Gminy

Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	GOPS, GKRPA, ZI, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kontynuacja działalności placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba miejsc w placówce opieki nad dziećmi do lat 3.	UG, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży oraz wyrównanie szans edukacyjno-rozwojowych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zainicjowanie działalności Placówki Wsparcia Dziennego.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia w Placówkach Wsparcia Dziennego.	GOPS, UG	Budżet Gminy
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	GOPS, UG, placówki oświatowe	Bez kosztów
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Organizowanie, wspieranie i promocja imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	GOPS, UG, NGO, GOKiS, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UG, NGO, GBP, GOKiS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UG, GKRPA, NGO, GBP, GOKiS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów/programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	Wzmocnienie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w warsztatach/ programach.	UG, GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 2**Zwiększanie dostępności infrastruktury i usług społecznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych****Cel operacyjny 1: Zapewnienie dostępu do świadczeń i usług społecznych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz utrzymanie ich w miejscu zamieszkania.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	GOPS, NGO, GBP, GOKiS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, UG	Budżet Gminy
Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych programami.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy

Zapewnienie specjalistycznego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez zainicjowanie działalności asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie dostępu do opieki w Domach Pomocy Społecznej dla osób potrzebujących wsparcia.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	GOPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Dostęp do oferty aktywizującej seniorów i osoby z niepełnosprawnościami oraz rozwój działań na rzecz partycypacji społecznej tych grup.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością. Wzrost ich aktywności społecznej.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	GOPS, UG, NGO, GBP, GOKiS, KS	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	GOPS, UG, KS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Informowanie i kierowanie osób z niepełnosprawnościami na warsztaty terapii zajęciowej w porozumieniu z sąsiednimi gminami.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UG, WTZ, GOPS	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Kontynuowanie działalności Klubu Seniora.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba działających Klubów Seniora.	UG, GOPS, KS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych działań informacyjnych/ zrealizowanych warsztatów.	UG, GOPS, NGO, PP, GOKiS, GBP, KS	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 3

Tworzenie skutecznego systemu zapobiegania uzależnieniom, opartego na działaniach profilaktycznych, edukacyjnych oraz wsparciu terapeutycznym dla osób uzależnionych i ich rodzin

Cel operacyjny 1: Ograniczanie skali problemu uzależnień na terenie Gminy oraz eliminowanie jego negatywnych skutków społecznych.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	GOPS	Budżet Gminy
Kontynuacja działalności samopomocowej grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu (AA) oraz dla osób współuzależnionych (Al-Anon).	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego rodzinom osób uzależnionych.	Liczba osób uczestniczących w grupach.	NGO, UG, GKRPA	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Kontynuacja działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego na terenie Gminy.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba działających PIK.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
--	---	--------------------------	-------	--

Cel operacyjny nr 2 – Wzrost efektywności i ilości prowadzonych działań w zakresie profilaktyki uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPIŃ związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja szkoleń dla właścicieli i sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	GKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, GOPS, PP, UG, NGO, GBP, GOKiS, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, GOPS, UG, PP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKRPA, UG	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UG, PP	Budżet Gminy
Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu, zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych.	Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu.	Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu. Liczba punktów sprzedaży alkoholu.	UG, GKRPA	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 4

Budowa kompleksowego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, obejmującego działania profilaktyczne, edukacyjne i interwencyjne

Cel operacyjny 1: Zapewnienie pomocy rodzinom, w których występuje problem przemocy domowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	GOPS, GKRPA, PP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, UG, GKRPA, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie aktualnych przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	GOPS, GKRPA, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy

Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	GOPS, ZI, UG, PCPR	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Wsparcie lokalnego systemu profilaktyki w zakresie przemocy domowej w celu podniesienia świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej i jej następstw.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy domowej.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	GOPS, GKRPA, PP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UG, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Przeprowadzanie akcji informacyjnych wśród mieszkańców w zakresie cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska cyberprzemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu cyberzagrożeń.	UG, GOPS, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
--	---	---	----------------------------------	--------------

CEL STRATEGICZNY NR 5

Rozwijanie skutecznych form wsparcia zawodowego i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej

Cel operacyjny 1: Skuteczne wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia w zwiększeniu swoich szans na rynku pracy.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy

Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	GOPS	Budżet Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	UG, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Minimalizowanie problemu ubóstwa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród mieszkańców Gminy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych i rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom bezdomnym.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób bezdomnych korzystających ze wsparcia schronisk.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku, w tym kontynuowanie współpracy z Bankiem Żywności w Łodzi.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	GOPS, NGO, BŻ, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 6**Zapewnienie dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy**

Cel operacyjny nr 1 – Rozwój systemu pomocowego oraz budowa świadomości lokalnej społeczności w zakresie zdrowia psychicznego.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	GOPS, PIK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Łyszkowice. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- ▶ budżet Wojewody,
- ▶ budżet Samorządu Województwa,
- ▶ Fundusz Pracy,
- ▶ Fundusz Solidarnościowy,
- ▶ środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ▶ środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ▶ środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- ▶ środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Łyszkowice. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2023-2024, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2025-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łyszkowicach.

Tabela 40. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2023	199 005	3 497 389	78 862	44 882	3 611 353	7 431 491
2024²⁴	150 800	3 913 419	0	45 000	3 425 686	7 534 905
PROGNOZA						
2025	154 570	4 011 254	0	46 125	3 511 328	7 723 277
2026	158 434	4 111 536	0	47 278	3 599 111	7 916 359
2027	162 395	4 214 324	0	48 460	3 689 089	8 114 268
2028	166 455	4 319 682	0	49 672	3 781 316	8 317 125
2029	170 616	4 427 674	0	50 913	3 875 849	8 525 052
2030	174 882	4 538 366	0	52 186	3 972 746	8 738 180

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030 to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030 zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem –Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łyszkowicach. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

²⁴ Wartość za rok 2024 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok dla gminy Łyszkowice.

dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 41. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Łyszkowice o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030”.	I kwartał 2025 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2025 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring.	na koniec każdego roku w okresie od 2025 r. do 2030 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	I kwartał 2031 r.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łyszkowicach.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- ▶ możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- ▶ informacja o postępach wdrażania Strategii;
- ▶ współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- ▶ informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łyszkowicach.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Łyszkowice do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki

monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 42. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2023 r.)	Wartość docelowa (2030 r.)
Tworzenie warunków sprzyjających poprawie jakości życia rodzin i wspieranie ich w pełnieniu funkcji wychowawczych	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	10	do 15
	Liczba asystentów rodziny.	1	min. 1
	Liczba rodzin wspierających.	0	min. 1
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	4,6	poniżej 10,0
	Wskaźnik deprywacji lokalnej (%).	1,21	poniżej 3,00
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych na terenie Gminy.	1	min. 1
Zwiększanie dostępności infrastruktury i usług społecznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	21,8	do 24,0
	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	11	do 20
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	16,8	do 20,0
	Liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej.	0	min. 1
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	2	min. 5
	Liczba działających Klubów Seniora.	1	min.1

Tworzenie skutecznego systemu zapobiegania uzależnieniom, opartego na działaniach profilaktycznych, edukacyjnych oraz wsparciu terapeutycznym dla osób zagrożonych i ich rodzin.	Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	7	do 5
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	457	min. 450
	Liczba samopomocowych grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym oraz dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym.	1	min. 1
	Liczba działających PIK.	1	min. 1
	Liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z PIK.	8	do 15
	Liczba osób z problemem narkotykowym korzystających z PIK.	2	do 5
	Liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym korzystających z PIK.	10	do 15
	Liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem narkotykowym korzystających z PIK.	0	do 5
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	11,0	do 10,0
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii.	0	do 2
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami.	0	min. 200
	Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami.	0	min. 10
	Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami.	0	min. 20
Budowa kompleksowego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, obejmującego działania profilaktyczne, edukacyjne i interwencyjne	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	2,3	do 5,0
	Liczba rodzin objętych procedurą NK.	21	do 20
	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.	18	min. 10
	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.	15	do 10
	Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z PIK.	0	do 5
	Liczba osób doznających przemocy domowej korzystających z PIK.	2	do 5
	Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych.	21	do 20

Rozwijanie skutecznych form wsparcia zawodowego i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	38	poniżej 35
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	16,2	poniżej 15,0
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).	40,6	poniżej 35,0
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	20,2	do 20,0
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	19	do 20
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	22	do 20
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	43	do 40
Zapewnienie dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	1	do 5
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	0	min. 6 (raz do roku)

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łyszkowice na lata 2025-2030 zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Łyszkowice i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- ▶ podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- ▶ dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- ▶ podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- ▶ wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- ▶ promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- ▶ doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- ▶ zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- ▶ interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Łyszkowice, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w Polsce w samorządach lokalnych w 2022 roku. Zestawienia statystyczne.
3. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
5. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok.
8. Pikula N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
9. Raport o stanie Gminy Łyszkowice za rok 2021, 2022, 2023.
10. Raport dotyczący działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łyszkowicach w 2023 r.
11. Sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za lata 2021-2023.
12. Sprawozdania z realizacji zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łyszkowicach za lata 2021-2023.
13. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok.
14. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 rok i 2023 rok.
15. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
16. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
17. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
18. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm).
19. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).

Źródła internetowe:

1. Mental health, 2022, online: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response [dostęp: 20.01.2025]
2. GUS – Bank Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl.

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Wykorzystany dobór próby.....	15
Rysunek 1. Położenie gminy Łyszkowice	17
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Łyszkowice według klas wielkości (stan na koniec 2023 roku)	21
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej	28
Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej.....	29
Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Łyszkowice alkoholu w latach 2021-2023	90
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego	110

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Łyszkowice w porównaniu do powiatu łowickiego oraz województwa łódzkiego na przestrzeni lat 2021-2023	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Łyszkowice w latach 2021-2023 (w procentach)	19
Tabela 4. Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Łyszkowice w latach 2021-2023	23
Tabela 5. liczba dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym w gminie Łyszkowice w latach 2021-2023	23
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Łyszkowice w porównaniu do powiatu łowickiego w 2023 roku	26
Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne	30
Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Łyszkowice na przestrzeni lat 2021-2023	32
Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2021-2023	35
Tabela 10. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2021-2023	35
Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2021-2023	36
Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=66	43
Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=66	44
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=8 ...	49
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=13	49

Tabela 16. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=80	52
Tabela 17. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=27	54
Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=49	64
Tabela 19. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=8	67
Tabela 20. Jakie były to substancje? N=6	67
Tabela 21. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=45	69
Tabela 22. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=44	70
Tabela 23. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=54	71
Tabela 24. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=54	71
Tabela 25. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=206	74
Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2021-2023	83
Tabela 28. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2021-2023	84
Tabela 29. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2021-2023	84
Tabela 30. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2021-2023	85
Tabela 30. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2021-2023	85
Tabela 31. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023	88
Tabela 32. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2021-2023	89
Tabela 21. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023	94
Tabela 22. Liczba rodzin objętych procedurą NK oraz liczba wszczętych, kontynuowanych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2021-2023	95
Tabela 36. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023	99
Tabela 37. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Łyszkowice oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu łowickiego na przestrzeni lat 2021-2023	102
Tabela 38. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2021-2023	105
Tabela 39. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021-2023	105

Tabela 40. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023	106
Tabela 41. Ramy finansowe Strategii	130
Tabela 42. Harmonogram wdrażania Strategii.....	131
Tabela 43. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	134

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Łyszkowice w latach 2021-2023.....	18
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie łowickim na przestrzeni lat 2021-2023 w porównaniu do województwa łódzkiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	20
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Łyszkowice w latach 2021-2023	21
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Łyszkowice, powiecie łowickim, województwie łódzkim oraz Polsce w latach 2021-2023	22
Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2023 roku uczniów z gminy Łyszkowice, powiatu łowickiego i województwa łódzkiego	24
Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Łyszkowice, powiecie łowickim oraz województwie łódzkim w latach 2021-2023	26
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Łyszkowice, powiecie łowickim i województwie łódzkim na przestrzeni lat 2021-2023.....	32
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z materialnej pomocy społecznej w gminie Łyszkowice w latach 2021-2023	34
Wykres 9. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2021-2023	34
Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku (liczba rodzin)	37
Wykres 11. Płeć: N=84.....	39
Wykres 12. Wiek: N=84	40
Wykres 13. Wykształcenie: N=84	40
Wykres 14. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=84	42
Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=84	43
Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=84.....	44
Wykres 17. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=84	45
Wykres 18. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=84	46

Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=84	47
Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=84	48
Wykres 21. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=84	48
Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=84	50
Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=84	50
Wykres 24. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=84	51
Wykres 25. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=84	52
Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=84	53
Wykres 27. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=84	55
Wykres 28. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=84	56
Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=84	57
Wykres 30. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=84	57
Wykres 31. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=84	58
Wykres 32. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=84	59
Wykres 33. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=84	60
Wykres 34. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=84	61
Wykres 35. Płeć: N=207	62
Wykres 36. Wiek: N=207	63

Wykres 37. Klasa: N=207	63
Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=207	64
Wykres 39. Ile razy zdarzyło Ci się: N=207	65
Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=207	66
Wykres 41. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=207	68
Wykres 42. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=207	69
Wykres 43. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=207	70
Wykres 44. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=207	72
Wykres 45. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=207	73
Wykres 46. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=207	74
Wykres 47. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrażki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=207	75
Wykres 48. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=207	76
Wykres 49. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=207	77
Wykres 50. Asystenci rodziny, liczba rodzin oraz przebywających w nich dzieci objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2021-2023	79
Wykres 51. Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023	80
Wykres 52. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2021-2023	81
Wykres 53. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	81
Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	83
Wykres 55. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	87

Wykres 56. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Łyszkowice na przestrzeni lat 2021-2023.....	91
Wykres 57. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Łyszkowice, województwie łódzkim i całej Polsce w 2022 roku	91
Wykres 57. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu przemocy domowej w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej .	94
Wykres 58. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Łyszkowice na przestrzeni lat 2021-2023.....	97
Wykres 59. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2021-2023	98
Wykres 60. Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby, która ukończyła 75 lat na przestrzeni lat 2021-2023.....	98
Wykres 61. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej	101
Wykres 62. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2021-2023	102
Wykres 63. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej .	104
Wykres 75. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2021-2023 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej .	107